

DANH TÁC VĂN HỌC THẾ GIỚI

GEORGE SAND

AO MA

HUYTIENdesign

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

AO MA

Nguyên tác: GEORGE SAND
Minh họa: Marie-François Perat
Bản tiếng Việt: Trịnh Xuân Hùng

AO MA

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ
2000

Sơ lược về tác giả và tác phẩm

George Sand tên thật là *Armandine Lucie Aurore Dupin*, nữ nam tước *Dudevant* (1804-1876), nhà văn Pháp.

Thuở bé, bà sống ở lâu đài Nohant với bà nội. Học nội trú trong một tu viện, năm 1820 trở về Nohant và kết hôn với nam tước *Dudevant* năm 18 tuổi. Ít lâu sau, bà chia tay với chồng, dẫn hai con, một gái, một trai, đi Paris. Bà đã làm giới tư sản Paris nổi khùng vì cách ăn mặc lỗ lã và những cuộc tình ái lãng nhãng, đầu tiên là với *Jules Sandeau* (người đặt cho bà bút hiệu *George Sand*) rồi sau đó với *Alfred de Musset*. Bà đã viết nhiều ngay từ thời kỳ này: *Indiana* (1832), *Valentine* (1832), *Lélia* (1833), *Mauprat* (1836). Từ khi quan hệ với *Chopin* - cuộc tình kéo dài mười năm - đời tư của *Sand* "trong sáng" hơn và bà tìm cảm xúc mới trong chính trị. Bà giao thiệp với các nhà dân chủ và xã hội không tưởng, như *Barbès* và *Arago*, và trong *Le Compagnon du Tour de France* (1840) (Bạn Đồng hành vòng quanh nước Pháp) bà chống lại xã hội và kêu gọi tình bác ái. Đầu ủng hộ cuộc cách mạng 1848, nhưng cuộc bạo loạn tháng Sáu làm bà khiếp sợ nên bà lui về Nohant. Loạt tiểu thuyết đồng quê đã ra đời ở đây, bắt đầu với *La Mare au Diable* (**Ao ma**), rồi *François le Champi*, *La Petite Fadette*, *Les Maîtres sonneurs*. Năm 1854, bà cho xuất bản *Histoire de Ma Vie* (Chuyện đời tôi).

Bà thể hiện trong tác phẩm và trong cuộc đời mình tất

cả những xung động lãng mạn của con tim. Văn của bà dễ dàng, thoải hoạt, đôi khi thiếu sự mạnh mẽ, nhưng tác phẩm của bà không thiếu vắng lòng quảng đại và cuồng nhiệt, say mê; gia dĩ tác phẩm còn đầy ắp những kinh nghiệm của phụ nữ mà tác giả là người đầu tiên biết cách biểu đạt.

Ao ma là một cuốn tiểu thuyết đồng quê trong đó tác giả bộc lộ tình yêu của bà đối với cố hương và cảm tình bà dành cho tầng lớp nông dân.

Germain, người nông dân giỏi dang, đôn hậu, theo lời khuyên của bố mẹ vợ khuyên chàng tục huyền để có người chăm sóc con cái. Chàng đến cầu hôn với một phụ nữ đằm dáng ở làng bên nhưng trên đường qua cái ao kỳ dị làm chàng lạc lối giữa đêm khuya, chàng đem lòng yêu Marie, cô bé chăn cừu cùng đi theo với mình. Nàng khác xa với người chàng định cưới. Liệu hai tâm hồn chất phác có gặp nhau?

Chương I

Công việc đồng áng

Giọt mồ hôi mặn đắng

Đời cuộc sống nghèo hèn

Hết một đời khó nhọc

Cái chết đang rộng vòng tay

Bài tứ tuyệt bằng tiếng Pháp cổ, nằm dưới một bức tranh của Holbein, với lời lẽ ngây ngô như nỗi buồn sâu lắng. Bức tranh thể hiện hình ảnh một bác nông dân đang cày giữa cánh đồng. Cánh đồng thì rộng mênh mông, trải dài đến tận nơi xa tít với những túp lều xiêu vẹo; mặt trời đang lặn dần ở phía bên kia ngọn đồi. Đó là thời gian kết thúc cho một ngày lao động nặng

nhọc. Người nông dân già nua, mình phủ một tấm vải rách bươm. Bốn chú ngựa kéo cày ồm yếu, kiệt sức; lưỡi cày cắm sâu vào mặt đất cứng và gồ ghề. Chỉ có một sinh vật được xem là hăng hái và sinh động trong bức tranh này. Đó là người phụ việc cho bác nông dân già; một nhân vật kỳ quặc, hay nói đúng ra là một bộ xương đang chạy giữa những luống cày, với cây roi trong tay, cạnh những con ngựa để thúc ép chúng.

Tôi đã nhìn khá lâu bức tranh này với một nỗi buồn man mác, và tôi cũng đã tản bộ trên cánh đồng để nghĩ về cuộc sống đồng áng và về số phận của người nông dân. Quả thật là nặng nhọc khi phải vất công sức và tháng ngày cày bừa trên mảnh đất này, để cuối ngày nhận được một mẩu bánh mì đen thô cứng, phần thưởng và lợi nhuận duy nhất cho sức lao động của mình. Những tài sản phủ đầy mặt đất, những vụ mùa, những cây trái, những gia súc được vỗ béo bằng cỏ tốt đều thuộc sở hữu của một ai đó, nhưng lại là những công cụ gây ra nỗi nhọc nhằn và đọa đày cho một số người khác. Con người nhàn nhã thường lại không thích những cánh đồng, những trang cỏ, những cảnh quan của thiên nhiên, cũng như không thích bầy gia súc được quy ra thành những đồng vàng qua công sức của chúng. Con người nhàn nhã chỉ đến tìm một ít không khí thư giãn cho sức khỏe của mình ở nông thôn, rồi sau đó trở về lại các thành phố lớn để tiêu xài phung phí tiền của có được từ công sức lao động của

người làm vườn.

Về phía mình, người làm vườn lại quá mệt nhọc, quá bất hạnh và quá sợ hãi cho tương lai, để có thể hưởng thụ hết vẻ đẹp của những cánh đồng và những nét quyến rũ nơi thôn dã. Với họ, những cánh đồng lúa cũng chín vàng, những đồng cỏ cũng xanh mướt, những gia súc cũng tuyệt vời, đó là những túi écuy* mà họ chỉ được hưởng một phần rất nhỏ, không đủ cho nhu cầu của mình và, mặc dầu vậy, hằng năm phải cố sức căng đầy cái túi khôn nạn này để làm hài lòng chủ đất và để mong được sống chất chiu và khôn khổ trên mảnh đất của ông ta.

Suy nghĩ của tôi cứ miên man và tôi bước đi trên đường ranh của một cánh đồng nơi các nông dân đang chuẩn bị cho vụ mùa tới. Cánh đồng rộng lớn như trong bức tranh của Holbein. Những đường nét màu xanh dày, hơi ửng đỏ vì sắp đến mùa thu. chạy bọc quanh một mảng đất lớn màu nâu sẫm, nơi những cơn mưa vừa rồi còn để lại một vài dòng nước trong các luống cày, và mặt trời làm chúng sáng lên như những sợi chỉ bạc mỏng manh. Trời trong và mát, và mặt đất được xới lên bởi lưỡi cày, tỏa ra một làn hơi nhẹ. Ở đầu trên kia của cánh đồng, một bác nông dân già, áo quần không lấy gì là quá nghèo khó, chậm rãi đẩy lưỡi cày cũ kỹ của mình. Đi trước là hai con bò đực màu vàng nhạt, khá cao nhưng gầy ốm và có vẻ trầm tư. Hai con vật có cặp sừng dài và cong này, qua quá trình làm

* *Écu*: Một loại tiền cổ của Pháp.

việc cùng nhau lâu ngày, đã trở thành những đôi, những bạn – như nông dân ở đây thường gọi; và một khi không còn đôi còn bạn của mình, sẽ không chịu làm việc chung với con vật nuôi mới, và sẽ chết dần trong nỗi u buồn. Những người không mấy gắn bó với đồng áng sẽ không thể hiện sâu sắc được tình cảm của mình với chú bò cày. Phải cho họ thấy được con vật khốn khổ, gầy còm, kiệt sức, đập đuôi một cách lo âu và đôi mắt sườn chỉ còn trơ xương. Từ chối mọi thức ăn được mang đến, đôi mắt luôn luôn hướng về khung cửa lớn của chuồng trại, cào chân, không ngừng ngửi vào chiếc ách và những sợi xích còn hơi hám của bạn mình và không ngừng kêu lên những tiếng thương tâm. Người chăn bò khi đó sẽ nói: “Đó là một con bò lẽ bạn; con kia đã chết và con này mãi mãi sẽ không làm việc nữa. Cần phải vỗ béo để hạ thịt nó; vì nó không chịu ăn và chẳng mấy chốc nó sẽ chết vì đói.”

Bác nông dân già làm việc một cách chậm chạp, trong yên lặng, không quá gắng sức. Cặp bò kéo ngoan ngoãn cũng chẳng vội vàng gì hơn bác; nhưng nhờ vào tính lao động cần cù và liên tục, cũng như sự tiêu hao thể lực có chừng mực, luống cày của cậu con trai bác, cách đó không xa với bốn con bò cày kém khỏe hơn, trong một vuông đất cứng và nhiều đá.

Nhưng điều gây cho tôi nhiều chú ý sau đó là một cảnh quan tuyệt đẹp, một đề tài trang trọng cho một họa sĩ. Ở đầu bên kia của cánh đồng, một chàng

nông dân trẻ với diện mạo xinh xắn, đang làm việc với một đàn bò cày tuyệt đẹp: bốn cặp bò tơ với bộ lông sẫm lẫn màu vàng hung, ánh lên như màu lửa. Các chú bò tơ này, cùng những chiếc đầu ngắn có lông xoắn phảng phất một nét hoang dã với những cặp mắt mở lớn hung dữ. Những cử chỉ thô bạo, công việc bực bội và khó chịu vì phải mang ách và chịu đựng roi nhện đã làm các chú run lên vì giận dữ. Đó là các chú bò đang được thuần. Người điều khiển chúng có trách nhiệm phải vỗ hoang một khu đất từ trước đến nay chỉ dành riêng để chăn thả súc vật, đầy những gốc cây lâu đời, đó là một công việc đòi hỏi sức lực, tuổi trẻ của một con người và tâm con vật còn đang được thuần hóa.

Một cậu bé khoảng sáu, bảy tuổi, đẹp như một thiên thần với đôi vai để lộ ra khỏi tấm áo khoác một làn da cừu non, trong giống như làn da của vị thánh nhỏ Jean Baptiste ở các họa sĩ thời Phục hưng, bước đi trong những luống cày song song, dùng một cây sào dài và nhẹ, một đầu hơi nhọn chích vào hông của các chú bò. Những con vật kiêu căng nhảy cẫng lên do cú chích nhẹ của đứa bé, làm những cái ách và dây nài buộc trên trán chúng kêu lên ken két. Khi một rễ cây chặn lưỡi cày lại, chàng nông dân la lớn lên, gọi tên từng con vật, để trấn an chúng hơn là khích động chúng; vì các chú bò, một khi nổi cáu do trở ngại đột ngột này, sẽ nhảy lên, sẽ cào đất bằng những đôi chân to lớn của chúng và sẽ kéo lưỡi cày chạy băng qua cánh đồng,

nếu như, bằng giọng nói và roi nhọn, chàng thanh niên không giữ lại bốn con đầu đàn và cậu bé không điều khiển được bốn con còn lại. Cậu bé cũng kêu lên, tiếng kêu mà cậu nghĩ sẽ làm khiếp sợ các con vật, nhưng thật ra thì quá đối dịu dàng như khuôn mặt thiên thần của cậu. Tất cả đều toát ra một vẻ đẹp: khung cảnh, chàng nông dân, cậu bé, những chú bò con hoang dại dưới ách cày. Và mặc dầu trong cuộc đấu tranh miệt mài này đất đai luôn luôn là kẻ bị khuất phục, vẫn có một tình cảm dịu dàng và một sự bình thản sâu lắng ngự trị trên tất cả mọi vật. Khi đã vượt qua chướng ngại, các chú bò kéo tiếp tục bước đi bệ vệ và đều đặn, còn chàng nông dân, mà trở ngại vừa rồi chẳng qua chỉ là một thử thách về sức khỏe và sự nhanh nhẹn, đã lấy lại lòng thanh thản và liếc nhìn cậu con trai của mình một cách hài lòng. Sau đó với giọng ca mạnh mẽ của mình, ông bố trẻ cất tiếng hát một bài ca cổ xưa được lưu truyền lại, vừa trang trọng, vừa u buồn; bài ca không dành chung chung cho mọi nông dân, nhưng chỉ dành cho những người có kinh nghiệm trong việc huấn luyện và điều khiển bò cày. Bài ca này trước đây được xem là kỳ bí cũng như được thêm thắt ít nhiều và ngày nay vẫn còn nổi tiếng, có khả năng nuôi dưỡng lòng can đảm, xoa dịu nỗi bất mãn và tiêu khiển nỗi muộn phiền cho gia súc trong khi làm việc. Với người nông dân, không những chỉ biết dẫn chúng đi và vạch một đường cày thật thẳng, giảm sức kéo cho chúng bằng cách nhắc

lười cày lên hoặc nhẩn lười cày xuống: người ta chỉ có thể trở thành một nông dân hoàn hảo khi nào chúng ta biết hát cho lũ bò nghe, và đó là một kiến thức hoàn toàn đặc thù, đòi hỏi một lòng đam mê và các năng khiếu đặc biệt.

Nói cho đúng, bài ca này như một khúc ngâm vịnh liên tục và được lập lại tùy thích. Với hình thức không đều đặn và âm điệu không đúng theo qui luật đã khiến cho bài ca không thể nào diễn dịch được. Nhưng đó vẫn là một bài ca tuyệt đẹp, phù hợp với môi trường lao động, với dáng đi của lũ bò, với sự yên tĩnh của cảnh quan đồng nội và với tấm lòng chất phác của những con người đã hát nó, mà không một thiên tài nào nếu không gắn bó với công việc đồng áng có thể sáng tạo ra, và không một ca sĩ nào có thể thể hiện được ngoài một nông dân lão luyện. Vào thời kỳ trong năm, khi không còn một công việc nào khác trên cánh đồng ngoài việc cày bừa, khúc ca êm dịu nhưng mạnh mẽ này cất lên như một làn gió nhẹ. Âm tiết cuối của mỗi câu hát được kềm lại, ngân dài và vút cao lên bất tận. Điều này trông có vẻ hoang dại, nhưng nét quyến rũ của khúc ca là không thể nào diễn tả được, và khi chúng ta đã có thói quen nghe nó, chúng ta không thể tưởng tượng được ngoài nó, không một khúc ca nào khác có thể cất lên vào giờ này, tại những nơi này mà không phá vỡ nét hài hòa của vạn vật.

Trước mắt tôi xuất hiện một bức tranh hoàn toàn

tương phản với bức của Holbein, mặc dầu cùng một cảnh quan. Thay vì một bác nông dân già buồn bã là một chàng trai trẻ đầy sức sống; thay vì một đàn ngựa kéo kiệt sức là tám con bò khỏe mạnh và hăng hái; thay vì cái chết, sự chia lìa là hình ảnh của một cậu bé con xinh xắn; thay vì ý nghĩ của sự tuyệt vọng và hủy diệt là một cảnh tràn đầy sức sống và hạnh phúc.

Tôi biết người đàn ông trẻ và cậu bé con xinh xắn này, tôi biết câu chuyện về họ, vì họ có câu chuyện đời riêng của họ như mọi người khác, và mỗi người có thể quan tâm đến câu chuyện của đời mình, nếu như họ hiểu được... Dầu là một nông dân và một thợ cày chất phác, Germain vẫn luôn nhận thức được các bổn phận và tình cảm của mình. Anh ta đã kể cho tôi mọi chuyện và tôi đã chăm chú lắng nghe những lời ngây ngô, trong sáng của anh. Khi nhìn ngắm anh ta kéo cày, tôi tự hỏi vì sao câu chuyện của anh lại không được viết ra, dầu đó là một câu chuyện hoàn toàn đơn giản, chân chất và không mấy màu mè như đường cày của anh.

Năm tới, đường cày này sẽ mất dấu và một đường cày mới sẽ mở ra. Và như vậy dấu tích của phần lớn con người trên những cánh đồng của nhân loại sẽ ghi dấu và biến mất. Một ít đất sẽ xóa đi dấu tích này và những đường cày mà chúng ta đã xới lên sẽ nối tiếp nhau như những bia mộ trong nghĩa trang. Luống cày của người nông dân có thể không bằng một kẻ nhàn rỗi, nhưng vẫn mang một tên gọi, và

cái tên này sẽ tồn tại mãi nếu như nó gây được chú ý trong cuộc đời này bởi tính khác thường hay phi lý nào đó.

Nào! hãy lật lại từ quá khứ luống cày của Germain, chàng nông dân lão luyện. Anh ta sẽ chẳng biết gì và chẳng bận tâm gì về điều này; nhưng tôi, tôi rất thích thú để thử làm điều này.

Chương II

Bố già Maurice

Một hôm bố vợ bảo với anh.

– Này Germain, đã đến lúc con phải quyết định tái giá. Con gái của ta qua đời đã gần hai năm nay và con trai lớn của con đã được bảy tuổi. Con sắp bước qua tuổi ba mươi, con trai yêu quý, và con cũng biết là ở quê ta, qua lứa tuổi này, người đàn ông được xem là quá già để lập gia đình. Con đã có ba đứa con xinh xắn, và cho đến lúc này chúng chẳng làm gì phiền bận đến chúng ta. Vợ ta và con dâu ta đã chăm sóc và thương yêu chúng hết lòng. Pierre thì đang được dạy dỗ công

việc đồng áng; nó chặn dẫn bò đã khá thuần thục; nó khá ngoan để giữ gia súc ngoài đồng cỏ và khá khỏe để dẫn các chú ngựa đi uống nước. Ta không lo lắng mấy cho Pierre; nhưng chỉ lo cho hai đứa bé còn lại. Hai tâm hồn ngây thơ, trong trắng mà chúng ta hết mực thương yêu và lo lắng trong năm này. Con dâu của ta sắp sinh khi trong tay còn ẵm một em bé. Khi đứa bé chào đời, cô ta chắc hẳn sẽ không chăm sóc được cho bé Solange và nhất là với Sylvain, chỉ mới bốn tuổi nhưng rất hiếu động. Đó là một cậu bé gan dạ như con: nó sẽ là một người lao động tốt, nhưng lại là một đứa bé hết sức nghịch ngợm, bà vợ già của ta không còn đủ nhanh nhẹn để giữ nó lại, mỗi khi nó chạy về phía ao hoặc khi nó té bổ vào chân của bầy gia súc. Hơn nữa khi con dâu của ta sinh nở, vợ ta phải bỏ bê đứa bé sinh trước đó ít nhất là một năm. Vì thế chúng ta có quá nhiều lo âu về chúng và chúng đã trở thành một gánh nặng cho chúng ta. Ta không bao giờ muốn thấy những đứa trẻ được chăm sóc qua quýt; và khi nghĩ đến những tai nạn có thể xảy ra cho chúng do thiếu sự quan tâm đã khiến ta không làm sao thanh thản được. Do đó con phải có một người vợ khác và ta, ta sẽ có một nàng dâu khác. Hãy nghĩ đến điều đó đi con trai thân yêu. Ta đã cảnh báo với con rất nhiều lần, thời gian sẽ qua đi và năm tháng sẽ chẳng bao giờ chờ đợi con. Con phải vì con cái mình và vì chúng ta, những người luôn luôn mong mỏi những điều tốt lành đến cho gia đình, để lấy vợ

lại càng ~~sớm~~ càng tốt.

- Vậy thì thưa bố, người con sẽ trả lời, nếu thật tình cha muốn như vậy, con chỉ còn cách làm hài lòng bố thôi. Nhưng con không thể giấu bố là việc này sẽ làm con rất đau khổ, và con chẳng mong mỗi gì hơn là được chết đi. Con biết rõ là mình đã mất ai, nhưng con không biết là mình sẽ tìm lại được ai. Con đã có một người vợ đảm đang, một người vợ xinh xắn, dịu hiền, can đảm, có hiếu với bố mẹ, tốt bụng với chồng con, chăm công việc đồng áng cũng như ở nhà, mát tay với lũ gia súc, nói chung là một người tốt toàn diện; và bố đã trao cô ta cho con, khi con nhận, chúng ta đã không đặt điều kiện là con phải quên vợ con khi con bất hạnh đánh mất cô ta.

- Germain, điều con nói là lời của một người tốt bụng; ta biết là con rất thương yêu con gái ta, con đã mang lại hạnh phúc cho nó, và nếu có thể chết thay được thì hiện nay con đang nằm trong nghĩa trang thay cho con gái ta. Nó rất xứng đáng được con thương yêu về các điểm đó, và nếu như con không nguôi ngoai về sự mất mát này thì chính chúng ta cũng chẳng được nguôi ngoai. Nhưng ta không nói là con nên quên vợ mình. Chúa lòng lành đã muốn nó rời xa chúng ta và không một ngày nào chúng ta không trò chuyện cùng nó qua những lời cầu nguyện, những suy nghĩ, những câu nói và những hành động là chúng ta luôn luôn trân trọng kỷ vật của nó, và rất phiền lòng về sự ra đi

này. Nhưng nếu từ thế giới bên kia con gái của ta có thể nói và bày tỏ tâm lòng cùng con, nó sẽ yêu cầu con tìm cho những đứa bé mồ côi một người mẹ. Có nghĩa là con phải tìm gặp một phụ nữ xứng đáng để thay thế nó. Điều này quả thật là không dễ dàng; nhưng không phải là không thực hiện được; và khi chúng ta đã kiếm được người phụ nữ này cho con, con sẽ yêu thương cô ta như đã thương yêu con gái ta, vì con là một con người chân chính và con sẽ hài lòng vì đã giúp chúng ta và thương yêu con cái của con.

– Được rồi, thưa bố, con sẽ làm theo ý bố như con vẫn từng làm.

– Đây là quyền lợi của con, con trai ạ, và vì con luôn luôn biết lắng nghe lời khuyên thân ái và chân chính của người chủ gia đình, chúng ta hãy cùng nhau chọn lựa người vợ mới của con. Trước tiên ta không đồng ý con lấy một người vợ quá trẻ. Đó không phải là người con cần. Tuổi trẻ thường nhẹ dạ, nhất là khi những đứa bé không phải là con của mình bứt ruột đẻ ra. Việc này cần đến một người có tâm hồn hiền thực, dịu dàng và rất đảm đang trong công việc. Nếu người vợ sau này không cùng trạc tuổi với con, cô ta sẽ cạn suy khi phải chấp nhận một trách nhiệm như vậy. Cô ta sẽ thấy con quá già và các con của con quá nhỏ. Cô ta sẽ than vãn và con cái con sẽ khổ sở.

– Đó chính là điều con đang lo nghĩ, Germain nói với bố. Nếu lỡ như những đứa trẻ khốn khổ này

bị ngược đãi, ghét bỏ, đánh đập?

– Lay Chúa! Mong sao đừng xảy ra điều đó, ông già thốt lên. Nhưng ở quê ta, những phụ nữ hung dữ thường ít hơn những phụ nữ tốt bụng, và quả là điên rồ nếu không gặp người phù hợp.

– Thật đúng vậy, thưa bố: trong làng ta có biết bao cô gái tốt bụng. Cô Louise, Sylvain, Claudie, Marguerite... và cả cô gái mà con đã nghĩ đến.

– Từ từ nào con trai, các cô gái đó đều quá trẻ hoặc quá nghèo... hoặc quá xinh đẹp; vì cuối cùng phải nghĩ đến cả điều đó nữa con trai ạ. Một phụ nữ xinh đẹp không bao giờ giống như một phụ nữ bình thường khác.

– Vậy bố muốn con lấy một người vợ xấu xí sao? Germain hỏi với vẻ lo âu.

– Không, không hề xấu, vì người phụ nữ này sẽ có với con những với con những đứa bé khác, và không có gì buồn hơn là có những đứa con xấu xí, ốm yếu và bẩn thỉu. Nhưng nếu một phụ nữ khỏe mạnh và đầy sức sống, không xấu cũng không đẹp sẽ rất phù hợp với con.

– Con biết điều đó, Germain vừa nói vừa mỉm cười buồn bã, để có được điều bố mong muốn thật tình là quá khó: bố không muốn con lấy một người nghèo, trong khi những phụ nữ giàu có thì không dễ gì với tới, nhất là trong cảnh góa bụa như con.

– Và nếu như cô ta cùng góa chồng hờ Germain. Một phụ nữ góa chồng, không con cái và có tài sản?

- Cho đến lúc này thì con không biết một người nào như vậy trong họ đạo của chúng ta.
- Bố cũng vậy thôi, nhưng còn ở những nơi khác.
- Nếu bố đã để ý đến ai đó thì hãy nói nhanh đi thôi.

Chương III

Germain, người nông dân lão luyện

Vâng, ta đã có nghĩ đến một người, bố già Maurice trả lời. Đó là Léonard, vợ góa của Guérin, sống ở vùng Fourche.

– Con không biết người phụ nữ này và không biết cả vùng đó, Germain trả lời một cách buồn bã.

– Cô ta còn có tên là Catherine, như người vợ góa của con.

– Catherine! Và nếu như con không thể yêu thương tên này nhiều hơn tên kia, điều này sẽ làm con đau khổ thêm, điều này sẽ làm con luôn luôn

nhớ đến vợ mình.

– Ta nói là con sẽ yêu thương cô ta thôi: đây là một đối tượng tốt, một phụ nữ cao thượng; đã từ lâu ta không gặp; cô ta không quá xấu nhưng không còn quá trẻ, đã ba mươi hai tuổi. Cô ta xuất thân từ một gia đình tốt, toàn là người tử tế. Ngoài ra còn có khoảng tám hoặc mười nghìn phrăng giá trị điền thổ mà cô sẵn sàng bán để đến nơi an cư mới, vì cô ta cũng đã nghĩ đến việc tái giá. Ta cho là nếu tính tình của con phù hợp với cô ta, cô ta không có lý do gì để từ chối.

– Bố đã sắp xếp mọi cái rồi sao?

– Vâng, ngoại trừ ý kiến của con với gia đình bên đó; và hơn nữa con phải làm quen và trao đổi ý kiến với cô ta. Bố của người phụ nữ này là nơi rất thân tình và bà con xa của ta. Con biết bác Léonard chứ?

– Vâng, con đã thấy bố trò chuyện với bác ta trong phiên chợ, và lần vừa rồi bố và bác ta đã ăn trưa cùng nhau: có phải vì những lý do trên khiến bố và bác Léonard trò chuyện khá lâu không?

– Có thể như vậy; bác ta đã nhìn con bán các gia súc và thấy là con rất được mắt, dễ nhìn, năng động và thạo việc. Và sau khi ta đã kể lại tất cả về con, về những gì tốt đẹp con đã dành cho chúng ta trong suốt tám năm chung sống và làm việc mà không một lời than vãn hay giận dữ, bác đã có ý định gả con gái mình cho con. Điều này cũng phù

hợp với ý ta, qua những gì ta nhận thấy và biết được về người phụ nữ này và về gia đình cô ta cũng như về phần gia sản mà cô ta có.

– Thưa bố, con thấy bố hình như nghiêng về vấn đề tiền bạc.

– Có thể như vậy; còn con, con không có ý như vậy sao?

– Con sẽ theo ý đó để làm hài lòng bố; nhưng về phần con, bố cũng biết là con không mấy ưu tư về các mối lợi vật chất. Con không muốn tính toán những sự việc này. Con biết rõ về đất đai, về đàn bò và đàn ngựa, về cách đóng súc vật vào xe, về những hạt giống, về công việc đập lúa và thu dọn cỏ khô. Còn đàn cừu, ruộng nho, vườn tược, những khoản lợi tức nhỏ và việc trông trọt đòi hỏi sự tinh tế đều nằm trong tay của con trai bố, con không tham dự vào nhiều. Về tiền bạc, đầu óc con rất tối, con thà chịu thiệt còn hơn tranh cãi về quyền lợi. Con sợ mình bị nhầm lẫn và đòi hỏi phần không dành cho mình, và nếu các vấn đề về tiền bạc không đơn giản và rõ ràng con lại càng rối mù.

– Không sao đâu con trai, và vì thế ta muốn con có một người vợ thông minh, có khả năng để thay thế ta khi ta qua đời. Con không bao giờ muốn nhìn tường tận vào các sổ sách thu chi của nhà ta, điều này có thể gây phiền toái cho con và con trai ta khi ta không còn đó để hòa giải, phân chia hơn thiệt cho các con.

– Cầu mong sao cho cho bố sống lâu, bố Maurice! Nhưng bố cũng đừng lo nghĩ về những gì xảy ra sau khi bố qua đời; không bao giờ con gây gổ với con trai bố. Con sẽ tin vào Jacques như tin ở bố, và vì con không có tài sản riêng của mình, tất cả những gì có thể dành cho con đều đến từ con gái bố và sau này thuộc về con cái chúng con, con có thể được yên tâm và bố cũng vậy, chắc là Jacques sẽ không bao giờ muốn tước đoạt tài sản của con cái em gái mình, vì cậu yêu thương chúng như con cái mình.

– Về điểm này con có lý đấy Germain. Jacques là một đứa con hiếu thảo, một người anh trai tốt bụng và là một đàn ông luôn tôn trọng sự thật. Nhưng Jacques có thể chết trước con, trước khi con của các con đã khôn lớn. Trong một gia đình phải luôn luôn nghĩ đến việc các trẻ vị thành niên phải luôn có một người chủ để khuyên răn và uốn nắn chúng, nếu không chúng sẽ làm những điều phạm pháp hoặc mâu thuẫn lẫn nhau. Do đó chúng ta không được phép suy nghĩ là thừa, khi có thêm một người mới xuất hiện trong gia đình, dù đó là đàn ông hay phụ nữ, biết đâu một ngày nào đó con người này có thể điều hành công việc và dạy dỗ cho khoảng ba mươi người con, cháu, dâu, rể... Chúng ta không thể biết được một gia đình sẽ phát triển đến bao nhiêu người, và một khi tổ ấm quá đầy, cần phải tách bầy như lũ ong, mỗi người phải nghĩ đến cái ăn cái mặc cho tổ ấm của mình. Khi ta gả con gái cho con, dù con gái ta giàu có và con thì nghèo khổ,

ta đã không phật ý khi con gái ta đã chọn lựa con. Ta đã nhìn thấy nơi con một người lao động giỏi và ta cũng biết là tài sản quý báu nhất cho những nông dân như chúng ta là một đôi tay rắn chắc và một tấm lòng chân thật như của con. Khi một người đàn ông mang đến cho gia đình vợ những cái này thì anh ta đã mang đến khá nhiều. Nhưng một phụ nữ thì khác: công việc của chị ta trong gia đình là để gìn giữ chứ không phải để mua sắm. Hơn nữa, bây giờ con đã là bố và con cần một người vợ, phải nghĩ đến là những đứa con của người vợ sau này, chúng không có phần trong di sản của những đứa con người vợ trước. Nếu con chết đi và người vợ sau này của con không có tài sản riêng, chúng sẽ rơi vào tình trạng đói khổ. Hơn nữa, những đứa trẻ sau này cần phải ăn uống. Nếu gánh nặng này trút vào vai chúng ta, dĩ nhiên chúng ta sẽ nuôi dưỡng mà không một lời than vãn; nhưng cái ăn của mọi người sẽ bị giảm bớt và những đứa con của người vợ trước của con cũng chia sẻ một phần trong đó. Khi gia đình tăng người mà lợi tức không tăng, sự nghèo khổ sẽ đi cùng dù chúng ta có hết sức cố gắng. Đây là những nhận xét của ta, con phải cân nhắc chúng đấy Germain và thử ứng thuận bà vợ góa của Guérin đi; vì đạo đức tốt và những đồng êcuy mà cô ta mang đến đây là sự hỗ trợ cho hiện tại và sự ổn định cho tương lai.

– Được rồi thưa bố, con sẽ thử làm cô ta hài lòng và mong sao cô ta cũng làm con hài lòng.

– Vì vậy con phải cần đến gấp và làm quen với cô ta.

– Nhưng ở đâu? Ở Fourche à? Quá xa phải không bố? Và mùa này thì chúng ta đâu có thời gian bỏ đi xa.

– Nếu là một cuộc hôn nhân vì tình yêu thì thời gian chờ đợi sẽ phải khá dài; nhưng nếu là một cuộc hôn nhân có tính toán giữa hai người, không kiểu cách và biết là họ muốn gì, thì nhanh thôi. Mai là thứ bảy, con sẽ nghỉ sớm, khoảng hai giờ khi ăn trưa xong con sẽ đi Fourche và đến đó vào buổi tối; mùa này trăng đang sáng, đường đi khá tốt và Fourche chỉ cách đây hơn ba dặm đường, gần Maguier. Hơn nữa con sẽ dùng con Xám để đi đường.

– Với thời tiết mát mẻ này con vẫn muốn đi bộ hơn.

– Đúng, nhưng con ngựa cái rất tốt và khỏe, hình thức này sẽ làm tăng tính trang trọng của chuyến đi. Con sẽ mặc áo quần mới và mang một ít thịt thú săn làm quà cho bác Léonard. Con sẽ thay lời ta để trò chuyện với bác, con sẽ trở về lại vào sáng thứ hai với một lời đồng ý hay không.

– Rõ rồi thưa bố, Germain trả lời một cách bình thản, mặc dầu lòng anh ta không thanh thản chút nào.

Germain đã luôn luôn sống khôn khéo như mọi nông dân cần cù khác. Kết hôn ở năm hai mươi tuổi, anh chỉ yêu một phụ nữ duy nhất trong đời, và

từ khi góa vợ, anh chưa một lần cười cợt hay bông đùa với một phụ nữ nào khác. Anh luôn luôn mang trong tim một nỗi niềm hối tiếc không nguôi nên đã tuân theo ý của bố vợ mình một cách lo âu và buồn bã; nhưng bố vợ Maurice luôn lèo lái một cách khôn khéo gia đình mình, và Germain thì hoàn toàn tận tâm tận tụy với công việc chung, do đó không ngạc nhiên khi anh luôn luôn nghe theo người chủ của gia đình. Germain không bao giờ hiểu là anh có thể chống lại các quyết định, chống lại lợi ích của mọi người.

Anh rất buồn và hầu như không có ngày nào anh không khóc thầm cho vợ mình. Mặc dầu nỗi cô đơn ngày càng đè nặng lên anh, anh rất sợ hãi khi nghĩ đến việc lập gia đình lại hơn là việc giảm nhẹ bớt nỗi u buồn của mình. Anh thường hiểu một cách mơ hồ là tình yêu có thể làm anh khuây khỏa nếu bắt được nó. Khi tìm kiếm, ta không bắt gặp tình yêu; tình yêu đến khi ta không chờ đợi. Kế hoạch hôn nhân không một chút tình cảm mà bố già Maurice đã nêu ra, người vợ mới hoàn toàn xa lạ, ngay cả sự thông minh và đức tính tốt mà người ta nói về cô cũng khiến anh suy nghĩ. Và Germain bước đi, vừa suy nghĩ như cách suy nghĩ của những con người chân chất giản đơn, những con người không bao giờ hình thành trong đầu mình những tư tưởng phản kháng hay ích kỷ, nhưng luôn chịu đựng một nỗi đau thâm lặng và không tìm cách chống chọi lại nó.

Khi đó bố già Maurice đã trở về lại khu đất cho tá điền làm rê và Germain tranh thủ khoảng thời gian sầm tối để sửa lại khoảng hàng rào mà lũ cừu đã làm hỏng. Anh dựng lại các cây gai và gia cố chúng bằng những tảng đất cứng, trong khi những con chim hét kêu huyền thuyên ở bụi cây gần đó như hối thúc anh hoàn tất nhanh công việc trước khi ra đi.

Chương IV

Bà Guillette

Bố già Maurice bắt gặp ở nhà mình một bà già láng giềng đến xin lửa và đang trò chuyện với vợ mình. Bà Guillette sống trong một chòi tranh khá nghèo nàn cách trang trại không xa. Nhưng đó là một phụ nữ ngăn nắp và tốt bụng. Căn nhà rách nát của bà rất sạch sẽ và ngăn nắp, áo quần được vá đấp rất cẩn thận, cho thấy sự tự trọng ngay trong cảnh khốn khó.

– Bà đến để lấy lửa nấu buổi tối phải không bà Guillette, ông già cất tiếng hỏi. Bà có cần gì nữa không?

– Không, thưa bác Maurice, trước mắt thì không. Ông biết đấy, tôi không phải là một kẻ hay đi xin xỏ và tôi không muốn lạm dụng lòng tốt của bạn bè mình.

– Đúng như vậy, và ngược lại bạn bè của bà luôn sẵn lòng để giúp đỡ bà.

– Tôi vừa trò chuyện với vợ ông để hỏi xem bà ta là Germain cuối cùng đã quyết định lấy vợ lại chưa.

– Bà không phải là một người lắm lời, bố già Maurice trả lời, người ta có thể nói mọi chuyện trước mặt bà mà không ngại bị đàm tiếu: do đó tôi có thể nói với vợ tôi và với bà là Germain hầu như đã hoàn toàn đồng ý; ngày mai chàng trai của chúng ta sẽ đi Fourche.

– Tốt quá! Bà Maurice reo lên, tội nghiệp cho thằng bé! Cầu Chúa cho nó kiếm được một người vợ tốt bụng và can đảm như nó!

– Ô, cậu ta đi Fourche sao? Bà Guillette tiếp lời. Thật là may mắn! Chuyến đi này giúp tôi được nhiều việc đây. Thưa ông Maurice, khi này ông có hỏi tôi là cần gì nữa không, bây giờ tôi xin nói được không?

– Hãy nói đi, chúng tôi sẵn sàng giúp đỡ bà.

– Tôi muốn cậu Germain chịu phiền dẫn theo con gái tôi.

– Đi đâu? Đến Fourche à?

– Ô không, không đến Fourche; nhưng đến

Ormeaux nơi con bé sẽ ở nốt khoảng thời gian còn lại trong năm.

– Sao! Bà Maurice ngạc nhiên hỏi. Bà không sống cùng con gái mình nữa à?

– Con bé phải đành chịu hoàn cảnh này để kiếm một chút ít tiền. Việc này làm tôi rất khổ tâm và nó cũng vậy, con bé đáng thương! Chúng tôi đã không thể quyết định xa nhau vào thời kỳ lễ Thánh Jean; nhưng bây giờ sắp đến kỳ lễ Thánh Martin, và con bé đã tìm được một chân giữ cừu ở các trang trại vùng Ormeaux. Người chủ trang trại, hôm trước từ chợ phiên trở về có ghé qua đây. Ông ta trông thấy con bé Marie đang chăn ba con cừu và đã nói với nó: “Có không bận việc gì khác nữa sao có bé? Chỉ giữ ba con cừu thì quá nhàn rồi. Có có muốn chăn một trăm con không? Hãy đi theo tôi. Cô gái chăn cừu ở trang trại chúng tôi vừa bị ốm và đã trở về nhà bố mẹ mình. Tôi sẽ trả cô năm mươi phrăng cho khoảng thời gian còn lại trong năm cho đến kỳ lễ Thánh Jean”. Con bé đã từ chối, nhưng nó không thể không suy nghĩ và đã nói lại với tôi vào buổi tối khi về đến nhà. Tôi rất lo âu và bối rối khi nghĩ đến việc hai mẹ con phải làm thế nào để sống qua mùa đông khắc nghiệt và dài sắp tới; như ông bà thấy đấy, năm nay đàn sếu và ngỗng rừng đã bay ngang qua sớm hơn một tháng so với thường lệ. Cả hai mẹ con tôi cùng khóc, nhưng cuối cùng thì lòng can đảm cũng trở dậy. Chúng tôi đã bàn bạc với nhau là không thể ôm lấy nhau mà sống được. Với

mảnh đất nhỏ của chúng tôi, việc nuôi sống được một người là cả vấn đề, trong khi Marie đang ở tuổi mới lớn (con bé vừa mười sáu tuổi). Con bé phải làm lụng như những người khác, phải kiếm cái ăn và giúp đỡ mẹ già của mình.

– Bà Guillette, nếu thật tình chỉ cần năm mươi phrăng để xoa dịu nỗi nhọc nhằn của bà và để ngăn bà không gởi con gái mình đi xa, tôi sẽ tìm cho bà khoản tiền đó, ông già nông dân lên tiếng, mặc dầu đối với chúng tôi, năm mươi phrăng là một khoản tiền khá lớn. Nhưng nói chung, phải xét về cả hai mặt lý và tình. Không chỉ thoát khỏi nỗi khốn khó trong mùa đông này, bà còn phải thoát khỏi nỗi khốn khó trong tương lai, và con gái bà sớm muộn gì cũng phải lấy chồng, khi đó mẹ con bà sẽ rất đau lòng khi phải chia tay nhau. Con bé Marie đã khá lớn và mạnh khỏe, nó cũng chẳng có công việc gì rõ ràng ở nhà bà. Cô bé có thể có thói quen lười biếng...

– Ô! Về điều này thì tôi không lo ngại, bà Guillette nói. Marie rất can đảm và năng nổ. Con bé không có một phút giây nào chịu khoanh tay ngồi yên, và khi gia đình không có công việc, con bé lau chùi các bàn ghế xiêu vẹo của chúng tôi và làm chúng bóng lên như gương. Đó là một con bé đáng đồng tiền bát gạo, và tôi rất muốn cháu đến chăn cừu cho ông hơn là cho nó đi xa, đến với những người mà tôi hoàn toàn không quen biết. Nhưng hiện nay người làm công của ông đã đầy đủ, và có nghĩ đến chẳng thì phải đến kỳ lễ Thánh Jean năm tới.

– Ôi bà Guillette! Tôi hoàn toàn đồng ý. Điều này làm tôi rất hài lòng. Nhưng trong khi chờ đợi, con bé sẽ làm quen với công việc và có thêm kinh nghiệm khi làm lụng cho những người khác.

– Vâng, có thể như vậy; hơn nữa số phận đã định đoạt. Ông chủ trang trại Ormeaux đã hỏi muốn con bé sáng nay; chúng tôi đã đồng ý và nó phải ra đi. Nhưng tội nghiệp cho Marie là nó không biết đường đi và tôi thì không muốn để nó đi xa một mình. Vì ngày mai con rể của ông sẽ đi Fourche, cậu ta có thể mang nó theo. Tôi thì chưa bao giờ đến đó, nhưng theo như người ta nói Ormeaux ở đâu đó gần Fourche.

– Ở gần đó thôi, và con rể của tôi sẽ đưa con bé đến đó. Marie có thể ngồi trên lưng con ngựa cái để không làm hỏng giày. À kia rồi, nó đã về để ăn tối. Nay Germain, con bé Marie, con của bà Guillette, sẽ đi giữ cừu muốn ở Ormeaux. Con sẽ cho cô ta ngồi trên lưng ngựa và mang theo được không?

– Được thôi bố, Germain trả lời, lòng thì vẫn luôn buồn bã nhưng bao giờ cũng sẵn sàng giúp đỡ người khác.

Trong thế giới mà chúng ta đang sống, một sự việc tương tự sẽ không bao giờ có trong suy nghĩ của một người làm mẹ, dám giao phó đứa con gái mười sáu tuổi cho một người đàn ông hai mươi tám; vì Germain thật ra chỉ mới hai mươi tám tuổi, và mặc dầu theo quan niệm ở vùng quê này, anh ta đã

bị xem là già để lấy vợ, nhưng anh ta vẫn còn là người đẹp trai nhất vùng. Công việc đã không làm anh nhăn nhoe và héo úa như phần lớn nông dân đã có mười năm làm công việc đồng áng. Anh vẫn còn đủ sức lực để kéo cày thêm mười năm nữa mà không già nua. Và vì thế việc luận đoán về tuổi tác của anh trong đầu óc các cô gái trẻ thường luôn bị sai lầm khi nhìn thấy ở Germain làn da tươi mát, cặp mắt trong sáng và xanh trong như bầu trời tháng năm, đôi môi đỏ, hàm răng trắng khỏe, thân hình rắn chắc và lạnh lẽo như một chú ngựa tơ chưa một lần rời đồng cỏ.

Nhưng sự trong sáng của các tập tục là một truyền thống thiêng liêng ở một số vùng quê xa xăm, tách hẳn khỏi những trào lưu thoái hóa của các thành phố lớn và gia đình bố già Maurice được đánh giá là gia đình trung thực và lương thiện. Germain sẽ đi kiếm vợ; Marie là một cô gái quá trẻ và quá nghèo, để anh có thể mang trong đầu một ý tưởng phạm tội khi ở cạnh cô ta, ngoại trừ anh là một kẻ vô lương tâm và là một người đàn ông độc ác. Bố già Maurice cũng hoàn toàn không lo âu khi nhìn thấy anh đi cùng một cô gái xinh đẹp ngồi trên lưng ngựa; bà Guillette cảm thấy là sẽ xúc phạm anh nếu dăn dò anh cần xem Marie như một người em gái. Sau khi đã hai mươi lần ôm hôn mẹ mình và các cô bạn trẻ, Marie vừa khóc lóc vừa leo lên lưng ngựa. Germain với tâm trạng buồn rầu, pha một chút trắc ẩn, ra đi với dáng bộ nghiêm trang,

trong khi những người láng giềng nắm tay chào tạm biệt cô bé Marie mà lòng không lo nghĩ đến một điều gì tồi tệ.

Chương V

Cậu bé Pierre

Con Xám còn khá trẻ và đẹp. Đó là một con ngựa cái tơ mạnh khỏe, nó có thể mang dễ dàng hai người trên lưng mình, với đôi tai quặp lại và răng cắn vào hàm thiếc. Khi đi ngang qua cánh đồng Pré-Long, nó gặp lại mẹ mình, con Xám già và đã hí lên một tiếng như muốn gọi lời chào tạm biệt. Con Xám già chạy gần đến hàng rào, động mạnh các móng sắt, cố nhảy qua hàng rào để chạy theo con gái của mình; nhưng khi thấy con mình đã chạy nước kiệu, nó hí lên, ngửa mặt về hướng gió, đánh hơi với dáng vẻ lo âu, miệng chẳng thiết tha nhai cỏ.

– Con vật khốn khổ này luôn luôn nhận ra con cái của mình, Germain trò chuyện hầu làm khuây khỏa nỗi buồn của cô bé Marie. Điều này khiến tôi nhớ lại là mình đã chưa ôm hôn thằng bé Pierre trước khi ra đi. Lúc này không thấy thằng bé ở đó! Tối qua nó bắt tôi hứa là phải mang nó đi theo và nó đã nằm khóc suốt một giờ liền. Sáng hôm nay nó còn cố nài nỉ tôi. Ôi thằng bé thật là khôn khéo và dịu dàng làm sao! Nhưng khi thấy sự việc không như nó mong muốn, cậu bé đã nổi cáu: nó đã bỏ ra ngoài đồng và suốt cả ngày tôi không trông thấy nó.

– Tôi đã gặp nó đấy, Marie vừa nói vừa cố kìm nước mắt. Nó chạy chơi với lũ nhỏ gia đình Soulas, tôi nghĩ là nó đã bỏ nhà đi khá lâu vì nó rất đói và đã ăn những quả dâu và mận rừng. Tôi đã cho nó mẩu bánh mì của mình và cậu bé đã nói: “Cám ơn cô Marie dễ thương, khi nào cô đến nhà cháu, cháu sẽ tặng lại cô bánh trắng”. Anh có một đứa con rất lễ phép và dễ thương đấy Germain!

– Vâng, nó rất dễ thương và tôi luôn luôn chịu đựng nó. Nếu bà ngoại của Pierre đã không thuyết phục được tôi, chắc chắn là tôi đã mang nó theo khi nhìn thấy thằng bé tội nghiệp khóc nức nở.

– Vậy thì tại sao anh lại không mang nó theo? Nó sẽ chẳng làm anh bận bịu gì đâu; thằng bé rất biết điều khi người ta làm nó thỏa mãn!

– Tôi thấy hình như sự có mặt của nó là thừa ở

nơi mà tôi sẽ đến. Và hơn nữa đó là ý của bố già Maurice... Nhưng tôi vẫn nghĩ là với một đứa bé dễ thương như vậy, làm sao không chiếm được cảm tình. Nhưng tôi lại được dặn dò là không nên để gia đình bên đó sớm thấy gánh nặng của gia đình... À mà tôi chẳng hiểu vì sao lại kể cùng cô những điều này, cô bé Marie ạ; cô chẳng hiểu gì đâu.

– Hiểu chứ Germain; tôi biết là anh đi hỏi vợ, mẹ tôi đã nói với tôi điều này và dặn dò tôi là đừng nói lại với ai cả, ngay ở chỗ chúng ta cũng như ở nơi tôi sẽ đến. Anh hoàn toàn có thể yên tâm: tôi sẽ không hé môi nửa lời.

– Cô tốt bụng lắm vì công việc chưa ngã ngũ; có thể tôi không phù hợp với người phụ nữ này.

– Hy vọng là hợp chứ. Tại sao không, Germain?

– Ai biết đâu? Tôi có ba đứa con nhỏ, và đó là một gánh nặng cho một phụ nữ không phải là mẹ chúng!

– Đúng vậy, nhưng con anh đâu có giống như những đứa trẻ khác.

– Cô tin vậy sao?

– Chúng xinh xắn như những thiên thần nhỏ và hết sức lễ phép.

– Chỉ có Sylvain không được như ý.

– Nó còn quá nhỏ! Cậu bé quá nghịch ngợm nhưng rất thông minh!

– Nó đúng là một thằng bé thông minh và gan

đạ! Nó chẳng bao giờ biết sợ bất kỳ con bò đực, bò cái nào, và nếu cho phép, nó có thể leo lên lưng ngựa với thằng anh nó.

– Nếu tôi ở vào vị trí của anh, tôi sẽ mang theo đứa lớn. Dĩ nhiên điều này sẽ làm mọi người có cảm tình với anh, vì đã có một đứa con quá xinh xắn!

– Vâng, nếu như người phụ nữ này yêu thích con trẻ; nhưng nếu như cô ta không yêu chúng?

– Không có nhiều phụ nữ như vậy lắm đâu; tuy nhiên vẫn có và điều này khiến tôi khá day dứt.

– Cô không biết chút gì về người phụ nữ này sao?

– Cũng như anh thôi, tôi chỉ có thể biết rõ hơn khi nào tôi trông thấy cô ta. Tính tôi hay đa nghi. Khi người ta nói những lời tốt đẹp, tôi tin tưởng; nhưng đã khá nhiều lần tôi phải hối hận vì điều này, vì lời nói và việc làm là hai vấn đề hoàn toàn khác nhau.

– Người ta nói cô ta là một phụ nữ đảm đang.

– Ai nói vậy? Bố Maurice à!

– Vâng, bố đỡ đầu của cô nói vậy.

– Tốt thôi; nhưng bố đâu có biết nhiều gì về cô ta! Chỉ có chính anh; chẳng mấy chốc nữa anh sẽ gặp cô ta, anh phải hết sức lưu ý, và tôi hy vọng là anh sẽ không nhầm đâu Germain.

– Nay, Marie nhỏ bé, tôi rất mong là cô sẽ cùng tôi ghé vào một lát trong ngôi nhà này trước khi cô

đi thẳng đến Ormeaux, vì cô rất khôn khéo và thông minh, cô có thể lưu ý và đánh giá được mọi cái. Nếu cô nhận thấy có điều gì đó khiến mình băn khoăn, cô sẽ nhẹ nhàng cảnh báo với tôi.

– Ô không! Germain! Tôi sẽ không làm điều này đâu! Tôi rất sợ là mình nhầm lẫn; hơn nữa nếu qua một nhận xét nông cạn khiến anh không thích cuộc hôn nhân này, bố mẹ anh sẽ ghét tôi, và tôi rất lo buồn nếu mẹ tôi mất đi chỗ qua lại vì lý do này.

Khi hai người đang trò chuyện với nhau, con Xám vểnh tai lên, bước lùi lại đến gần một bụi rậm nơi nó nhận ra một vật gì đó. Germain liếc nhìn vào bụi cây và thấy nằm trong hố, dưới những cành lá dày còn tươi một sinh vật mà anh nghĩ là một con cừu non.

– Ô một con vật bị lạc, hay đã chết không biết chừng, vì tôi thấy nó chẳng cựa quậy gì cả, anh ta nói. Có thể ai đó đang đi tìm, nào chúng ta đến đó xem!

– Không phải là con vật đâu, cô bé Marie la lên. Đó là một đứa bé đang ngủ; bé Pierre đấy.

– Sao! Germain vừa nói vừa bước xuống ngựa. Thằng bé thì nằm ngủ ở đây, trong một cái hố, rất xa nhà, may mà không có một con rắn độc nào quanh đây!

Anh ôm đứa bé trong tay. Pierre vừa mỉm cười, vừa mở mắt ra, choàng tay ôm cổ bố mình và nói:

– Bố yêu quý! Bố sẽ mang con theo chứ!

– Được rồi! Luôn luôn là một câu nói này! Nhưng con đang làm gì ở chốn này hử cậu bé hư hỏng?

– Con chờ bố đi ngang qua, đưa bé trả lời; con nhìn lên đường đi, và vì nhìn lâu quá nên con đã ngủ thiếp đi.

– Và nếu như bố đi qua mà không nhìn thấy con, con sẽ nằm ngoài trời suốt đêm, và chó sói có thể ăn thịt con mất.

– Ô, con biết là bố sẽ trông thấy con chứ, cậu bé Pierre trả lời, rất tự tin.

– Vậy thì, nào, bây giờ con hãy ôm hôn bố để nói lời tạm biệt, và quay nhanh trở về nhà, nếu con không muốn mọi người ăn tối vắng con.

– Bố không muốn mang con theo sao? Đứa bé kêu lên, vừa dụi mắt cho biết là sắp khóc.

– Con biết là ông bà ngoại không muốn điều này chứ. Germain nói với con trai mình, luôn luôn đứng sau phép tắc của bố mẹ vợ, như một con người không bao giờ nghĩ đến quyền lợi của bản thân.

Nhưng đứa bé hình như không nghe thấy gì cả. Nó bắt đầu khóc nức nở và nói là vì bố đã mang theo cô bé Marie thì bố cũng mang cậu ta theo được. Mọi người đã nêu ra với cậu là phải đi qua những cánh rừng lớn có nhiều thú dữ ăn thịt trẻ con, là con Xám không thể mang hết cả ba người, và nơi mà mọi người đến, sẽ không có giường ngủ, không có bữa tối cho trẻ con. Các lý lẽ này không

lung lạc được bé Pierre, cậu bé lăn ra cỏ và khóc lóc như thể bố mình không còn thương yêu mình nữa, và nếu như bố không mang cậu theo, cậu sẽ không bao giờ trở về nhà nữa.

Germain có một trái tim mềm mỏng và yếu đuối như một phụ nữ. Cái chết của vợ mình, những chăm sóc mà anh cố dành cho các con mình, cũng như suy nghĩ về những đứa trẻ mồ côi mẹ này cần phải được yêu thương nhiều hơn nữa đã biến anh trở thành như vậy. Và trong anh nảy sinh một sự đấu tranh gay gắt, anh sợ phải xấu hổ vì sự yếu đuối của mình và cố che dấu sự vụng về này trước mặt Marie, khiến mồ hôi ướt đầm trước trán và đôi mắt đỏ lên như chính anh cũng sắp khóc. Cuối cùng anh cố nổi giận; nhưng khi quay về phía cô bé Marie, như để chứng minh cho sự rắn rỏi của mình, anh thấy khuôn mặt cô ta đầm đìa nước mắt, và mọi can đảm của anh tan biến mất. Anh không thể kìm được những giọt nước mắt của mình mặc dầu vẫn tiếp tục la mắng và hăm dọa con.

– Anh có trái tim quá sắt đá, cô bé Marie lên tiếng. Nếu là tôi, tôi sẽ không cưỡng lại được điều này khi đứng trước một đứa bé có quá nhiều buồn đau như vậy. Này Germain, hãy mang nó theo đi. Con ngựa của anh đã có thói quen chở hai người lớn và một em bé, tôi vẫn thấy hai vợ chồng người anh vợ của anh cùng con trai họ, thứ bảy hàng tuần vẫn đi chợ trên lưng con ngựa này. Anh sẽ để con trai mình ngồi trước anh, còn tôi, tôi thích đi bộ một

mình để khỏi làm nhọc sức con ngựa nhỏ.

- Theo ý của cô đấy nhé, Germain trả lời, mặc dầu lòng rất sung sướng vì đã để cô bé thuyết phục. Con Xám đủ mạnh để mang thêm hai người trên lưng nó. Nhưng chúng ta sẽ phải làm sao với thằng bé trong suốt đường đi? Nó sẽ đói, lạnh... Và ai sẽ lo cho nó ngủ tối nay và ngày mai, ai sẽ tắm rửa thay quần áo cho nó? Tôi không dám giao phó sự lo toan này cho một phụ nữ mà tôi chưa biết rõ, và biết đâu tôi sẽ không gặp khó khăn với cô ta khi bắt đầu mọi chuyện.

- Anh sẽ nhận ra điều đó ở cô ta ngay qua sự thân tình hay nổi bực dọc mà cô ta thể hiện. Hãy tin tôi đi Germain, và hơn nữa nếu cô ta không sốt sáng chăm sóc Pierre, tôi sẽ lo việc này. Tôi sẽ đến nhà cô ta để thay quần áo cho cậu bé và ngày mai tôi sẽ dắt theo cậu bé ra đồng. Tôi sẽ chơi đùa cùng cậu bé suốt ngày và sẽ lưu ý để cậu bé không thiếu thốn gì cả.

- Nguyên cả ngày sẽ dài lắm. Và nó sẽ làm cô phiền nhiễu bực bội thôi cô gái đáng thương ạ!

- Ngược lại là khác, điều này sẽ làm tôi sung sướng. Tôi có được một bạn đồng hành, Pierre sẽ làm cho tôi bớt buồn trong ngày đầu tiên tôi sống ở một nơi xa lạ và cho tôi cảm tưởng là mình đang ở nhà.

Đứa bé nhận thấy Marie đã thuyết phục được bố mình, vội bám vào váy cô thật chặt, khiến cô rất

khó để dứt cậu ra. Cậu cầm lấy bàn tay của Marie bằng hai bàn tay nhỏ sạm nắng của mình, vừa nhảy cộn lên vì vui mừng, vừa lôi cô về phía con ngựa.

– Nào, nào, cô gái trẻ vừa ẵm cậu bé lên vừa lên tiếng như cố xoa dịu trái tim đáng thương này đang nhảy nhót như một con chim nhỏ. Nếu buổi tối cháu thấy lạnh, hãy nói với cô Pierre ạ, cô sẽ đắp cháu trong tấm áo của cô. Cháu hãy ôm hôn và xin lỗi vì đã làm phiền bố cháu. Hãy hứa với bố là việc này sẽ không bao giờ xảy ra nữa nghe không cháu?

– Thôi được rồi, với điều kiện là tôi luôn luôn làm vừa lòng thằng bé phải không? Germain vừa nói vừa dùng khăn tay của mình lau nước mắt cho thằng bé. Ôi Marie! cô làm hỏng thằng bé mất! Cô thật tốt bụng Marie ạ. Tôi không hiểu tại sao cô không đến giữ cũi cho chúng tôi trong kỳ lễ Thánh Jean vừa rồi. Cô đã có thể chăm sóc cho những đứa con của tôi. Thà tôi trả cho cô một giá công cao còn hơn đi tìm một người phụ nữ và phải mang ân huệ để người ta đừng ghét bỏ chúng.

– Không nên nhìn sự việc theo một chiều hướng xấu như vậy, Marie vừa trả lời vừa giữ dây cương, trong khi Germain đặt con trai mình lên phía trước chiếc yên ngựa bằng da dê. Nếu vợ anh không thương yêu lũ nhỏ, năm tới anh sẽ mượn tôi giúp việc. Tôi sẽ yêu thương đùm bọc và chơi đùa cùng chúng.

Chương VI

Trong vùng trảng hoang

Khi cả ba người đi được một khoảng Germain chợt nhớ ra.

— À này! Ở nhà sẽ nghĩ như thế nào nếu không thấy thằng bé này trở về? Bố mẹ vợ tôi sẽ lo âu và sẽ tìm nó khắp nơi.

— Anh sẽ nói với cậu công nhân làm đường đằng kia là anh mang nó theo và nhờ cậu ta nhắn lại với mọi người ở nhà.

— Đúng đấy Marie, cô tính được mọi chuyện; còn tôi thì tôi không nghĩ được là Jeannie ở đâu gần đó.

— Thật vậy, cậu ta ở gần khu đất làm rẽ của tá

diễn và sẽ không từ chối lời nhắn này đâu.

Sau khi đã có hướng giải quyết cho việc vắng mặt của cậu bé với gia đình, Germain tiếp tục cho ngựa chạy nước kiệu. Và bé Pierre quá sung sướng, không nhận ra là mình chưa ăn trưa; nhưng nhịp đi đều đặn của con ngựa đã làm bụng cậu cồn cào, và sau một giờ cậu bắt đầu ngáp dài, mặt tái đi và thú nhận là cậu quá đói..

– Bắt đầu rồi đấy, Germain nói. Tôi biết là chúng ta chẳng thể đi đâu xa với cậu nhóc này mà không nghe cậu kêu van đói bụng hay khát nước.

– Con cũng khát nữa! bé Pierre nói.

– Vậy thì chúng ta hãy vào quán Bình Minh của bà già Rebec ở Corlay. Tên thì nghe kêu đấy, nhưng là một quán bình dân! Nào Marie, cô cũng sẽ uống một tí rượu.

– Không, không, tôi không cần dùng gì hết, cô nói. Tôi sẽ giữ ngựa cho cha con anh vào quán.

– Ô không cô gái tốt bụng, tôi nhớ là cô có nói là đã đưa mẩu bánh mì của mình cho bé Pierre và bản thân cô thì nhịn đói; nếu cô không muốn ăn trưa với chúng tôi, cô sẽ đói lả đấy.

– Ôi tôi không đói đâu, tôi có quá nhiều lo âu! Và tôi xin thề với anh là cho đến bây giờ tôi chẳng thiết tha ăn uống gì cả.

– Phải cố ăn một tí gì đi cô bé, nếu không cô sẽ ốm mất. Chúng ta còn cả một quãng đường dài,

đừng để khi đến đó chúng ta thành những kẻ đói khát, phải mở miệng xin ăn trước khi chào hỏi. Tôi đây chẳng hạn, tôi đâu có muốn ăn uống gì, nhưng cũng phải cố. Tôi đã thấy hai cô cháu ôm nhau khóc và điều này đã làm tôi hết sức xốn xang. Nào xuống ngựa đi, tôi sẽ cột con Xám vào cửa và chúng ta sẽ cùng vào ăn trưa, tôi muốn như vậy.

Cả ba người bước vào quán bà Rebec và ít nhất khoảng mười lăm phút sau, bà già thọt chân này mới dọn xong cho họ một đĩa trứng rán, một khúc bánh mì trắng và một ít rượu nhạt.

Các nông dân thường ăn không nhanh, nhưng bé Pierre, vì quá đói bụng, đã hoàn tất bữa trưa của mình rất nhanh và khá lâu trước khi Germain quyết định tiếp tục lên đường trở lại. Bước đầu Marie ăn vì nể mặt lòng, nhưng dần dà cơn đói xâm chiếm lấy cô: vì ở lứa tuổi mười sáu, người ta không thể nhịn đói lâu được và ngoài ra không khí ở miền quê thường khiến người ta ngon miệng. Những lời nói tốt đẹp mà Germain có thể nói để an ủi và động viên cô đã tỏ ra có hiệu quả; cô cố tạo cho mình lòng tin là bảy tháng sẽ nhanh chóng trôi qua và nghĩ đến nỗi hạnh phúc khi cô trở về lại bên cạnh mẹ mình cùng ngôi làng nơi bố già Maurice và Germain đã hứa là sẽ muốn cô giúp việc. Nhưng khi cô bắt đầu trò chuyện vui đùa với Pierre, Germain đã gọi lại nỗi buồn ở cô khi chỉ cho cô bé thấy, qua cánh cửa sổ của quán ăn, cả một cái nhìn tuyệt đẹp về

thung lũng từ trên cao, với vẻ xinh xắn, xanh tươi và phì nhiêu. Marie lặng nhìn và hỏi là có thể thấy được các ngôi nhà ở Belair không.

– Dĩ nhiên, Germain trả lời, cả khu đất làm rẫy và cả ngôi nhà của cô. Đấy, cái chấm xám đằng kia, gần cây bạch dương lớn ở Godard và nằm dưới tháp chuông của nhà thờ.

– À! Tôi trông thấy nhà mình rồi, cô bé thốt lên và sau đó bắt đầu khóc trở lại.

– Tôi hối hận và lại làm cô nghĩ đến nhà mình, Germain nói, hôm nay tôi toàn làm những chuyện ngu ngốc. Nào Marie, chúng ta đi thôi. Ngày ngắn lắm, và trong một giờ nữa mặt trăng sẽ xuất hiện, trời sẽ hết nóng.

Họ tiếp tục lên đường, băng qua vùng trắng lớn. Và để không làm mệt cô gái và đứa bé. Germain cho con Xám đi chậm lại. Mặt trời đã lặn khi họ rời con đường chính để đi vào rừng.

Germain biết rõ con đường dẫn đến Maguier; nhưng anh nghĩ là mình sẽ tiết kiệm thời gian hơn nếu không đi đường lớn Chanteloube, nhưng đi theo hướng Presles và Sépulture, lộ trình mà trước đây anh không quen sử dụng khi đi chợ phiên. Anh đã bị lạc đường và mất đi một khoảng thời gian trước khi vào được cánh rừng. Có thể anh đã tiếp tục đi nhắm hướng mà không biết, thay vì phải đi về Fourche, anh đã đi ngược lại và càng lúc càng đi

lên hướng Ardentes.

Bóng đêm và sương mù đã làm anh mất phương hướng, đó là loại sương mù của các tối mùa thu mà ánh trăng sáng đã làm tăng thêm vẻ mơ hồ và đánh lừa thị giác. Những vũng nước ở các khoảng rừng thưa tỏa lên những làn hơi rất dày đến mức khi con Xám băng qua, chỉ nghe tiếng ì ọp của bốn vó dẫm vào trong bùn.

Khi đã đi hết một con đường thẳng, Germain thử xác định lại vị trí và thấy là mình đã lạc lối thật sự. Như bố già Maurice đã nói khi chỉ đường cho anh là khi ra khỏi cánh rừng, sẽ phải đi xuống một đoạn dốc rất đứng, đi băng qua một cánh đồng lớn và vượt qua hai khúc sông cạn. Ông cũng đã dặn dò anh cận kề khi vượt qua khúc sông này, vì vào đầu mùa thường có những cơn mưa lớn và làm nước sông dâng cao. Thấy mình chẳng đi xuống dốc, chẳng đi qua cánh đồng hay dòng sông nào cả mà chỉ có một vùng trắng trải dài và trắng xóa như được phủ bằng một tấm khăn trắng như tuyết, Germain ngừng lại, cố tìm một ngôi nhà, một người qua đường, nhưng vẫn không tìm ra bất kỳ ai có thể cung cấp cho anh một lời chỉ dẫn. Anh liền quay trở lại cánh rừng. Nhưng sương mù ngày càng dày đặc thêm, mặt trăng mờ hẳn, các lối đi trông khủng khiếp hơn, những vết xe sâu hoắm. Đã hai lần con Xám như muốn quy hẩn xuống; bị tải nặng như hiện nay, con ngựa mất dần lòng can đảm, vì

nó cố không va vào các thân cây, nên khó tránh cho những người ngồi trên lưng nó không bị máng vào các cành cây lớn nằm ngang tầm với đầu của họ và khiến họ rất dễ gặp nguy hiểm. Germain đã bị đánh rơi chiếc mũ của mình và đã rất khó khăn để tìm ra lại nó. Bé Pierre ngủ vùi và bám vào tay bố mình như một chiếc túi, làm cho Germain rất khó khi vừa giữ cậu vừa điều khiển con ngựa.

– Tôi nghĩ là chúng ta bị quở ám, Germain nói và dừng ngựa lại. Khu rừng này không quá rộng để chúng ta phải đi lạc nếu như chúng ta không say rượu và ít nhất đã hai giờ chúng ta đi quanh quần trong này mà không tìm được lối ra. Con Xám thì chỉ muốn quay về nhà, chính điều này đã làm tôi nhầm lẫn. Nếu chúng ta muốn trở về nhà, chúng ta cứ việc để mặc cho con ngựa chớ đi. Nhưng nếu chúng ta đã gần đến nơi mà chúng ta cần đến, chúng ta có điên mà không tiếp tục đi; nếu không sau đó phải tiếp tục đi lại một quãng khá dài. Bây giờ tôi chẳng biết mình phải làm gì cả. Tôi chẳng nhận ra đường đi nước bước nữa, và tôi lo là thằng bé này sẽ ốm mất nếu chúng ta còn ở trong đám sương mù đáng nguyên rủa này, hoặc nó sẽ bị chúng ta đè phải nếu như con ngựa té quỵ về phía trước.

– Đừng nên quá bi quan, cô bé Marie nói. Nào, xuống ngựa đi Germain; đưa đứa bé cho tôi, tôi ôm nó tốt hơn anh, tôi sẽ quấn nó trong tấm áo khoác của mình và thằng bé sẽ được kín gió. Anh sẽ dẫn

dây cương con ngựa và khi đó chúng ta sẽ dễ dàng tìm thấy lối ra hơn.

Cách này chỉ tránh cho họ không bị ngã ngựa, vì sương mù ngày càng dày và tỏa rộng ra, như bám chặt vào mặt đất ẩm ướt. Cuộc đi bộ này thật nặng nhọc và chẳng mấy chốc họ đều kiệt sức. Cuối cùng Germain quyết định dừng lại ở một nơi khô ráo dưới tán những cây sồi lớn. Marie nhể nhại mồ hôi, nhưng cô không than vãn và cũng chẳng buồn phiền. Chỉ quan tâm đến đứa bé, cô ngồi xuống trên cát và đặt thẳng bé nằm trên đầu gối của mình, trong khi Germain cột con Xám vào một gốc cây và đi thăm dò các khu vực quanh đó.

Nhưng con Xám quá bực bội vì chuyến đi này, oằn người lên, dứt đứt dây cương và dây buộc, tung mấy cú đá hậu rất cao và phóng đi về phía cánh rừng thưa, chứng tỏ cho mọi người biết là nó muốn ra đi và chẳng muốn ai tìm ra dấu nó.

– Vậy đó, bây giờ chúng ta chỉ còn cách đi bộ. Germain nói sau khi đã hoài công tìm kiếm con ngựa. Chúng ta chẳng còn phương tiện gì để tìm ra con đường phải đi nữa. Chúng ta sẽ phải băng qua một con sông, và các con đường ở đây đều sũng nước, do đó chúng ta có thể khẳng định là cánh đồng nằm ở phía dưới con sông. Chúng ta chẳng biết một lối đi nào khác, và đành phải chờ cho sương mù tan đi trong vòng một hoặc hai tiếng nữa. Khi chúng ta trông thấy mọi vật rõ ràng hơn,

chúng ta sẽ tìm ra ngôi nhà đầu tiên ở cánh rừng thưa này. Nhưng hiện nay chúng ta không thể ra khỏi đây, kia là một cái hố sâu và một cái đầm. Và trước mặt chúng ta, tôi chẳng biết còn những gì nữa, và sau lưng chúng ta cũng vậy, tôi không biết rõ chúng ta đến từ hướng nào.

Chương VII

Dưới tán cây sồi già

Nào! Hãy kiên nhẫn đi Germain, cô bé Marie nói. Ở trên cao này chúng ta tương đối yên ổn. Mưa sẽ không xuyên qua được tàn lá của những cây sồi này, chúng ta có thể nhóm lửa. Tôi thấy những gốc cây mục này khá khô và nhanh đổ thôi. Anh có lửa chứ Germain? Anh mới hút tẩu thuốc xong mà.

– Tôi có đấy! Nhưng hộp quẹt trong túi áo của tôi trên yên ngựa, với ít thịt thú săn mà tôi sẽ mang đến cho gia đình vợ sắp cưới, và con ngựa quái quỷ đã mang đi tất cả, ngay cả chiếc áo khoác của tôi.

Chắc chúng đã rơi mất hoặc máng đầu đó trên các cành cây.

– Ô không, Germain! Cái yên ngựa và cái túi xách đều ở dưới chân anh đó. Con Xám đã làm đứt các dây buộc và ném tất cả xuống đất trước khi tuôn chạy.

– Lay Chúa, thật vậy! Và nếu chúng ta có thể mò mẫm kiếm ít củi khô, chúng ta có thể sưởi ấm và hong khô áo quần.

– Đâu có gì khó, củi khô kêu rằng rắc khắp mọi nơi ở dưới chân chúng ta; nhưng trước hết hãy đưa tôi cái yên ngựa.

– Cô định làm gì với nó vậy?

– Chiếc giường cho cậu bé. Không, không phải vậy, lật mặt trái lên; như vậy cậu bé sẽ không bị lăn xuống hố, và hơn nữa mặt này còn ấm hơn con vật. Anh hãy dùng đá để chặn hai bên đi!

– Tôi không thấy gì cả! Còn cô, cô có đôi mắt sắc như mèo!

– Này! Đây! Thế là xong. Germain, hãy đưa chiếc áo khoác của anh cho tôi, tôi sẽ quấn quanh đôi chân nhỏ của thằng bé, chiếc áo của tôi sẽ đắp lên thân nó. Anh xem đây, có thua gì ngủ trên giường ở nhà đâu! Anh kiểm tra xem, thằng bé ấm ghê lắm!

– Thật vậy! Cô chăm sóc lũ nhỏ khéo tay lắm Marie!

- Tôi có phép thuật gì đâu. Bây giờ anh hãy tìm hộp quet trong túi xách, còn tôi sẽ gom củi khô.

- Củi này không cháy nổi đâu, chúng ẩm quá.

- Anh nghi ngờ mọi cái Germain ă! Anh không nhớ là các trẻ em chăn gia súc có thể nhóm lửa giữa mưa sao?

- Đúng, nhưng đó là năng khiếu của lũ trẻ chăn gia súc, còn tôi, tôi đã đi phụ cày từ khi tôi biết đi.

- Và vì vậy anh có những cánh tay mạnh khỏe, nhưng không có những bàn tay khéo léo phải không? Xem đây, phải xếp củi như thế này và anh sẽ thấy là nó không cháy như anh nói! Hãy đưa tôi bật lửa và nhúm dương xỉ khô. Tốt! Bây giờ hãy thổi lên; phổi anh khỏe chứ?

- Được, được! Germain vừa trả lời vừa thổi như một bệ lò rèn.

Lát sau ngọn lửa bùng lên, đầu tiên có màu đỏ, sau đó là những tia lửa xanh vươn cao dưới tàn lá của những cây sồi, như chống lại với sương mù, làm khô và ấm dần không khí quanh nó.

- Bây giờ tôi sẽ ngồi canh thẳng bé, giữ cho tàn lửa đừng rơi vào nó, còn anh, anh hãy thêm củi vào và coi lửa lên. Ở đây chúng ta sẽ không bị muỗi đốt cũng chẳng bị cảm lạnh, tôi bảo đảm với anh như vậy.

- Cô là một thiếu nữ quá khôn khéo và thông minh. Cô biết nhóm lửa như một cô phù thủy nhỏ. Tôi thấy tỉnh người và khỏe hẳn, chân tôi bị ướt

đến tận đầu gối và ý nghĩ phải chịu đựng như vậy cho đến sáng sớm mai làm tôi phát cáu.

– Và khi người ta cáu kỉnh, người ta trở nên kém sáng suốt, Marie tiếp lời.

– Còn cô, cô chưa bao giờ cáu kỉnh sao?

– Ô không! Chưa bao giờ. Cáu kỉnh để làm gì chứ?

– Dĩ nhiên cũng chẳng làm gì; nhưng điều này thường xảy ra khi người ta gặp phiền muộn! Có Chúa mới biết vì sao cô không cáu kỉnh, mặc dầu không mấy khi cô có được nỗi niềm hạnh phúc.

– Thật vậy, mẹ tôi và tôi, cả hai rất khổ sở. Chúng tôi đau buồn nhưng chúng tôi không đánh mất nghị lực và lòng can đảm.

– Tôi không mất can đảm khi phải đối đầu với công việc, Germain nói; nhưng sự khốn khó làm tôi không chịu được, vì nói cho đúng ra tôi không thiếu thốn một thứ gì hết. Vợ tôi đã mang đến cho tôi sự giàu có và hiện nay tôi vẫn vậy. Tôi sẽ còn mãi giàu có khi nào tôi còn canh tác ở cánh đồng cho làm rề: và điều này, tôi mong là sẽ mãi mãi như vậy. Nhưng mỗi người lại có một nỗi đau riêng! Và cô biết đấy, tôi cũng rất đau khổ.

– Vâng, anh đã mất vợ và thật đáng thương.

– Không phải vậy sao?

– Ôi! Sao anh lại hỏi vậy. Tôi đã khóc cho cô ta rất nhiều, cô ta tốt bụng quá! Thôi, đừng nói đến

chuyện này nữa; vì tôi sẽ lại khóc mất, hôm nay mọi nỗi buồn đau đang sống dậy trong tôi.

– Thật vậy, vợ tôi rất thương yêu cô, Marie ạ. Cô ta đã giúp đỡ khá nhiều cho hai mẹ con cô. Sao! Cô khóc à? Nín đi cô gái, bản thân tôi không muốn khóc đâu...

– Cứ khóc đi Germain! Anh cần nên khóc! Có gì xấu hổ khi một người đàn ông khóc cho vợ mình? Đừng cảm thấy khó chịu, hãy khóc đi! Tôi xin chia sẻ với anh một nửa trong nỗi đau này!

– Cô tốt bụng quá Marie, và tôi sẽ với đi phần nào khi được khóc cùng cô. Nhưng trước hết cô hãy ngồi sát gần ngọn lửa, chiếc váy của cô cũng đã ướt hết, cô bé đáng thương ạ! Tôi sẽ thay cô nằm cạnh thằng bé, cô hãy sưởi ấm đi!

– Tôi ấm lắm rồi. và nếu như anh muốn ngồi, hãy ngồi xuống bên góc áo khoác này.

– Đúng là chúng ta không tồi khi ở đây, Germain vừa nói vừa ngồi sát cạnh cô gái. Chỉ có một điều là tôi hơi đói bụng. Chắc là vào khoảng chín giờ tối, tôi thấy mình như kiệt sức hẳn sau khi đã gắng sức đi trên những con đường mòn tồi tệ này. Còn cô, Marie, cô chưa thấy đói bụng sao?

– Tôi à? Không đói chút nào. Tôi không có thói quen ăn ngày bốn bữa như anh. Đã rất nhiều lần tôi chịu nhịn đói để đi ngủ, và nếu như có thêm một lần nữa, cũng vậy thôi.

– Một người phụ nữ như cô thật là dễ chịu; cô

không đòi hỏi tốn kém gì cả, Germain vừa nói vừa mỉm cười.

– Tôi không phải là một phụ nữ, Marie trả lời một cách ngây thơ, không hiểu được ý trong câu nói của chàng nông dân. Anh có mơ màng không đấy?

– Vâng, có lẽ tôi đang mơ, Germain trả lời, có thể chính cái đói làm tôi nghĩ vớ vẩn.

– Anh đúng là tham ăn! Vậy thì, nếu anh không thể sống được khi phải nhịn ăn trong năm hay sáu giờ, với thịt thú săn trong túi xách và lửa, anh có thể nướng chúng không?

– Tuyệt vời! Một ý hay! Nhưng còn món quà dành cho bố vợ tương lai của tôi?

– Anh có sáu con gà gô và một con thỏ rừng. Tôi nghĩ là anh đâu có thể ăn hết được chúng?

– Nhưng ở đây đâu có que xiên và giàn nướng? Chúng sẽ cháy thành than mất!

– Không sao đâu! Tôi sẽ vùi dưới tro cho chín để không có mùi khói. Anh chưa bao giờ bắt chim én ngoài đồng và nướng chúng giữa hai viên đá sao? Ô! Đúng rồi! Tôi quên là anh chưa bao giờ đi chăn giữ gia súc cả. Nào hãy vật lông con gà gô này đi! Đừng mạnh tay quá! Anh sẽ lột luôn da nó đi đấy.

– Tốt hơn cô nên vật lông một con để tôi làm theo!

– Anh muốn ăn cả hai con sao? Đúng là háu ăn! Đấy, chúng đã được vật lông xong, bây giờ tôi sẽ vùi

chúng dưới tro đây.

– Cô quả là một đầu bếp tài hoa, Marie ạ; nhưng tiếc thay cô không có một gian bếp, và tôi, tôi sẽ đành buộc mình phải uống nước ở cái đầm này.

– Anh muốn uống rượu phải không nào? Hay anh cần cà phê? Anh cứ nghĩ là mình đang dự một buổi dạ tiệc dưới những tàn cây đi! Nào hãy gọi chủ quán: cho chàng nông dân lão luyện ở Belair rượu uống đi!

– Ôi, cô bé độc ác! Cô nhạo tôi đấy à? Cô không uống rượu mà lại có nó sao?

– Tôi à? Tối nay tôi đã uống rượu với anh ở quán Rebec, đây là lần thứ hai trong đời tôi, nhưng nếu anh tỏ ra ngoan ngoãn, tôi sẽ cho anh một chai rượu ngon gần đây!

– Sao, Marie? Có đúng là một phù thủy.

– Anh có hơi ngồng cuồng khi gọi hai chai rượu ở quán Rebec không? Anh đã uống một chai với con trai mình, và tôi chỉ uống một tí trong phần chai rượu anh đặt trước mặt tôi. Trong khi đó anh đã trả tiền cả hai chai rượu mà không cần để ý chúng.

– Rồi sao nữa?

– Rồi tôi đã mang theo trong giỏ của mình chai rượu chưa uống hết, vì tôi nghĩ là anh hoặc con trai anh, dọc đường sẽ khát nước, vậy đó.

– Cô là một cô gái thận trọng tôi chưa bao giờ gặp. Xem đấy! Cô ta vẫn còn khóc khi ra khỏi quán!

Nhưng vẫn luôn luôn nghĩ đến người khác hơn là nghĩ đến bản thân mình. Marie ạ, người đàn ông nào lấy được cô làm vợ không phải là một kẻ ngốc đâu.

- Tôi hy vọng như thế, vì tôi không thích kẻ ngốc. Nào, hãy ăn những chú gà gô của anh đi, chúng vừa chín tới đây, và vì không có bánh mì, anh ăn tạm hạt dẻ vậy nhé.

- Trời đất, cô kiếm đâu ra chúng vậy?

- Ngạc nhiên phải không? Suốt dọc đường đi tôi đã hái chúng ở các cành ngang tầm tay và đã đựng đầy các túi.

- Và chúng đều chín cả chứ?

- Tại sao không, tôi đã bỏ chúng vào lửa ngay khi vừa nhóm lên! Điều này tôi vẫn thường làm ở ngoài đồng.

- Tuyệt vời, Marie ạ! Chúng ta sẽ cùng ăn tối với nhau! Tôi xin uống mừng sức khỏe của cô và chúc cô có một người chồng tốt... như cô hằng mong ước. Hãy nói với tôi về điều này đi!

- Không thể được Germain ạ, vì tôi chưa bao giờ nghĩ đến điều này. Sao? chưa bao giờ à? Germain vừa nói vừa bắt đầu ăn với vẻ háu đói của một nông dân, nhưng cắt những phần thịt ngon nhất cho cô bạn đồng hành, trong khi cô ta cương quyết từ chối và chỉ ăn một vài hạt dẻ. Hãy nói với tôi đi Marie, Germain hỏi lại khi thấy cô gái tránh né trả lời, cô chưa có ý kết hôn sao? Cô cũng đã đến tuổi rồi đấy?

– Có thể, nhưng tôi nghèo quá. Ít ra phải có một trăm đồng êcuy để có thể thành hôn, và tôi phải làm việc năm hoặc sáu năm để có thể dành dụm chùng đó tiền.

– Tội nghiệp cho cô! Tôi mong sao bố Maurice sẽ đưa tôi một trăm êcuy để tặng cô.

– Cám ơn anh rất nhiều Germain. Mà này! Khi đó người ta sẽ nói gì về tôi?

– Cô muốn biết người ta nói gì ư? Người ta biết là tôi đã khá lớn tuổi và tôi không thể lấy cô làm vợ. Vậy người ta sẽ không đặt vấn đề là tôi... là cô...

– Thôi nào chàng nông dân! Đứa con trai anh vừa thức dậy đấy, Marie cướp lời.

Chương VIII

Buổi cầu kinh tối

Bé Pierre đã ngồi nhồm dậy và nhìn quanh mình với vẻ mặt suy tư.

– Thằng bé này luôn luôn như vậy mỗi khi nghe thấy ăn uống! Germain nói. Tiếng đại bác sẽ không đánh thức nó dậy; nhưng khi ai đó ăn uống bên cạnh nó, nó mở bừng mắt ngay.

– Vào tuổi nó, có lẽ anh cũng vậy, Marie vừa nói vừa cười ranh mãnh. Nào Pierre, cháu đang nghĩ về mái che ngôi giường ngủ của mình à? Tối nay nó toàn một màu xanh sao trời đấy cháu ạ; bố cháu đang ăn tối đấy. Cháu có muốn ăn tối với bố không?

Cô chưa ăn hết phần của cháu dâu; cô sợ bị cháu kiện cáo lắm!

– Ôi Marie, tôi muốn cô ăn mà, chàng nông dân kêu lên, tôi không ăn nữa đâu. Tôi thô lỗ và háu ăn quá: cô thì luôn luôn nhịn cho chúng tôi, không công bằng một tí nào cả, tôi xấu hổ lắm. Hành động của cô làm tôi ăn kém ngon đấy; tôi không muốn con trai tôi ăn tối nếu cô không ăn.

– Hãy để chúng tôi yên nào, anh không biết cách làm cho chúng tôi ăn ngon miệng đâu. Hôn nay tôi no rồi, nhưng con trai anh thì rất đói. Xem nó ăn kia! Tương lai cũng sẽ là một chàng nông dân đáng nể đấy!

Thật vậy, bé Pierre sớm thể hiện là con trai của một nông dân ngay khi vừa thức dậy, không cần biết là mình đang ở đâu, không cần biết là vì sao mình đến đây, nó liền ăn ngấu nghiến. Và sau khi hết đói, nó trở lại hưng phấn như mọi đứa trẻ bình thường khác, không ngừng thắc mắc về nơi mà mình đang ở. Biết là mọi người đang ở giữa rừng, cậu bé tỏ vẻ hơi lo sợ.

– Rừng này có thú dữ không bố? cậu bé hỏi Germain.

– Không, chẳng có đâu. Đừng sợ gì cả.

– Thế là bố đã dối con khi nói nếu con đi theo bố, chó sói trong các khu rừng già sẽ ăn thịt con phải không?

– Cô có thấy thằng bé này tinh ranh không?

Germain vừa nói vừa tỏ ra bối rối.

– Thằng bé có lý đấy, Marie tiếp lời, anh đã nói với con mình điều đó, thằng bé có trí nhớ tốt, nó nhớ cả. Nhưng này bé Pierre, hãy nhớ điều này, là bố cháu không bao giờ nói dối. Chúng ta đã đi qua những cánh rừng già trong khi cháu còn say ngủ, và hiện nay chúng ta đang ở giữa rừng thưa, nơi không có thú dữ.

– Rừng thưa này có xa rừng già không?

– Khá xa; hơn nữa chó sói không bao giờ ra khỏi rừng già. Và nếu chúng đến đây, bố cháu sẽ giết chúng.

– Và cô cũng vậy chứ Marie?

– Tất cả chúng ta, vì cháu cũng giúp chúng ta một tay phải không Pierre? Cháu không sợ chó sói chứ? Cháu sẽ đánh chúng thật đau nhé!

– Không ai nói chuyện với trẻ em để động viên chúng theo kiểu như cô vậy, Germain nói với Marie. Có thể cách đây không lâu cô còn là một đứa trẻ và cô đã nhớ lại những gì mẹ cô đã nói với cô. Tôi tin là khi người ta còn ít tuổi, người ta dễ thông cảm với trẻ con hơn. Tôi rất sợ khi có một người vợ ở lứa tuổi ba mươi, chưa một lần làm mẹ, rất khó làm quen để tán gẫu và lý luận với trẻ con.

– Sao lại không, Germain? Tôi không hiểu tại sao anh lại có một suy nghĩ không tốt về người phụ nữ này; anh sẽ hối hận đấy!

– Quý tha ma bắt người phụ nữ này đi. Tôi chỉ

muốn trở về để chẳng bao giờ quay trở lại. Vì sao tôi lại cần đến một phụ nữ mà tôi hoàn toàn không quen biết thế nhỉ?

– Bố ơi, Pierre lên tiếng, vì sao ngày hôm nay bố luôn nhắc đến người vợ của bố, người mẹ của con trong khi mẹ đã chết?...

– Tội nghiệp! Con chẳng bao giờ quên được người mẹ đáng thương của con sao?

– Không, vì con đã thấy người ta đặt mẹ vào trong một thùng gỗ xinh đẹp màu trắng, và bà ngoại đã dẫn con đến bên cạnh để ôm hôn và chào vĩnh biệt mẹ! Mẹ trắng ngần và rất lạnh. Hằng đêm đi đã bảo con cầu nguyện Chúa lòng lành để mẹ có thể về sưởi ấm với Chúa ở trên trời. Bố có nghĩ là hiện nay mẹ đang ở trên đó không?

– Bố hy vọng như vậy con ạ; nhưng phải luôn cầu nguyện, những lời cầu nguyện sẽ có ích cho người mẹ mà con hằng thương yêu.

– Con sẽ gói gắm điều này trong lời cầu nguyện; tối nay con chưa đọc kinh. Nhưng con không thể đọc một mình được; con thường hay quên đôi chút. Cô Marie phải giúp con thôi.

– Được rồi Pierre, cô sẽ giúp cháu. Nào, hãy đến đây và quì gối lên váy cô đi.

Thằng bé quỳ gối lên chiếc váy của cô gái trẻ, chắp đôi tay nhỏ lại và bắt đầu đọc kinh. Đầu tiên rất chăm chú và nhiệt tình, vì cậu rất thuộc đoạn mở đầu; rồi sau đó chậm dần và ngập ngừng, và

cuối cùng lập lại từng từ một những gì Marie đã nhắc. Hằng tối, mỗi khi đọc đến đoạn này, cơn buồn ngủ của cậu bé thường ập đến và cậu không có tài nào đọc thuộc hết cuối bài kinh. Lần này cũng vậy, việc tập trung chú ý và sự đều đặn của làn điệu bài kinh đã tạo ra hiệu quả như thông lệ, cậu bé cố đọc những vần cuối và sau khi lập lại chúng ba lần, đầu cậu nặng dần và nghiêng hẳn vào lòng Marie: đôi tay cậu duỗi ta và rơi xuống trên đầu gối.

Dưới ánh sáng của ngọn lửa thấp lên giữa trời, Germain nhìn đứa con thương yêu của mình nằm lọt trong lòng cô gái trẻ. Marie đỡ đầu cậu bé trên cánh tay, vuốt áp mái tóc nâu của cậu bằng hơi thở trong trắng của cô, đắm mình trong một giấc mơ và cầu nguyện thầm cho linh hồn của Catherine.

Germain rất xúc động, muốn nói với Marie một điều gì đó để tỏ lòng biết ơn và quý mến cô, nhưng anh không thể tìm ra một lời nào trong đầu mình cả. Anh bước đến gần cô gái để ôm hôn đứa con mình được cô ôm chặt trong lòng, và anh không tài nào rời đôi môi của mình khỏi trán của bé Pierre được.

– Anh hôn thằng bé mạnh quá đấy, Marie vừa nói vừa xô nhẹ đầu chàng nông dân, anh sẽ làm nó thức dậy mất. Hãy để tôi cho nó ngủ lại, vì hiện nay nó đang tìm thấy những giấc mơ trên thiên đường.

Đứa bé ngủ lại, nhưng khi được nằm dài trên

tấm da dê làm yên ngựa, cậu mơ màng là mình đang ở trên lưng của con Xám. Và rồi sau đó cậu mở to đôi mắt xanh lơ, nhìn chăm chú vào những cành cây trong khoảng một phút, như chợt tỉnh giấc mơ, hoặc do một ý nghĩa đã hình thành trong đầu cậu trong suốt một ngày vừa rồi, cậu bé thốt lên khi giấc ngủ xâm chiếm cậu trở lại:

– Bố ơi, nếu bố muốn kiếm cho con một người mẹ khác, con chỉ muốn người mẹ này là cô Marie bé nhỏ.

Và không chờ câu trả lời, cậu bé nhắm mắt lại và ngủ tiếp.

Chương IX

Qua cơn lạnh lẽo

Marie hình như không để ý đến những lời lẽ khác thường của đứa bé, mà chỉ xem chúng như là những lời thân tình; cô ôm lấy Pierre, khơi ngọn lửa cao lên, và vì sương mù như còn đang ngủ quên ở cái ao cạnh đó và còn lâu trời mới sáng, cô khuyên Germain đến ngồi cạnh đồng lửa để ngủ một lát.

– Tôi lại nghĩ là anh đang cần ngủ đấy, cô nói với Germain, vì anh chẳng nói gì cả, chỉ nhìn vào than hồng như bé Pierre khi nãy. Nào ngủ đi, tôi sẽ trông thẳng bé và ngọn lửa cho.

– Chính cô mới là người cần ngủ, chàng nông dân trả lời, và tôi sẽ là người trông cho cả hai, vì chưa bao giờ tôi thấy tỉnh táo như lúc này; tôi có cả ngàn mong muốn trong đầu.

– Cả ngàn mong muốn sao? Nhiều quá đấy, cô gái nói với vẻ hơi mỉa mai, có bao nhiêu người chỉ cần có một là đủ hạnh phúc!

– Vậy thì, nếu tôi không có được một ngàn mong muốn thì ít ra tôi cũng có một mong muốn đang đeo bám lấy tôi từ một giờ nay.

– Tôi sẽ nói ra mong muốn của anh nhé!

– Vâng, hãy nói đi nếu cô đoán ra; Marie, cô hãy tự nói ra ý nghĩ của tôi đi, điều này sẽ làm tôi rất thích thú.

– Trước đây một giờ anh mong được ăn... và bây giờ anh mong được ngủ.

– Ôi Marie, tôi là một kẻ chần bò, nhưng cô đừng xem tôi là bò chứ. Cô là một cô gái dễ ghét, tôi thấy rõ là cô không muốn trò chuyện với tôi. Thôi cô hãy ngủ đi, tốt hơn là chiêm chọc một người đàn ông đau khổ.

– Nếu anh muốn trò chuyện thì chúng ta hãy cùng trò chuyện, cô gái vừa nói vừa ngả người sát cạnh đứa bé, đầu tựa vào chiếc yên ngựa. Anh không phải là một người đàn ông can đảm. Như tôi, tôi phải nói sao nếu như tôi không tự đấu tranh với chính nỗi buồn đau của mình?

– Vâng, có thể như vậy, và đó là điều khiến tôi

rất quan tâm, cô bé yêu quý! Cô sẽ phải sống xa gia đình, đến ở một vùng đất đáng ghét đầy đầm lầy và bãi hoang, có thể cô sẽ bị đau ốm vì không hợp thời tiết. Vùng đất mà các súc vật để lấy len không sinh sôi phát triển, điều này sẽ luôn làm nặng lòng một cô gái chăn cừu tốt bụng; sau này, cô sẽ phải sống giữa những người xa lạ, chưa hẳn đã đối xử tốt với cô, hoàn toàn không biết là cô đáng giá như thế nào. Thật thế, tôi sẽ bớt đi một phần nào lo nghĩ nếu có thể nói hết mọi chuyện với cô và tôi muốn mang cô trở về lại với mẹ mình hơn là để cô đi đến Fourche.

– Anh rất tốt bụng khi nói với tôi những điều này, nhưng Germain ơi, anh suy nghĩ không mấy cần kê; chúng ta không được hèn nhát dưới mắt người quen của mình. Thay vì nêu ra khía cạnh đen tối của phần số tôi, anh phải nêu được khía cạnh tốt đẹp, lạc quan như anh đã làm khi chúng ta ở quán Rebec.

– Cô nói gì lạ vậy! Vào thời điểm đó tôi thấy như vậy, và bây giờ tôi thấy mọi chuyện khác hẳn. Tốt hơn là cô nên lấy chồng.

– Tôi đã nói với anh là không thể như thế được Germain ạ; và vì không thể được, tôi không nghĩ đến nó.

– Nhưng nếu được? Có thể cô sẽ nói cùng tôi là cô ao ước có một người chồng như thế nào, tôi sẽ đoán được ai đó.

– Mơ tưởng không phải là tìm ra. Tôi chẳng mơ tưởng gì cả vì chỉ hoài công.

– Cô không nghĩ là mình sẽ tìm được một người chồng giàu có sao?

– Dĩ nhiên là không, vì tôi quá nghèo.

– Nhưng nếu cô có thể tin cậy người đó được, cô sẽ không phải nhọc nhằn để có nơi ăn chốn ở tốt, áo quần lành lặn và sống trong một gia đình toàn là người tốt, họ sẽ cho cô giúp đỡ mẹ mình?

– À như vậy thì được, giúp đỡ mẹ mình luôn là niềm mong ước của tôi.

– Nếu như cô gặp trường hợp này, ngay cả khi người đàn ông đó không còn trai trẻ, cô không thấy quá khó khăn chứ?

– A! Tha lỗi cho tôi nhé Germain. Đó chính là điều mà tôi bác bỏ. Tôi không muốn lấy một ông già!

– Có thể gọi là già, nhưng chẳng hạn như trạc tuổi của tôi?

– Tuổi của anh với tôi là già rồi đấy Germain; tôi thích trạc tuổi của Bastien hơn, mặc dầu Bastien không đẹp trai như anh.

– Cô thích Bastien chán lộn hơn sao? Germain hỏi với vẻ khôi hài. Một cậu con trai có cặp mắt tương tự như các con vật mà cậu ta chán dất.

– Tôi bỏ qua cặp mắt của anh ta vì anh ta mới mười tám tuổi.

Germain bỗng cảm thấy vô cùng ganh tị.

– Nào, xem như cô đã chọn Bastien. Đúng là một ý tưởng kỳ cục không hơn không kém!

– Vâng, đó là một ý tưởng kỳ cục. Marie vừa trả lời vừa cười nắc nẻ, và đó sẽ là một ông chồng kỳ cục. Người ta có thể phỉnh phờ anh ta mọi chuyện. Chẳng hạn, hôm trước, tôi đã lượm một quả cà chua trong vườn cha xứ; tôi đã nói với anh ta đó là một quả táo chín đỏ, và anh đã cạp ngấu nghiêng vào quả cà chua như một kẻ háu đói. Anh không thấy anh ta nhăn nhó như thế nào đâu! Chúa ơi, anh ta quả đáng ghét làm sao!

– Cô chế nhạo anh ta, vậy cô đâu có thương yêu gì anh ta?

– Đó không phải là một lý do. Nhưng tôi không thương yêu anh ta, anh ta quá vù phu với em gái mình và hơn nữa trông anh ta bẩn thỉu lắm.

– Vậy thì cô không nghĩ đến một ai khác sao?

– Anh sao vậy Germain?

– Có sao đâu, chỉ là trò chuyện thôi mà. Cô bé ạ, tôi thấy cô đã có hình ảnh một ý trung nhân trong đầu rồi đấy.

– Không, Germain, anh nhầm rồi, không có gì trong đầu tôi cả; có thể sau này: tôi sẽ lấy chồng khi tôi đã dành dụm được một ít; số tôi phải lấy chồng muộn và chắc phải gặp một ông già.

– Vậy thì hãy lấy một ông già ngay bây giờ đi.

– Không bao giờ! Khi tôi đã hết thời son trẻ, điều này là bình thường; nhưng hiện nay thì không thể.

– Marie, tôi biết rõ là cô không thích tôi, điều này đã khá rõ ràng, Germain nói một cách bức bối và không cân nhắc những lời nói của mình.

Marie không trả lời. Germain cúi nhìn cô: cô đang ngủ; cô đã bị cơn buồn ngủ xâm chiếm và hạ gục, tương tự như trẻ em vẫn thường ngủ khi đang còn nói huyền thuyên.

Germain rất mừng vì cô gái đã không lưu ý đến những lời nói sau cùng của anh; anh thấy là những lời này không mấy tốt đẹp, và anh quay lưng đi để khuây khỏa và để thay đổi suy nghĩ của mình.

Nhưng dù có làm gì, anh vẫn không buồn ngủ được, cũng không suy nghĩ được đến điều gì khác ngoài cái mà anh vừa nói. Anh đi quanh đồng lửa khoảng mười vòng, bước ra xa, quay trở lại; cuối cùng, cảm thấy mình bứt rứt như có lửa đốt trong lòng, anh tựa vào thân cây đang che chắn cho Marie và con trai anh, nhìn cả hai đang ngủ say.

– Ta chẳng hiểu vì sao mà trước đây ta không nhận ra cô bé Marie này là cô gái xinh đẹp nhất vùng! Germain thầm nghĩ. Cô ta không rạng rỡ lắm, nhưng có một khuôn mặt nhỏ nhắn, tươi mát như một cánh đồng hoang! Miệng cô xinh xắn và chiếc mũi nhỏ của cô dễ thương làm sao! Với trạc tuổi của mình cô ta không lớn lắm, trông như một

con chim cú nhỏ và nhẹ như chim kim tước! Ta cũng chẳng hiểu tại sao ở miền quê ta người ta coi trọng một phụ nữ to con, cao lớn hơn là một phụ nữ xinh xắn... Vợ ta cũng ốm yếu, nhưng ta lại ưa thích hơn bất cứ điều gì trên đời này... Cô gái này cũng vậy, cô ta khá mảnh dẻ, bề ngoài cũng rất dễ thương, và dịu dàng như một con dê trắng! Và giọng nói mới dịu dàng và chất phác làm sao! Người ta đọc thấy tấm lòng cô ta trên đôi mắt, ngay cả khi chúng đã khép lại trong giấc ngủ! Còn về trí thông minh, cô ta thông minh hơn Catherine, vợ ta, ta sẽ không buồn chán khi ở cạnh cô ta... Đó là một cô gái vui vẻ, hiền lành, cần cù chịu khó. Thật đáng yêu và thú vị! Ta nghĩ là chẳng còn gì hơn thế cả.

– Nhưng ta phải giải quyết mọi vấn đề này như thế nào? Germain nghĩ ngợi tiếp bằng cách cố nhìn về một hướng khác. Bố vợ ta chẳng bao giờ nghe ta trình bày và cả gia đình sẽ cho ta là một thằng điên. Và hơn nữa cô ta đâu có thích ta! Như Marie đã nói, cô ta thấy ta quá già... Cô ta không bận tâm, ít lo âu về cái nghèo và nỗi nhọc nhằn, về việc được ăn mặc đẹp, cũng như chấp nhận thiếu ăn mỗi năm hai hoặc ba tháng. Mong sao một ngày nào đó cô ta sẽ được toại nguyện và có được tấm chồng như mong muốn... Marie rất có lý! Ta sẽ làm như vậy nếu ta ở vị trí của cô. Và nếu như ngay bây giờ ta có thể hành động theo lòng mình, thay vì phải tiến hành cuộc hôn nhân không mấy thích thú này, ta có thể chọn lựa một cô gái theo ý thích.

Germain càng cố suy luận và trấn an mình, anh càng không có lối thoát. Anh bỏ đi xa cách đó hai mươi bước, chìm trong làn sương mù; rồi sau đó nhanh chóng trở lại quỳ gối cạnh hai linh hồn vô tội đang ngủ say. Có một lần anh muốn ôm hôn bé Pierre đang choàng một cánh tay quanh cổ Marie và đã làm cô bé hiểu sai khi cảm thấy một hơi thở nóng như lửa chạy qua môi cô; cô thức dậy và nhìn anh với vẻ hoảng sợ, không hiểu điều gì xảy ra trong anh.

– Tôi không trông thấy cô, những người đáng yêu của tôi ạ! Germain vừa nói vừa rút tay ra thật nhanh. Tôi suýt té lên người cô và làm cô đau.

Marie tin lời anh một cách ngây thơ và tiếp tục ngủ. Germain bước sang phía bên kia đồng lửa và thề là anh sẽ không rời khỏi chỗ này cho đến khi cô thức dậy. Anh giữ đúng lời thề, nhưng không ít khổ tâm. Anh nghĩ là mình sẽ hóa điên.

Cuối cùng vào khoảng nửa đêm sương mù tan dần và Germain trông thấy những ngôi sao chiếu sáng xuyên qua các cành lá. Mặt trăng cũng thoát ra khỏi những làn hơi đã làm cho nó mờ nhạt và bắt đầu gieo những hạt kim cương nhấp nháy trên làn rêu mỏng. Thân của các cây sồi vẫn chìm trong bóng tối hùng vĩ; nhưng xa hơn, những thân cây phong có màu trắng trông giống như một dây oan hồn bên trong tấm vải liệm. Ánh lửa phản chiếu xuống ao và ếch nhái bắt đầu cất giọng ngân nga một cách rụt rè, những cành góc cạnh của những

thân cây già, lởm chởm địa y màu nhợt nhạt, vươn rộng và đan chéo nhau như những cánh tay lớn trên đầu những du khách lạc loài của chúng ta; đó là một nơi khá đẹp nhưng rất hoang vắng và buồn bã, đến nỗi Germain, dù mệt mỏi khổ đau ở chốn này, bắt đầu hát lên và ném những viên đá xuống mặt nước để xóa tan cái buồn phát sinh từ nỗi cô đơn khủng khiếp. Anh cũng muốn đánh thức cô bé Marie dậy; và khi thấy cô đã thức dậy và xem chừng thời gian, anh đề nghị cô tiếp tục lên đường.

– Trong hai giờ nữa, ngày mới sẽ bắt đầu và không khí sẽ lạnh hơn; chúng ta sẽ không chịu đựng nổi cho dù có lửa... Hiện nay chúng ta đã thấy đường đi, chúng ta sẽ sớm tìm ra một ngôi nhà mở rộng cửa để cho chúng ta vào hoặc ít ra một kho lúa để chúng ta có thể tạm trú qua phần còn lại của đêm.

Marie không mấy thiết tha; và mặc dầu còn rất buồn ngủ, cô vẫn nghe theo lời Germain.

Chàng nông dân ôm trong tay cậu con trai của mình đang còn ngủ và đề nghị Marie đi sát vào anh để cùng khoác chung tấm áo choàng vì cô không muốn lấy lại tấm áo choàng của mình đang quần quanh người cậu bé Pierre.

Khi cảm thấy cô gái đi sát vào mình, Germain bắt đầu cảm thấy đầu óc lơ đãng. Đã hai hoặc ba lần đột nhiên anh tách ra một mình và để cô gái đi riêng lẻ. Sau đó thấy cô đi theo anh một cách khó

khăn, anh đứng lại chờ, siết cô thật chặt vào gần anh, khiến cô rất ngạc nhiên và hơi bức mình mà không dám nói.

Vì họ hoàn toàn không hay biết họ ra đi từ hướng nào, nên họ cũng chẳng phải biết phải đi theo hướng nào; do đó một lần nữa họ lại đi ngược lên cánh rừng và thấy mình đang đối diện với khu trảng hoang cũ. Họ quay trở lại, và sau khi đi quanh quẩn khá lâu, họ bắt gặp một vùng sáng xuyên qua kẽ lá.

– Tốt! Đây là một ngôi nhà, Germain nói, và những người trong nhà đã thức dậy vì tôi thấy lửa đã được nhóm lên. Trời đã sáng lắm rồi sao?

Nhưng đó chẳng phải là một ngôi nhà: chẳng qua là ngọn lửa giữa trời mà họ đã dập tắt lúc ra đi, và làn gió nhẹ đã thổi bùng nó lên lại...

Họ đã đi trong hai giờ liền để quay trở lại điểm khởi hành.

Chương X

Giữa ngàn sao

Việc này quả tình tôi không nghĩ đến! Germain vừa nói vừa dậm chân. Chúng ta đã bị nguyên rủa, chắc chắn như vậy. Và chúng ta chỉ ra khỏi được nơi đây khi trời sáng. Nơi này chắc hẳn đã bị quỷ ám.

— Nào, nào, đừng nổi cáu lên thế, Marie nói, và hãy quyết định số phận của chúng ta. Chúng ta sẽ nhóm một đồng lửa lớn hơn, thằng bé đã được bao bọc kín nên không thể xảy ra điều gì tệ hại cho nó, và chúng ta cũng sẽ không chết chóc đi đâu nếu trải qua nguyên một đêm ở ngoài trời. Anh đã cất chiếc

yên ngựa ở đâu, Germain? Giữa bụi cây nhựa ruồi nhứ chưa, đúng là người lơ đãnh! Tốt hơn là nên mang nó về đây!

– Hãy bế thẳng bé đi, tôi sẽ đi lấy cái giường của nó, tôi không muốn cô bị gai đâm vào tay.

– Thôi xong rồi, đây là cái giường của Pierre. Một vài vết gai đâm đâu phải là những nhát kiếm, cô gái trẻ gan dạ tiếp lời.

Cô sắp xếp lại chỗ ngủ của bé Pierre, cậu bé đã quá buồn ngủ và lần này cậu không nhận ra được chuyển đi vừa rồi. Germain chắt rất nhiều củ vào khiến ngọn lửa bùng lên, soi sáng cả một vùng. Nhưng Marie không còn chịu đựng nổi, và dù cô nghiêng rằng không thốt ra một lời than vãn, đôi chân cô quy hẫn xuống. Mặt cô nhợt nhạt và răng đánh lập cập vì lạnh và đuối sức. Germain ôm cô trong tay để sưởi ấm; và sự lo âu, lòng trắc ẩn, những cử chỉ âu yếm đã xâm chiếm lấy trái tim anh, khiến anh lặng câm. Bỗng nhiên anh mạnh dạn thốt ra, như được một phép lạ giải trừ:

– Marie tôi rất thích cô và sẽ rất đau khổ nếu không được cô thích lại. Nếu cô chấp nhận lấy tôi làm chồng, sẽ không có bất kỳ bố mẹ, bà con họ hàng, láng giềng hoặc bất kỳ lời khuyên nào có thể ngăn cản được tôi lấy cô. Tôi biết là cô sẽ làm cho các con tôi hạnh phúc. Cô sẽ dạy chúng biết tôn trọng những kỷ niệm về mẹ chúng, và một khi lương tâm tôi được ngơi nghỉ, tôi có thể cõi mở được

trái tim của mình. Tôi luôn luôn có cảm tình với cô, và hiện nay tôi thương yêu cô đến mức nếu cô yêu cầu tôi suốt đời làm theo sở thích của cô, tôi sẵn sàng xin thề. Nào, tôi xin cô, tôi rất yêu cô và cố quên đi tuổi tác của tôi. Tôi nghĩ là không đúng khi người ta xem một đàn ông ba mươi tuổi là già. Hơn nữa tôi chỉ mới hăm tám! Một thiếu nữ sợ bị chê cười khi lấy một người đàn ông hơn mình mười hoặc mười hai tuổi, chẳng qua đó là tập quán của vùng đất chúng ta; nhưng tôi nghe nói là ở những nơi khác người ta không quan tâm đến điều này. Ngược lại, người ta còn cho người đàn ông lớn tuổi, có lý trí, can đảm, là chỗ dựa vững chắc hơn là một thanh niên chưa chín chắn. Hơn nữa tháng năm đầu làm nên tuổi tác. Tất cả đều tùy thuộc vào thể lực và sức khỏe mà người đó có. Khi một người đàn ông bị lạm dụng quá nhiều vì công việc, vì sự nghèo đói hay vì cách sống buông thả của mình, anh ta sẽ già khi chưa đến hai mươi tuổi. Trong khi tôi... Nhưng cô đâu có nghe tôi nói, Marie.

— Có chứ Germain, tôi nghe anh rõ lắm, Marie trả lời, nhưng tôi luôn nghĩ đến những gì mẹ tôi dặn dò: khi một phụ nữ ở độ tuổi sáu mươi và chồng bà ta ở tuổi bảy mươi hoặc bảy lăm, bà ta sẽ rất phiền muộn khi chồng mình không còn khả năng làm việc để nuôi nấng gia đình. Ông ta sẽ trở thành một kẻ tàn phế và phải để vợ mình chăm sóc, trong khi ở độ tuổi này bà ta có quá nhiều bận bịu về công việc bếp núc, gia đình và cần cả được nghỉ ngơi, và

như thế đời sống gia đình sẽ kết thúc trong cơ cực.

– Các bậc cha mẹ đều có lý khi nói như vậy, tôi đồng ý, Germain nói tiếp; nhưng thật ra họ đã hy sinh cả một thời trai trẻ của mình, cái thời tốt đẹp nhất của đời người, mà không nghĩ được đến độ tuổi khi mình chẳng còn có ích gì cho ai nữa cả. Nhưng tôi, tôi không nằm trong nguy cơ chết đói ở tuổi già. Hiện nay tôi đã có thể tích lũy một ít gì đó, vì khi sống với bố mẹ vợ, tôi chỉ có làm nhiều và chẳng tiêu pha gì cả. Hơn nữa tôi rất thương yêu cô, cô không nghĩ là điều này sẽ làm tôi trẻ mãi không. Người ta nói là khi một người đàn ông hạnh phúc, anh ta sẽ biết cách gìn giữ, và tôi cảm thấy là mình trẻ hơn Bastien để thương yêu cô. Anh ta không thương yêu cô đâu, anh ta quá ngu ngốc, quá trẻ con để hiểu là cô quá xinh đẹp, tốt bụng và khó tìm thấy trên đời này. Nào, Marie, đừng ghét bỏ tôi, tôi không phải là một người đàn ông vũ phu: tôi đã làm cho Catherine hạnh phúc, cô ta đã nói điều này với Chúa, trước khi nhắm mắt lìa đời, là cô ta chưa bao giờ phật ý về tôi; cô ta khuyên tôi nên tái giá. Hình như cô ta đã nói lại điều này với con tôi, tối nay trong giấc ngủ của thằng bé. Chắc cô đã nghe thằng bé nói gì chứ; đôi mắt của nó như nhìn vào ai đó ở chốn xa xăm mà chúng ta không thể trông thấy được! Thằng bé đã thấy mẹ mình, chắc chắn như vậy, và chính cô ta đã khiến nó nói là nó muốn cô thay mẹ nó.

– Germain, anh nói rất tốt bụng, và tôi tin những

gì anh nói, Marie trả lời với vẻ rất ngạc nhiên và suy tư. Tôi tin chắc là tôi rất hạnh phúc nếu thương yêu anh, nếu điều này không làm phật ý bố mẹ anh: nhưng anh muốn tôi phải làm sao bây giờ. Trái tim tôi không đồng ý. Tôi rất thương yêu anh, cho dầu tuổi tác không làm anh xấu đi, nhưng nó làm tôi sợ hãi. Hình như anh là một cái gì khác hơn đối với tôi, như một người chú hoặc một người cha đỡ đầu; tôi phải kính trọng anh, có nhiều lúc anh đối xử với tôi như một cô bé gái hơn là vợ hay một người ngang hàng với anh. Ngoài ra, bạn bè tôi có thể sẽ chê cười, và đúng là ngu xuẩn khi phải bận tâm đến điều này, tôi vẫn nghĩ là mình sẽ xấu hổ và hơi buồn trong ngày hôn lễ.

– Đó là những lý lẽ hoàn toàn trẻ con; cô nói như thế mình là một đứa trẻ, Marie ạ.

– Vâng, đúng vậy, tôi là một đứa trẻ, cô nói, và vì thế tôi sợ một người đàn ông quá nặng về lý trí. Anh thấy đó, tôi quá nhỏ tuổi so với anh, nên anh vừa la tôi vì tôi nói không suy nghĩ đấy! Với lứa tuổi của mình, tôi không thể có nhiều nghĩ suy hơn được.

– Chúa ơi! Tôi vụng về làm sao và đã nói không đúng những gì tôi nghĩ! Germain kêu lên. Marie, sự thật là cô không thương yêu tôi; cô thấy tôi quá chân chất và ngu ngốc. Nếu cô thương yêu đôi chút, cô sẽ không thấy rõ ràng những tính xấu của tôi. Nhưng cô không thương yêu tôi, vậy đó!

– Vậy thì đâu phải lỗi của tôi! cô gái nói, hơi bị

tổn thương vì thấy Germain không còn nói năng thân mật với cô nữa; tôi hết sức cố nghe những gì anh nói, nhưng càng cố, tôi lại càng không thể nhét vào trong đầu mình ý nghĩ là chúng ta sẽ là vợ chồng.

Germain không trả lời. Anh gục đầu xuống hai lòng bàn tay của mình, và vì thế Marie không thể biết được là anh đang khóc, đang hờn dỗi hay đang ngủ. Cô hơi lo khi thấy anh quá buồn thảm và không đoán được anh đang nghĩ gì trong đầu; nhưng cô không dám nói gì thêm với anh. Vì quá ngạc nhiên về những gì vừa xảy ra nên cô không thể tiếp tục ngủ lại, cô nóng lòng chờ trời sáng, vừa giữ cho ngọn lửa đừng rụi và chăm sóc cho đứa bé mà Germain hình như đã quên mất. Trong khi đó Germain cũng không ngủ: anh không suy nghĩ về số phận của mình, không nghĩ đến kế hoạch quyền rũ cô gái. Anh đau khổ, nổi giận muộn đê nặng trái tim như một hòn núi. Anh muốn chết đi. Mọi cái trở nên tối tệ đối với anh, và nếu anh có thể khóc được, anh có thể tạm khuây khỏa. Nhưng anh có hơi giận dữ với chính mình, pha lẫn cùng nỗi nhọc nhằn, khiến anh cảm thấy ngột ngạt vì không thể và không muốn than vãn.

Khi trời sáng và khi những âm thanh từ cánh đồng vọng đến tai Germain, anh ngẩng đầu lên và đứng dậy. Anh nhận thấy Marie cũng đã không ngủ, nhưng anh chẳng biết nói gì với cô để bày tỏ sự ân cần của mình. Anh hầu như thất vọng và

chán nản. Cất lại chiếc yên của con Xám vào bụi cây, khoác chiếc túi xách lên vai, anh nắm lấy tay con trai của mình và nói:

– Marie, bây giờ chúng ta cố hoàn tất chuyến đi còn lại của mình. Cô có muốn tôi dẫn cô đến Ormeaux không?

– Chúng ta sẽ cùng nhau ra khỏi khu rừng này, cô gái trả lời, và khi chúng ta biết mình đang ở đâu, chúng ta sẽ đi mỗi người một hướng.

Germain không trả lời. Anh bị tổn thương khi cô gái không yêu cầu anh dẫn đến Ormeaux, nhưng anh không nhận ra là mình đã nói với cô bằng một giọng khiến người nghe phải từ chối.

Một tiêu phu mà họ đã gặp trên đường đi đã chỉ đường cho họ, là sau khi đi qua cánh đồng lớn, họ chỉ cần một người đi về con đường bên phải, một người bên trái để đến những nơi khác nhau mà họ cần đến. Hai vùng đất này rất gần nhau, từ Fourche có thể nhìn thấy các trang trại ở Ormeaux, và ngược lại.

Sau khi họ đã cảm ơn và qua mặt người tiêu phu, người này liền kêu họ lại và hỏi là họ có mất một con ngựa nào không.

– Tôi đã tìm thấy một con ngựa tơ cái màu xám trong sân trại của tôi, có thể vì sợ lũ sói nên nó đã tìm một nơi trú ẩn. Bầy chó của tôi đã sủa suốt đêm, và rạng sáng ngày nay tôi đã tìm thấy con vật dưới mái nhà kho; bây giờ nó vẫn còn ở đó. Nào,

hãy đến đó đi, nếu các bạn nhận ra đúng nó, hãy mang nó đi.

Germain đã nêu ra các dấu nhận dạng của con Xám và biết được đúng là nó, liền quay lại để lấy chiếc yên. Marie đề nghị với anh là sẽ dẫn thằng bé đến Ormeaux, và anh sẽ đến đón nó khi trở về lại Fourche.

– Nó hơi bẩn qua đêm vừa rồi, cô gái nói. Tôi sẽ giặt đồ, tắm rửa chải đầu cho nó, và khi nó sáng sủa và bảnh trai hơn, anh có thể giới thiệu thằng bé cùng với gia đình vợ mới của anh.

– Ai bảo với cô là tôi muốn đến Fourche? Germain trả lời một cách mai mỉa. Có thể là tôi sẽ không đi!

– Không thể như thế được, anh phải đi, anh phải đến đó, cô gái tiếp lời.

– Cô nóng lòng muốn tôi sớm kết hôn cùng người khác, để chắc là tôi không làm phiền cô!

– Nào, Germain! Đừng nghĩ đến điều đó nữa: đó chỉ là một ý tưởng đến với anh trong đêm, nguyên nhân là do chuyến đi quái ác này đã làm xáo trộn đầu óc anh. Bây giờ anh phải sáng suốt lên; tôi hứa là sẽ quên những gì anh đã nói với tôi và sẽ không nói cùng một ai khác về điều này.

– Cô cứ nói nếu cô muốn, tôi không có thói quen phủ nhận những lời nói của mình. Những gì tôi nói với cô đều là sự thật, rất thật lòng và tôi sẽ không hổ thẹn vì điều này trước mặt mọi người.

– Vâng, nhưng nếu vợ mới của anh biết là trước

lúc đó, anh đã nghĩ đến một ai khác, điều này sẽ gây phiền phức cho anh. Do đó phải thận trọng với tất cả những gì anh đang nói; đừng bao giờ nhìn tôi một cách đặc biệt như vậy trước mặt mọi người. Hãy nghĩ đến bố già Maurice, người đặt hết niềm tin vào sự vâng lời của anh, bố sẽ rất nổi giận với anh nếu anh làm trái ý. Thôi, chào Germain; tôi sẽ dẫn bé Pierre đi để buộc anh phải đến Fourche. Đây là một vật thế chấp mà tôi giữ của anh.

– Con có muốn đi với cô không? người nông dân hỏi con trai mình, khi nhìn thấy cậu bé nắm chặt tay của Marie và sẵn lòng đi theo cô.

– Vâng, thưa bố, cậu bé trả lời sau khi đã nghe và hiểu theo cách của cậu những gì hai người lớn đã trao đổi với nhau, một cách không ngại ngùng trước mặt mình. Con sẽ đi với cô Marie để thương; bố sẽ đến tìm con sau khi bố đã lấy vợ xong; nhưng con vẫn muốn cô Marie là mẹ của con.

– Cô thấy không, nó cũng muốn như vậy đấy! Germain nói với cô gái trẻ. Nay, bé Pierre, anh nói thêm, bố cũng mong điều đó, cầu sao cô Marie sẽ là mẹ của con và luôn luôn ở cạnh con; nhưng chính cô ta lại không muốn điều này. Con hãy cố làm cho cô đồng ý với con những gì cô đã từ chối với bố.

– Bố hãy yên tâm, con sẽ khiến cô Marie đồng ý; cô luôn luôn làm những gì con muốn.

Cậu bé ra đi với cô gái. Germain ở lại một mình, buồn bã và do dự hơn bao giờ hết.

Chương XI

Người phụ nữ góa chồng

Khi anh đã sửa sang lại quần áo của mình và cột lại yên cương cho con ngựa, khi anh đã leo lên lưng con xám và khi người ta đã chỉ đường cho anh đến Fourche, anh nghĩ là không còn lý do gì để quay trở lại, và phải quên đi cái đêm đầy xáo trộn này như một cơn ác mộng.

Anh gặp bố Léonard ngồi trên chiếc ghế dài bằng gỗ sơn màu xanh lá cây ngay ngưỡng cửa ngôi nhà của ông. Ngôi nhà có sáu bậc cấp bằng đá, điều này cho thấy là nhà có một hầm rượu. Tường quanh vườn quét bằng vữa nhám. Quả là một nơi ở đẹp đẽ, người ta có thể nhầm lẫn đây là nhà của một người trưởng giả.

Bố vợ tương lai đi xuống trước mặt Germain, và sau khi đã hỏi anh trong khoảng năm phút về tin tức của cả gia đình, ông ta nói thêm một câu mà ông thường dành để hỏi một cách lịch sự về lý do của chuyến đi: Anh đến đây chỉ để dạo chơi thôi sao?

– Cháu đến đây để thăm bác, chàng nông dân trả lời, và để biếu bác một ít thịt thú săn như là một món quà của bố vợ cháu. Theo ý của bố vợ cháu, chắc hẳn bác đã biết nguyên nhân sự có mặt của cháu ngày hôm nay.

– A! bố Léonard vừa nói vừa cười và vỗ vào chiếc bụng phệ của mình, ta thấy, ta nghe, ta có mặt! Và vừa nháy mắt, bác ta nói thêm: Anh không phải người duy nhất hỏi cưới con gái ta, chàng trai ạ. Đã có ba người trong nhà đang chờ như anh. Ta, ta sẽ không đuổi một ai cả, ta rất khó xử khi từ chối hay đồng ý với bất kỳ ai, vì tất cả đều là những mối tốt và giàu có. Tuy nhiên, vì bố già Maurice của anh và vì chất lượng các miếng đất mà anh đang canh tác, ta muốn rể của mình sẽ là anh. Nhưng con gái ta đã trưởng thành và làm chủ tài sản của nó; nó sẽ quyết định theo ý của nó. Hãy vào nhà và làm quen với nhau; ta mong là anh sẽ gặp vận may!

– Xin lỗi, cháu xin lỗi bác, Germain trả lời, vì rất ngạc nhiên khi thấy mình là kẻ thừa nơi mà anh nghĩ mình là người duy nhất. Cháu không biết là con gái bác đã có nhiều người đến hỏi cưới, và cháu không đến đây để tranh luận cùng họ.

– Nếu anh nghĩ là do anh đến muộn, bố Léonard trả lời, không đánh mất nét vui vẻ, anh nhầm lớn rồi đấy, con gái ta rất bất ngờ về việc này. Catherine không cần chờ mai mối, nó chỉ có khó xử khi lựa chọn. Nhưng tôi khuyên anh nên cứ vào nhà, và đừng nhụt chí. Đó là một phụ nữ mà anh không hoài công khi tranh luận.

Và vừa vui vẻ đẩy Germain vào nhà một cách thô lỗ.

– Nào, Catherine, thêm một người nữa đây!

Hình thức giới thiệu với người phụ nữ góa này một cách vui vẻ nhưng thô lỗ trước sự có mặt của những người tán tỉnh khác, đã xúc phạm và làm phật lòng chàng nông dân. Anh cảm thấy vụng về và đứng yên một lát, không dám đưa mắt lên nhìn cô gái và những người vây quanh cô ta.

Bà vợ góa Guérin rất xinh xắn và không kém phần tươi mát. Nhưng người phụ nữ này có nét mặt và cách trang điểm đã làm Germain có ác cảm ngay bước đầu gặp gỡ. Cô ta có vẻ bạo dạn và tự mãn; chiếc mũ của cô được tô điểm bằng ba hàng đăng ten, cái váy lụa và tấm khăn choàng vai bằng đăng ten đen không phù hợp với dáng vẻ của một bà góa đoan trang và nghiêm túc.

Cách ăn mặc cầu kỳ và hở hang khiến cô ta trông già đi và xấu xí hơn, dù cô ta không phải như vậy. Anh nghĩ với nét chung diện xinh đẹp và phong cách vui vẻ như vậy rất phù hợp với tuổi tác và đầu

óc tình tế của Marie, trong khi với người phụ nữ góa này, những lời nói đùa thô lỗ và hời hợt đã khiến cô ta trở nên thiếu nhã nhặn.

Ba người đến cầu hôn đang ngồi quanh một chiếc bàn đầy rượu và thịt, những thứ này luôn có mặt ở đó cho họ trong suốt buổi sáng chủ nhật: vì bố Léonard thích khoe khoang về giàu có của mình và người phụ nữ góa cũng không bực bội khi phải bày biện bộ bát đĩa xinh đẹp của mình và các món ăn như một người có nhiều lợi tức. Germain, rất chất phác và cả tin, nhìn sự vật với đôi mắt không mấy sâu sắc, và đây là lần đầu tiên trong đời anh uống rượu với thái độ dè chừng. Bố Léonard đã ép anh ngồi cùng với các địch thủ của mình và ông ta thì ngồi đối diện với anh. Ông xử sự với anh rất tốt và ưu ái chăm sóc anh. Món quà thịt thú săn của Germain không mấy thịnh soạn để tạo ra sự chú ý. Người phụ nữ góa có vẻ thân nhiên và các khách cầu hôn liếc nhìn với vẻ khinh bỉ.

Germain cảm thấy khó chịu giữa các vị khách này và ăn uống không mấy nhiệt tình. Bố Léonard nói đùa với anh:

– Trông anh thật buồn rầu, anh chẳng màng đến ly rượu của mình. Không nên để tình yêu làm cho không ngon miệng, vì một người phong nhã đối bụng sẽ không tìm ra những lời tốt đẹp so với một người được làm sáng dạ nhờ vào một hớp rượu.

Germain cảm thấy bị xúc phạm khi mọi người

xem anh đã si tình, và qua dáng bộ kiểu cách của người phụ nữ góa, vừa chớp mắt vừa mỉm cười như thể tin chắc vào việc làm của cô ta, khiến anh muốn phản đối về sự bị ngộ nhận của mình; nhưng anh ngại tỏ ra vô lễ, nên chỉ mỉm cười và kiên nhẫn chờ đợi.

Dưới mắt anh ba người đến cầu hôn chỉ là ba người thô lỗ. Chắc họ phải rất giàu nên cô ta mới chấp nhận lời cầu hôn. Một người trên bốn mươi tuổi và mập mạp không thua gì bố Léonard; người kia bị chột mắt và uống rượu như hũ chìm; người thứ ba khá trẻ và khá điển trai, nhưng anh ta muốn tỏ ra thông minh và nói những điều vô vị đến mức tội nghiệp. Tuy vậy người phụ nữ góa vẫn cười vui như rất ngưỡng mộ những điều xuẩn ngốc đó. Đầu tiên Germain nghĩ là cô ta đóng kịch, nhưng chẳng mấy chốc, anh cảm thấy chính anh cũng được khuyến khích một cách đặc biệt. Với anh, đó là một lý do để anh cảm thấy và tỏ ra lạnh nhạt hơn, nghiêm khắc hơn.

Giờ đi lễ misa đã đến, mọi người rời khỏi bàn ăn và đi cùng nhau. Phải đi đến tận Mers, cách đó khoảng nửa dặm, trong khi Germain cảm thấy khá mệt, anh mong có thời gian đánh một giấc trước khi ra đi; nhưng anh lại không có thói quen bỏ lễ misa, nên cuối cùng anh vẫn ra đi với mọi người.

Đường sá đầy người và người phụ nữ góa bước đi với một vẻ kiêu hãnh, hộ tống bởi ba người đến cầu hôn, khi thì choàng tay người này, khi thì khoác

tay người kia, mặt vênh lên và đầu ngẩng cao. Cô ta hẳn rất muốn những khách qua đường trông thấy được người cầu hôn thứ tư; nhưng Germain cảm thấy kỳ cục khi lèo đèo đi cùng ba người kia dưới mắt mọi người, nên anh giữ một khoảng cách cần thiết, vừa đi vừa trò chuyện với bố Léonard để tiêu khiển và để không có vẻ là thuộc vào nhóm người đi trước.

Chương XII

Người chủ trang trại

Khi người phụ nữ góa và ba vị khách cầu hôn đến được ngôi làng, cô ta dừng lại để chờ bố mình và Germain. Cô dứt khoát đi vào nhà thờ với tất cả mọi người; nhưng Germain không muốn như vậy, anh rời bố Léonard, đến bắt chuyện với những người quen biết anh và đi vào nhà thờ bằng một cánh cửa khác. Người phụ nữ góa cũng bất cần.

Sau lễ misa, trên thảm cỏ nơi mọi người đang khiêu vũ, cô gái tỏ ra rất đặc chí và bắt đầu nhảy liên tục với ba vị khách cầu hôn. Germain nhìn và

thấy cô ta nhảy khá đẹp, nhưng thiếu tự nhiên.

– Nào, anh không nhảy với con gái ta sao? Bố Léonard vỗ vai anh và nói. Anh không đến nỗi quá rụt rè mà.

– Cháu không nhảy kể từ khi vợ cháu chết, chàng nông dân trả lời.

– Nhưng, vì anh đang tìm kiếm một người vợ khác, thời kỳ chịu tang đã chấm dứt trong trái tim cũng như trên áo quần.

– Đó không phải là một lý do, bố Léonard ạ: hơn nửa cháu cảm thấy mình đã quá già, cháu không còn thích khiêu vũ.

– Này Germain, bố Léonard nói tiếp, vừa kéo chàng nông dân đến một nơi vắng người, anh đã bực mình khi bước vào nhà ta và nhìn thấy khá nhiều người vây quanh con gái ta. Ta thấy anh rất kiêu căng, nhưng như vậy là không đúng con trai ạ. Con gái ta có thói quen thích được nịnh hót, nhất là từ hai năm nay sau khi nó đã hết kỳ chịu tang, và nó đâu có trách nhiệm phải đi tìm anh.

– Đã hai năm con gái bố cần tái giá và cô ta chưa kiếm ra một mối nào sao?

– Nó không muốn vội vàng, và nó đã có lý. Mặc dầu nó có vẻ quá linh hoạt, và dưới mắt anh nó có vẻ hơi hợt, nhưng thật ra đó là một phụ nữ có lý trí và biết rất rõ điều mà mình phải làm.

– Với cháu hình như không phải vậy, vì cô ta có ba người đàn ông đang đeo đuổi mình, và nếu như

cô ta biết mình muốn điều gì, chỉ cần hai người là đủ thấy thừa, cô ta nên đề nghị họ trở về bớt, Germain tiếp lời một cách ngây ngô.

– Sao lại không? Anh không thấy gì sao Germain. Tôi tin chắc là nó không ưng người lớn tuổi, cũng chẳng ưng người chột mắt hay chàng trẻ tuổi đó; nhưng nếu như nó đuổi họ về, người ta sẽ nghĩ là nó muốn ở góa, và sẽ không có ai khác đến với nó.

– À, vâng! Những người này được sử dụng như các biển báo!

– Đúng như anh nói. Vậy đâu là mặt xấu, nếu những người đó lại thích điều này.

– Mỗi người có một sở thích! Germain nói.

– Tôi biết là anh không thích như vậy. Nhưng này, giả sử là anh thích con gái ta: ta có thể tính toán và sắp xếp.

– Vâng, chỉ là giả sử thôi nhé! Và cho đến khi sự việc ngã ngũ, phải chờ bao lâu nữa?

– Tất cả tùy thuộc ở anh, ta nghĩ như vậy, nếu anh biết cách ăn nói và chinh phục nó. Cho đến bây giờ con gái ta biết rất rõ thời gian tốt đẹp nhất trong đời nó là thời gian nó được tán tỉnh và ve vãn, vì vậy nó không muốn vội trở thành nô lệ cho một người đàn ông trong khi nó còn có thể làm chủ được nhiều người khác. Do đó, khi cuộc chơi còn tiếp diễn, con gái ta còn có thể tiêu khiển khuây khỏa; nhưng nếu anh không thích cuộc chơi, cuộc chơi có thể chấm dứt. Anh đừng chán nản. Hãy đến

nhà ta mỗi ngày chủ nhật, hãy mời con gái ta khiêu vũ, hãy cho nó biết là anh đánh giá nó cao, và nếu nó thấy là anh đáng yêu và thông minh hơn những người khác, một ngày đẹp trời nào đó nó có thể sẽ nhận lời anh.

– Xin lỗi bố Léonard, con gái bố có quyền làm những gì cô ta thích, cháu không phải là người để trách mắng cô ta. Nếu cháu ở vị trí con gái bác, cháu sẽ xử sự khác; cháu sẽ dè dặt hơn và sẽ không để mất thời gian với những người đàn ông, đáng lý phải có một việc gì đó để làm hơn là vây quanh lấy một phụ nữ đang coi thường họ. Nhưng, thật sự nếu cô ta tìm thấy hạnh phúc và sự tiêu khiển trong việc này, cháu cũng không lấy đó làm quan trọng. Tuy nhiên, phải nói cùng bác một điều đã làm cháu khó xử khi muốn nói với bác sáng hôm nay; ngay từ bước đầu bác đã nhầm lẫn mục đích đến đây của cháu, và bác chẳng để cháu có thời gian để trả lời cùng bác. Bác có biết là cháu đến đây không phải vì hỏi cưới con gái bác, nhưng để hỏi mua bác cặp bò mà bác muốn dẫn đến phiên chợ vào tuần tới, bố vợ cháu rất thích cặp bò này.

– Ta hiểu Germain, bố Léonard trả lời khá điềm tĩnh; cháu đã thay đổi ý kiến khi nhìn thấy con gái ta với những người đàn ông vây quanh nó. Tùy ý anh thôi. Hình như điều lôi cuốn người này, lại làm chán nản kẻ khác. Anh có quyền rút lui vì anh đã chưa ngỏ lời. Còn nếu anh nghiêm chỉnh muốn mua bò của ta, hãy đến xem chúng ngoài đồng cỏ;

sau đó chúng ta sẽ thảo luận cùng nhau, và dù anh có mua hay không, anh hãy đến ăn trưa với chúng tôi trước khi về nhà.

— Cháu không muốn làm phiền bác, Germain trả lời, chắc bác có nhiều việc phải làm ở đây; riêng cháu, cháu hơi chán khi phải nhìn mọi người khiêu vũ và chẳng có việc gì làm. Cháu sẽ đến xem bữa bò của bác và sẽ sớm gặp lại bác ở nhà.

Nói xong, Germain nhóm bước và đi về phía cánh đồng cỏ, nơi bữa gia súc của bố Léonard đang ăn cỏ. Đúng là bố Maurice muốn mua một cặp bò, và Germain nghĩ là nếu anh mang về cho bác một cặp bò với giá phải chăng, anh hy vọng sẽ được bác tha thứ vì lý do đã cố tình làm hồng mục đích của chuyến đi.

Anh đi khá nhanh và chẳng mấy chốc thấy mình đã ở gần Ormeaux. Anh chợt thấy cần phải đến hôn con mình và để gặp lại Marie, dù anh đã mất hết hy vọng và cố không nghĩ là anh phải mang hạnh phúc lại cho cô. Tất cả những gì anh vừa thấy, vừa nghe về người phụ nữ đỏng dặt và phù phiếm, về ông bố vừa khôn ngoan vừa ngu ngốc, luôn động viên con gái mình có những thói quen kiêu ngạo và không thành thật, về nét xa hoa của thành phố, mà với anh là một sự xúc phạm về phẩm chất các tập tục ở vùng quê, về khoảng thời gian lãng phí cho các lời phù phiếm và ngớ ngẩn, về cái môi trường sinh hoạt hoàn toàn khác với anh, và nhất là về cái tình trạng nặng nề khó ở mà người

nông dân thể hiện một khi bước ra khỏi thói quen cần cù của mình, đã khiến cho Germain muốn gặp lại con trai của mình và cô láng giềng. Nếu anh không yêu say đắm cô gái này, anh đã tìm cách khuây khỏa và buông xuôi đầu óc mình vào trong những đĩa thức ăn quen thuộc của họ.

Nhưng anh đã hoài công tìm kiếm trên những cánh đồng quanh đó, anh không tìm thấy bé Pierre lẫn Marie: mặc dầu đây là giờ súc vật ra đồng. Gặp một đàn gia súc lớn đang ăn cỏ trên đồng; anh hỏi một cậu bé trai đang chăn dẫn ở đó là có phải là bầy cừu của trang trại Ormeaux không.

- Vâng, đúng đấy, đứa bé trả lời.

- Và cháu là người chăn giữ à? Ở đây con trai vẫn thường giữ thú nuôi lấy len sao?

- Không, cháu chỉ giữ tạm hôm nay vì cô chăn cừu vắng mặt: cô ấy bị ốm.

- Nhưng không phải là đã có một cô chăn cừu mới vừa đến sáng nay à?

- Ô đúng vậy! Nhưng cô ấy cũng vừa ra đi.

- Sao? Đã ra đi rồi à? Có phải cô ta đi cùng với một đứa bé không?

- Vâng: một cậu bé trai đang khóc lóc. Cả hai đều đã ra đi cách đây khoảng hai giờ.

- Họ đi đâu vậy?

- Hình như họ trở về lại nơi họ ở. Cháu đã không hỏi họ.

– Nhưng tại sao họ lại ra đi? Germain hỏi một cách lo âu.

– Trời đất! Làm sao cháu biết được?

– Có phải vì giá cả thuê mướn không? Chắc chắn lý do ra đi phải liên quan đến một vấn đề đã được thỏa thuận trước.

– Cháu chẳng biết phải nói sao với chú. Cháu thấy họ đi vào và ra đi, thế thôi.

Germain đi về phía nông trại và hỏi các tá điền. Chẳng ai có thể giải thích điều gì với anh; nhưng rõ ràng một điều là sau khi đã nói chuyện với người chủ trang trại, cô gái trẻ đã ra đi không nói một lời, vừa dần theo đứa bé đang khóc.

– Có phải người ta đã ngược đãi con trai tôi không? Germain la lên một cách giận dữ.

– Vậy đó là con trai anh à? Làm sao thằng bé lại đi cùng với cô gái? Anh từ đâu đến đây và tên anh là gì?

Germain phát hiện là vùng này người ta có thói quen trả lời các câu hỏi bằng cách đặt ra một câu hỏi khác, anh cảm thấy mất kiên nhẫn và yêu cầu được nói chuyện với ông chủ.

Ông chủ không có mặt: ông ta không có thói quen suốt ngày ở một trang trại. Ông đã lên ngựa và đi đến một trang trại nào đó khác.

– Nhưng ít ra quý vị cũng phải cho tôi biết lý do ra đi của cô gái trẻ này chứ? Germain vừa hỏi vừa

nóng lòng vì lo âu.

Người ta điền trao đổi với vợ mình một nụ cười hơi khác thường, rồi trả lời là anh ta không biết gì cả, là anh ta không bận tâm đến việc này. Tất cả những gì Germain biết được là cô gái trẻ và đứa bé đã đi về hướng Fourche. Anh chạy vội đến Fourche: người phụ nữ góa và các nhân tình vẫn chưa trở về, bố già Léonard cũng vậy. Cô giúp việc bảo với anh là có một cô gái trẻ và một cậu bé có đến hỏi anh, nhưng vì không quen biết họ, nên cô ta không cho họ vào nhà và đã khuyên họ nên đi đến Mers.

– Tại sao cô lại không cho họ vào nhà? Germain hỏi một cách mỉa mai. Ở đây người ta sống quá đa nghi, người ta không dám mở cửa cho ai cả phải không?

– Trời đất! cô giúp việc trả lời, trong một ngôi nhà giàu có như vậy, người ta có đủ lý do để canh giữ cẩn thận. Khi chủ nhà đi vắng, tôi có thể trả lời với tất cả mọi người, nhưng không thể mở cửa cho bất kỳ ai.

– Đó là một thói quen không tốt, Germain nói tiếp, tôi thích được nghèo hơn là sống như vậy trong lo âu. Thôi, chào vĩnh biệt cô gái! Vĩnh biệt cái miền đất đáng ghét của cô.

Anh ghé tạt vào các ngôi nhà gần đó. Người ta có gặp cô gái chần cừu và đứa bé. Cả hai đều bị người ta xem như những kẻ ăn xin: Pierre rời Belair đột ngột với chiếc áo choàng hơi bị rách, tấm da cừu

nhỏ khoác trên người và mặt mày chưa rửa, còn Marie thì thường ăn mặc rách rưới. Người ta đã cho cả hai người bánh mì; cô gái chỉ nhận một mẩu bánh cho đứa bé đang đói, rồi dẫn đứa bé đi nhanh về phía cánh rừng.

Germain suy nghĩ một lát, sau đó anh hỏi là chủ trang trại Ormeaux có đến Fourche không.

– Vâng, có đấy, ông ta lên ngựa đi sau cô bé một lát.

– Ô, anh không biết ông ta đó thôi, người chủ quán rượu ở đó vừa nói vừa cười. Dĩ nhiên, đó là một gã tích cực chạy theo các cô gái. Nhưng tôi mong là ông ta không bắt kịp cô gái này; nhưng dầu sao...

– Thôi được, cảm ơn! Và anh chạy nhanh hơn bao giờ hết về phía chuồng ngựa của Léonard. Ném vội chiếc yên lên lưng con Xám, leo lên và phi nhanh về phía rừng Chanteloube.

Tim anh đập nhanh vì lo âu và giận dữ, mồ hôi toát đầy trán. Anh đánh mạnh vào hông con Xám, vì con vật này từ khi ra khỏi chuồng có vẻ mệt mỏi không muốn chạy.

Chương XIII

Bà lão

Chẳng mấy chốc Germain đã quay trở lại vị trí cạnh hồ, nơi tối qua anh đã ở. Ngọn lửa vẫn còn đỏ; một bà lão đang nhặt nhạnh những nhánh củi khô còn lại mà Marie đã chất đống. Germain dừng lại để hỏi bà. Bà lão điếc đặc nên nghe nhầm câu hỏi:

– Đúng đấy con trai, bà lão trả lời, đây là Ao ma. Là một nơi xui xẻo và không nên đến gần, nếu tay trái không ném ba viên sỏi xuống hồ và tay phải làm dấu thánh giá để xua đuổi ma quỷ. Hơn nữa bất hạnh sẽ đến với những ai đi quanh hồ.

– Cháu không hỏi bà điều này! Germain vừa bước lại vừa hét to bên lỗ tai của bà. Bà có thấy một cô gái và một đứa bé đi ngang qua đây không?

– Có đấy, đứa bé đã bị chết đuối!

Germain run bắn cả người. Nhưng may mắn thay, bà lão tiếp:

– Việc này xảy ra lâu lắm rồi; để tưởng nhớ tai nạn này, người ta đã dựng lên một thập tự giá thật đẹp; nhưng vào một đêm đầy giông bão, ma quỷ đã ném nó vào trong hồ. Hiện nay chỉ còn nhô lên một đầu. Nếu ai đó vô phước ở lại đây qua đêm, chắc chắn là người đó không bao giờ ra khỏi được nơi này trước khi trời sáng. Người đó phải đi hoài, đi hoài, có thể cả hai trăm dặm trong cánh rừng này để cuối cùng quay trở về lại chốn cũ.

Trí tưởng tượng của người nông dân bị lung lạc qua những gì anh nghe thấy, và ý nghĩ về sự bất hạnh đã xảy ra cho anh để chứng minh những lời nói của bà lão, khiến anh thấy lạnh buốt cả người. Thất vọng vì không biết thêm một tin tức gì, anh tiếp tục leo lên lưng ngựa, chạy qua cánh rừng và gọi lớn tên bé Pierre, vừa quất roi ngựa, vừa đánh vào các cành cây để tạo ra tiếng động và sau đó lắng nghe xem thử có tiếng kêu nào vọng lại không; nhưng anh chỉ nghe tiếng chuông đeo ở cổ các chú bò văng vẳng qua cánh rừng thưa và tiếng kêu hoang dã của các con lợn cãi cọ nhau vì tranh ăn.

Cuối cùng Germain nghe thấy sau lưng mình

tiếng vó ngựa và một người đàn ông ở lứa tuổi trung niên, to lớn, ăn mặc khá sang trọng kêu anh dừng lại. Germain chưa bao giờ gặp người chủ trang trại Oemeaux; tuy nhiên trực giác đã khiến anh nhận ra ngay đó là ông ta. Anh quay lại, nhìn ông ta với vẻ khinh bỉ từ đầu đến chân, và đợi nghe câu hỏi.

– Anh có thấy một cô gái trẻ khoảng mười lăm mười sáu tuổi cùng một thằng bé đi qua đây không? Người chủ trang trại vừa hỏi vừa tỏ vẻ dửng dưng mặc dầu trông ông ta rất kích động.

– Ông muốn gì với thằng bé? Germain trả lời mà không che dấu được nỗi giận dữ.

– Anh bạn, tôi muốn nói rõ là việc này không liên quan gì đến anh! Nhưng cũng chẳng giấu gì anh, đấy là một cô bé chăn cừu mà tôi đã thuê mướn nguyên năm, nhưng không biết rõ gốc gác cô ta... Khi con bé vừa mới đến, thấy nó quá nhỏ và yếu ớt cho công việc ở trang trại; tôi đã cảm ơn nó và muốn cho nó một ít chi phí về chuyến đi đến trang trại của tôi. Nhưng con bé đã giận dỗi bỏ đi ngay sau khi tôi mới quay lưng... Nó rất vội vàng và quên cả việc nhận khoản chi phí này, dĩ nhiên là không bao nhiêu, một vài xu lẻ thôi... Khi đi qua đây, tôi nghĩ là sẽ gặp con bé và đưa tiền cho nó.

Germain quá chân chất để thấy trong câu chuyện này có những điểm không hợp lý. Anh ném một cái nhìn sắc bén về phía người chủ trang trại; cân nhắc, dò xét xem đó là thái độ tráo tráo hay chân thật.

Germain tự nhủ thầm “Ta muốn có một cái đầu sáng suốt”, và anh nói với về phần nộ:

– Đó là cô gái ở làng chúng tôi; tôi biết rõ cô ta. Cô ta chỉ ở đâu đây thôi... Nào chúng ta cùng đi... Có thể chúng ta sẽ tìm ra cô bé.

– Anh có lý đấy, người chủ trang trại trả lời. Đi thôi... Tuy nhiên nếu chúng ta không tìm thấy khi ra khỏi cánh rừng, tôi sẽ bỏ cuộc... vì tôi còn phải đi về phía Ardentes.

“Ồi! Ta không khi nào rời khỏi ông nửa bước đâu! Ngay khi phải đi suốt ngày với ông quanh Ao ma!”

– Khoan nào! Germain bất chợt la lên, mắt vừa nhìn vào bụi cây đậu kim đang rung rinh khác thường: Này! Có phải bé Pierre, con trai ta đấy không?

Đứa bé, nhận ra giọng nói của bố mình, nhảy ra khỏi bụi cây như một con hoẵng, nhưng khi nhìn thấy có người chủ trang trại đi cùng, cậu bé dừng lại như rất sợ hãi và nghi ngờ.

– Nào đến đây Pierre! Bỏ đây mà!, chàng nông dân vừa kêu lên vừa thúc ngựa chạy vội đến, rồi nhảy xuống ngựa và ôm chặt lấy con trai mình: còn cô bé Marie, ở đâu?

– Cô đang trốn đằng kia kìa, vì cô sợ người đàn ông đáng ghét này, và con cũng vậy.

– Được rồi, yên tâm đi! Tôi đây Marie!... Marie! Tôi đây mà...

Marie bò lại gần, và khi cô nhìn thấy Germain cùng người chủ trang trại đứng sau lưng anh, cô chạy nhanh đến và ôm chặt cánh tay anh, như cô con gái ôm chặt bố mình:

– Ôi! Chàng Germain can đảm của tôi, cô nói với anh, anh sẽ bảo vệ cho tôi, tôi không sợ người đàn ông kia đâu!

Germain giật mình. Anh nhìn Marie: mặt cô nhợt nhạt, áo quần rách bươm vì gai góc khi trốn chạy giữa các lùm cây, như một con hươu cái bị vây đuổi bởi các thợ săn. Nhưng nét mặt không mang một nét hổ thẹn hay tuyệt vọng nào.

– Ông chủ của cô muốn nói chuyện, anh vừa nói với Marie, vừa theo dõi diễn biến trên khuôn mặt cô.

– Chủ tôi à! cô gái trả lời một cách hãnh diện; người đàn ông này không phải là chủ và sẽ không bao giờ là chủ của tôi!... Chính anh đẩy Germain, anh là người chủ của tôi! Tôi muốn anh mang tôi theo... Tôi sẽ làm không công cho anh!

Người chủ trang trại bước lại gần, có vẻ như rất nóng lòng.

– Này, cô bé! Cô đã để quên cái gì đó ở nhà tôi và tôi mang đến cho cô đây, ông ta nói.

– Không, thưa ông, tôi chẳng quên gì cả, cô gái trả lời, và tôi cũng chẳng xin xỏ ông cái gì cả...

– Hãy nghe tôi nói đi, người chủ trang trại nói tiếp, tôi cần nói với cô một tí! Nào! Đừng sợ! Tôi chỉ

nói đôi câu thôi...

- Ông có thể nói lớn lên... giữa tôi với ông chẳng có gì bí mật cả.

- Ít ra cũng đến lấy khoản tiền của cô chứ.

- Tiền của tôi à? Ông có thiếu gì tôi đâu. Cảm ơn!

- Tôi rất hồ nghi việc này, Germain hạ thấp giọng nói; nhưng Marie này, dầu sao cũng nên nghe ông ta nói... vì tôi, tôi cũng tò mò muốn biết việc này. Tôi tin là sau này cô sẽ không nói lại với tôi. Hãy bước đến gần con ngựa... tôi luôn ở bên cô.

Marie bước ba bước về phía người chủ trang trại; ông ta vừa nói nhỏ, vừa cúi người xuống từ trên yên ngựa:

- Cô bé, đây là một đồng tiền vàng cho cô! Cô sẽ không nói gì cả, nghe rõ chứ? Tôi sẽ nói với mọi người là cô không có sức khỏe để làm việc ở trang trại của tôi... Và sau đó không có vấn đề gì khác... Vài hôm tới tôi sẽ quay lại nhà cô; và nếu như cô không nói gì cả, tôi sẽ cho thêm cô một ít nữa... Và nếu cô biết suy nghĩ hơn, cô chỉ cần nói ra: tôi sẽ mang cô theo tôi hoặc chúng ta sẽ ra ngoài đồng cỏ tâm sự cùng nhau. Cô muốn nhận món quà nào?

- Đây, thưa ông, món quà tôi xin tặng lại ông! Marie cao giọng trả lời, vừa ném đồng tiền vàng vào mặt ông ta khá mạnh. Tôi xin cảm ơn ông nhiều và mong là khi nào ông tạt ngang qua chỗ chúng tôi, hãy báo cho tôi biết: tất cả các thanh niên ở làng tôi sẽ tiếp đón ông nồng hậu, vì ở chỗ

chúng tôi, người ta rất thích quý ngài trường giả chuyên đi lừa phỉnh các cô gái tội nghiệp! Ông sẽ thấy được điều đó, chúng tôi sẽ chờ đón ông?

– Cô là một con bé nói dối, một cái lưỡi không xương! Người chủ trang trại nói một cách giận dữ, vừa vung cao chiếc gậy trong tay với vẻ hăm dọa. Cô muốn làm người khác tin vào chuyện không có thật, nhưng cô không làm tiến được tôi đâu: ai cũng biết rõ loại người như cô!

Marie hoảng sợ lùi lại; nhưng Germain đã nhảy đến nắm lấy dây cương ngựa và lay ông ta thật mạnh.

– Rõ rồi, anh nói, và bây giờ chúng ta cùng nhau xem xét vấn đề này... Nào! Xuống ngựa đi thưa ông! Cả hai chúng ta sẽ nói chuyện!

Người chủ trang trại không bận tâm đến những gì anh nói, ông ta thúc ngựa và vung gậy như muốn đánh vào tay Germain để anh buông dây cương. Germain khéo léo tránh được cú đánh và nắm vào chân ông ta, lôi tuột khỏi yên ngựa. Người chủ trang trại vùng đứng lên được và chống trả chàng nông dân quyết liệt, nhưng cuối cùng anh đã vật được ông ta nằm sấp trên đám dương xỉ. Sau khi tóm gọn và ngồi đề lên người đàn ông này, Germain nói:

– Đây con người tán tận lương tâm! Ta có thể cho mày một trận nếu ta muốn! Nhưng ta không thích làm người khác đau đớn, hơn nữa không một

bài học nào có thể sửa sai được lương tâm của mày... Mày sẽ không rời khỏi đây nếu chưa quì gối xin lỗi cô gái trẻ này.

Người chủ trang trại đã quá quen thuộc với các chuyện rắc rối như thế này, muốn chuyển hướng vấn đề sang một khía cạnh có tính bông lơn hơn. Ông ta khẳng định là tội lỗi của mình chưa đến mức quá nặng, vì chẳng qua ông chỉ mới nói, và ông ta rất muốn xin lỗi cô gái với điều kiện là ông sẽ ôm hôn cô gái, là mọi người sẽ cùng đi uống một ít rượu ở quán gần đó và tất cả mọi người sẽ trở thành bạn tốt của nhau.

– Mày làm ta bực mình quá! Germain vừa trả lời vừa dè mạnh mặt ông ta xuống đất, ta mong sao nhanh chóng đừng thấy khuôn mặt xấu xa của mày nữa. Cứ hờ thẹn đi nếu mày còn có thể và nhớ là phải cúi đầu ăn năn khi đi ngang qua chỗ của chúng ta.

Anh lượm cây gậy gỗ của người chủ trang trại, tựa vào đầu gối và bẻ gãy để chứng tỏ sức mạnh của đôi tay, rồi ném chúng ra xa một cách khinh miệt.

Sau đó, một tay nắm lấy con trai mình, tay kia nắm lấy Marie, anh quay mặt bước đi, vừa run lên vì phần nộ.

Chương XIV

Quay về nông trại

Khoảng mười lăm phút sau, cả ba người đã vượt qua vùng trắng hoang. Họ cỡi ngựa trên con đường lớn, và con Xám hí lên mỗi khi nhận ra lại từng khung cảnh quen thuộc. Bé Pierre kể lại với bố mình những gì đã xảy ra mà nó biết.

— Khi cô Marie và con đến đó, thằng bé nói, ông này đã đến nói chuyện với cô Marie trong chuồng cừu, nơi cô đang đứng xem lũ cừu xinh xắn. Còn con thì đang leo lên trên máng cỏ để chơi, nên ông ta không nhìn thấy con. Sau đó ông ta chào và ôm

hôn cô Marie.

– Cô đã để cho ông ta ôm hôn sao Marie? Germain vừa hỏi vừa run lên vì giận dữ.

– Tôi cứ nghĩ hành động này thể hiện một sự chân tình, một tập tục ở nơi đó, như ở làng ta, bà ôm hôn các cháu gái đến để giúp việc cho mình, để các cháu thấy là bà nhận nuôi dưỡng các cháu như một người mẹ.

– Và sau đó, bé Pierre nói tiếp vì rất hài lòng khi được thuật lại một câu chuyện, ông đó đã nói với cô điều gì đó rất bậy bạ, điều mà cô đã dặn cháu là tuyệt đối không được nói lại, không được nhớ lại: vì vậy cháu đã cố quên đi. Nhưng nếu bây giờ bố cháu muốn, cháu sẽ nhắc lại, đó là...

– Không! Pierre! Cô không muốn nghe lại điều đó và chẳng bao giờ muốn nhớ lại nó.

– Trong trường hợp này, cháu sẽ lại quên đi thôi, đứa bé nói tiếp. Sau đó, ông này tỏ vẻ phật ý vì cô Marie bảo là cô sẽ ra đi. Ông ta nói ông ta sẽ cho cô tất cả những gì cô muốn, kể cả một trăm phrăng! Và cô Marie đã nổi giận. Ông ta liền tiến sát đến như muốn làm hại cô. Con sợ và con vừa nhảy về phía cô Marie vừa la lên. Khi đó ông này đã nói như vậy: “Gì thế kia? Ở đâu ra thằng nhỏ này vậy? Tổng cổ nó ra ngoài cho tôi.” Và ông ta vung gậy lên như muốn đánh con. Nhưng Marie đã ngăn ông ta lại, và cô đã nói với ông này như sau: “Thưa ông, chúng ta sẽ để cập chuyện này về sau, bây giờ tôi

phải dẫn thằng bé này đến Fourche, sau đó tôi sẽ quay trở lại.” Ngay sau khi ông ta ra khỏi chuồng cừu, cô Marie đã nói với con: “Chúng ta phải trốn đi khỏi nơi đây thật nhanh bé Pierre ạ, người đàn ông này rất hung dữ, ông ta chỉ làm hại chúng ta thôi.” Con và cô Marie đã đi lối sau các kho lúa, qua một cánh đồng cỏ nhỏ và đã đến Fourche để kiếm bố. Nhưng bố không có ở đó và người ta đã không cho ngồi chờ. Khi đó người đàn ông kia leo lên một con ngựa đen để đuổi theo. Con và cô Marie phải chạy thoát xa hơn và trốn ở trong rừng. Sau đó ông ta cũng đến theo, khi nghe thấy ông ta đến, con và cô Marie trốn thật kỹ. Khi ông ta đã qua mặt hai người chúng con tiếp tục chạy về phía làng mình; và sau cùng thì bố đã đến, bố đã tìm ra con và cô Marie, cháu đã chẳng quên gì hết chứ?

– Không, bé Pierre, tất cả mọi chuyện đều là sự thật. Germain, bây giờ anh sẽ làm chứng cho tôi, và anh sẽ nói với tất cả mọi người ở làng mình là tôi không thể ở lại đó không phải vì tôi thiếu can đảm hoặc do không muốn làm việc.

– Và cô Marie, tôi xin cô tự hỏi với lòng mình là nếu, để bảo vệ một phụ nữ và để trừng phạt một kẻ trâng tráo vô liêm sỉ, một người đàn ông hai mươi tám tuổi chưa phải là già lắm! Tôi muốn biết là nếu như Bastien hay bất kỳ một thanh niên đẹp trai nào khác, trẻ hơn tôi độ mười tuổi, có thể quật ngã người đàn ông này không, hay ngược lại? Cô nghĩ sao về chuyện này?

– Germain, tôi nghĩ là anh đã giúp tôi rất nhiều và tôi sẽ mang ơn anh suốt đời.

– Chỉ vậy thôi sao!

– Bố thương yêu, thằng bé nói, con chưa nói được với cô Marie điều mà con đã hứa với bố. Con không đủ thời gian, nhưng con sẽ nói với cô điều này khi về đến nhà, và con cũng sẽ nói với bà ngoại điều này.

Lời hứa của đứa bé đã khiến Germain phải suy nghĩ. Bây giờ cần giải thích như thế nào với bố mẹ vợ; nên than phiền về bà góa Guérin, nên không nói với họ về những ý tưởng đã nảy sinh trong anh, đã làm anh sáng suốt và nghiêm khắc hơn. Khi ai đó hoàn toàn hạnh phúc, việc chia sẻ hạnh phúc của mình cho kẻ khác trông có vẻ dễ dàng; nhưng một khi vừa chán nản, vừa bị la mắng, tình thế quả không thú vị chút nào.

May mắn thay là bé Pierre đã ngủ khi họ về đến khu đất của tá điền, Germain đặt thằng bé vào giường mà không đánh thức nó dậy. Sau đó anh tìm mọi lời giải thích với bố Léonard. Ông già ngồi trên chiếc ghế đẩu ba chân, ngay lối vào nhà, nghiêm trang nghe anh nói; và mặc dầu ông rất phật ý vì kết quả của chuyến đi, nhưng khi Germain kể lại thái độ đom đóm của người phụ nữ góa, và hỏi bố vợ mình là thời gian đâu bỏ ra năm mươi hai ngày chủ nhật trong năm để sang làng bên tán tỉnh, ve vãn cô ta, và không

biết chừng cuối năm lại bị đuổi về, người bố vợ nghiêng đầu tỏ vẻ đồng ý và trả lời:

– Germain, anh đã không sai đâu; việc này không thể tiến hành được.

Sau đó, khi Germain kể lại lý do vì sao anh buộc phải đưa Marie nhanh chóng trở về để tránh sự lãng nhục và có thể cả sự bạo hành của một ông chủ xấu xa, bố già Maurice lại thể hiện sự đồng ý bằng cách gật đầu và nói:

– Germain, anh đã không sai đâu; sự việc phải như vậy thôi.

Khi Germain đã kể xong câu chuyện và nêu hết mọi lý lẽ của mình, ông bố và bà mẹ vợ vừa nhìn anh, vừa buông một tiếng thở dài nhượng bộ. Sau đó người chủ gia đình đứng dậy và nói:

– Nào! Hãy để ý Chúa được thể hiện! Tình cảm hoàn toàn nằm ngoài ý muốn!

– Hãy đến ăn tối đi Germain, bà mẹ vợ nói. Thật bất hạnh là việc này không được thông suốt; nhưng có lẽ là ý Chúa không muốn. Phải tìm mối khác thôi.

– Vâng, ông già nói thêm, như vợ tôi nói đó, chúng ta lại sẽ tìm nơi khác.

Bây giờ chẳng còn một tiếng động nào trong nhà, và hôm sau khi bé Pierre thức dậy lúc mờ trời cùng lũ chim chiến chiến, không còn bị kích động bởi các sự việc khác thường xảy ra những ngày trước đó, cậu bé quay về lại với sự uể oải lười biếng của

những cậu bé nông dân cùng lứa tuổi, quên đi mọi chuyện đã xảy ra và chỉ nghĩ đến việc nô đùa với anh em mình và làm người lớn với lũ bò, ngựa.

Germain cũng cố quên đi, bằng cách tiếp tục lao vào công việc; nhưng anh trở nên buồn bã và đãng trí khiến mọi người đều nhận ra điều này. Anh không nói chuyện với cô bé Marie, anh cũng chẳng nhìn cô; tuy nhiên, nếu ai đó hỏi là cô đang ở trên cánh đồng nào, đã đi qua con đường nào, anh đều có thể trả lời chính xác nếu như anh muốn. Anh không dám nói bố mẹ vợ mình nhận cô vào làm việc ở nông trại trong mùa đông, mặc dầu anh biết rõ là cô sẽ phải chịu đựng đói khổ. Nhưng mọi chuyện không phải xảy ra như vậy, và mẹ Guillette chẳng bao giờ hiểu được vì sao số củi dự trữ của bà không bao giờ vơi và số lương thực sáng nào cũng đầy đủ, mặc dầu tối hôm trước đã sử dụng gần hết. Có cả lúa mì và khoai tây. Ai đó đã chui qua cửa sổ trên rầm nhà và đổ ra trên sàn nhà một túi thức ăn mà không đánh thức ai dậy, cũng không để lại dấu vết. Bà già vừa lo âu, vừa vui mừng, bà đề nghị con gái mình đừng nên hờ hững về điều này. Bà cho là nếu ai đó phát hiện phép lạ đang xảy ra trong nhà bà, bà sẽ bị xem là phù thủy. Bà nghĩ là có bàn tay của ma quỷ, nhưng bà cũng chẳng vội vàng xua đuổi nó bằng các phép trừ ma của cha xứ cho ngôi nhà của mình. Bà nhủ thầm là vẫn còn thời gian cho đến khi Satan tới lấy linh hồn

bà để đòi lại ân huệ này.

Cô bé Marie hiểu rõ sự thật hơn, nhưng cô không dám nói với Germain, sợ anh quay trở lại ý định kết hôn cùng cô, và cô già vờ như không thấy gì cả trước mặt anh.

Chương XV

Mẹ Maurice

Một hôm, chỉ có một mình mẹ Maurice và Germain trong vườn cây ăn quả, bà đã nói với anh với một vẻ thân tình:

– Chàng rể tội nghiệp của ta, ta nghĩ là con không được khỏe. Con ăn uống không nhiều như mọi khi, con không cười đùa nữa, càng ngày con càng ít trò chuyện. Có phải ai đó trong gia đình ta, hay cả chúng ta, vì vô tình đã làm con khổ tâm?

– Không, thưa mẹ, Germain trả lời, mẹ luôn luôn tốt với con như mẹ đẻ của con. Con sẽ là một kẻ vô ơn bội bạc nếu như con oán hờn bố mẹ hoặc ai đó

trong gia đình.

– Trong trường hợp này, con yêu, đó là nỗi buồn về cái chết của vợ con đang trỗi dậy trong con. Thay vì làm con nguôi ngoai, thời gian đã làm cho sự phiền muộn của con nặng nề thêm; chúng ta phải làm theo điều mà bố con đã nói: con phải tái giá thôi.

– Vâng, thưa mẹ, đó cũng là ý của con; nhưng các phụ nữ mà bố mẹ đã khuyên con đến gặp đều không phù hợp với con. Khi nhìn thấy họ, thay vì quên Catherine, vợ con, con lại nhớ cô ta nhiều hơn.

– Germain, đó chẳng qua là vì khách quan, chúng ta không đoán ra được ý thích của con. Con phải nói lên sự thật để giúp đỡ chúng ta. Có thể ở đâu đó, có một phụ nữ phù hợp với con, vì Chúa lòng lành không tạo ra một con người mà không dành cho họ một hạnh phúc nằm trong ai đó khác. Vì vậy, nếu như con biết người phụ nữ đó ở đâu, hãy chọn lấy cô ta; dù cô ta xấu hay đẹp, trẻ hay già, giàu hay nghèo, bố mẹ cũng hoàn toàn đồng ý; vì bố mẹ rất nhọc lòng khi thấy con buồn bã, và chúng ta không thể sống thanh thản nếu như con không thanh thản.

– Thưa mẹ, mẹ luôn luôn tốt bụng như Chúa lòng lành, và bố con cũng vậy, Germain trả lời; nhưng tình thương của bố mẹ không là phương thuốc chữa lành nỗi phiền muộn của con: cô gái mà con yêu thích lại không thích con.

– Chắc hẳn vì cô ta quá trẻ? Gắn bó với một cô

gái trẻ là một điều không thể đối với con.

– Đúng vậy, thưa mẹ, con đã yêu điên cuồng một cô gái trẻ và con đã tự khiển trách mình. Con đã cố hết sức để không nghĩ đến điều này; nhưng, cho dù con đang làm việc hoặc nghỉ ngơi, cho dù con đang đi lễ hoặc nằm trong giường ngủ, cho dù con đang vui vẻ với các cháu hoặc đang trò chuyện với bố mẹ, con vẫn luôn luôn nghĩ đến điều này. Con không thể nào nghĩ đến điều gì khác hơn.

– Thôi thì, đó chẳng qua là phần số phải không Germain? Trong trường hợp này, chỉ có một phương thức duy nhất là cô gái này phải thay đổi ý kiến và thuận theo lời con. Chắc là ta phải xen vào việc này nếu như có thể. Con hãy nói với ta là cô gái đó ở đâu và tên cô ta là gì.

– Nhưng thưa mẹ con không dám vì có thể mẹ sẽ chê cười con.

– Ta không cười con đâu Germain, vì con đang đau khổ và ta thì không muốn con đau khổ thêm. Có phải là Franchette không?

– Không, thưa mẹ, không phải đâu.

– Hay là Rosette?

– Không, thưa mẹ.

– Nào, không lý nào con buộc mẹ phải kể tên tất cả mọi cô gái ở làng ta sao?

Germain cúi đầu và do dự không muốn trả lời.

– Được rồi, mẹ Maurice nói tiếp, hôm nay ta để

con tự suy nghĩ đấy Germain; có thể ngày mai con sẽ tin tưởng hơn ở ta, hoặc con dâu của ta sẽ biết cách hỏi con một cách khéo léo hơn.

Và bà xách chiếc giỏ lên để đi phơi áo quần.

Germain cảm thấy mình như đứa trẻ bị bỏ rơi vì không chịu nhận tội. Anh quyết định đi theo mẹ vợ của mình và run rẩy nói ra cùng bà tên cô bé Marie, con gái bà Guillette.

Mẹ Maurice rất ngạc nhiên: đó là cái tên sau cùng mà bà có thể nghĩ đến. Nhưng bà rất tế nhị để không phải la lớn lên, nhưng vẫn thâm lặng nhận định mọi chuyện trong đầu mình. Và thấy là sự im lặng của bà đã làm Germain ngột ngạt, bà đưa chiếc giỏ cho anh và nói:

– Sao, đó không phải là một lý do để con không phụ giúp ta chứ? Hãy xách hộ ta chiếc giỏ này và đến đây cùng ta trò chuyện. Con đã nghĩ kỹ chưa Germain? Con đã quyết định chính chắn chưa?

– Than ôi! Thưa mẹ, vấn đề không phải là như vậy: con đã quyết định được nếu như có thể, nhưng con không được sự đồng tình, nên con quyết định cố quên đi.

– Và nếu như con không thể nào quên được?

– Mọi sự vật đều có kỳ hạn của nó, thưa mẹ: khi con ngựa tải nặng quá, nó sẽ té quỵ; và khi con bò không có gì để ăn, nó sẽ chết đói.

– Con muốn nói là con sẽ chết nếu như không đạt được ý nguyện? Không thể nào như thế đâu

Germain! Ta không thích một người đàn ông như con nói thế, vì một khi đã nói thì phải suy nghĩ. Con rất can đảm và sự mềm yếu là rất nguy hiểm cho những kẻ can đảm. Nào, con hãy hy vọng đi. Ta không nghĩ là một cô gái nghèo khó, được con quan tâm tìm kiếm, lại có thể ngoảnh mặt từ chối con.

– Nhưng thưa mẹ đó là sự thật, cô ta đã từ chối con.

– Nhưng cô ta nêu ra những lý do nào? Cô ta nói sao?

– Cô ta nói là bố mẹ rất tốt bụng với gia đình cô, là gia đình cô ta chịu ơn rất nhiều. và cô không muốn làm phật ý chúng ta bằng cách khước từ một đám cưới giàu có.

– Nếu cô ta nói vậy, có nghĩa là cô gái có những suy nghĩ đúng và thật lòng. Nhưng khi nói như thế với con, con đã thất vọng phải không Germain, vì có thể cô ta đã nói là thương yêu con và chỉ có thể lấy con nếu như chúng ta đồng ý?

– Tệ hơn vậy! Cô gái đã nói là trái tim cô ta không dành cho con.

– Nếu Marie đã nói ra những điều trái với lòng để con đừng đến với nó, đó là một con bé đáng để chúng ta thương yêu, vì dù còn trẻ tuổi, đã tỏ ra một người rất có lý trí.

– Thật vậy sao? Germain hỏi lại, trong đầu anh lóe lên một niềm hy vọng mà anh chưa kịp nhận

ra. Đó là một cô gái ngoan và rất xứng đáng với con! Nhưng nếu cô ta quá nặng về lý trí, con sợ vì vậy mà cô ta từ chối con.

— Germain, con phải hứa với ta là con sẽ sống bình thản trong suốt tuần này, con sẽ không tự dằn vặt mình, sẽ ăn uống, ngủ nghỉ và nói cười như trước đây. Còn ta, ta sẽ nói chuyện với bố con, và nếu như ta thuyết phục được ông già, khi đó con sẽ thấy được tình cảm thật sự của cô gái mà con đã chọn lựa.

Germain hứa với mẹ vợ và một tuần trôi qua. Bố Maurice không nói với anh một lời nào và tỏ ra không nghi ngờ điều gì cả. Chàng nông dân cố bình thản, nhưng anh chàng nhột nhạt hơn và bị dằn vặt nhiều hơn.

Chương XVI

Cô bé Marie

Cuối cùng, sáng chủ nhật khi tan lễ, mẹ Maurice hỏi là anh đã nhận được quyết định của cô gái chưa, kể từ sau buổi trò chuyện cùng bà trong vườn cây ăn quả.

– Có gì đâu thưa mẹ, anh trả lời. Con chưa nói chuyện với cô ta.

– Nếu con không nói chuyện với con bé, làm sao con có thể thuyết phục được nó?

– Con chỉ mới nói chuyện cùng cô ta một lần. Đó là khi chúng con cùng nhau ở Fourche; và từ đó đến nay, con chưa nói với cô ta một lời nào cả. Sự từ

chối đã làm con đau khổ và con không muốn tiếp tục nghe cô ta nói lời từ chối về mối tình của con.

– Vậy thì, con trai ta ơi, con phải nói với cô ta ngay bây giờ; chồng ta đã cho phép con làm điều này. Vậy con hãy quyết định đi! Ta nói với con như vậy đó, và đúng hơn là ta muốn như vậy đó; vì con không thể tiếp tục sống trong sự hoài nghi này.

Germain vâng lời. Anh đến nhà gia đình Guillette, đầu cúi thấp và trái tim trĩu nặng. Marie ngồi một mình bên góc bếp, đầu óc cô quá suy nghĩ đến mức không nghe thấy tiếng chân của Germain. Khi nhận ra anh đang ở trước mặt mình, cô đỏ mặt lên và ngồi phịch lên chiếc ghế vì ngạc nhiên.

– Marie. Germain vừa nói vừa ngồi xuống bên cạnh cô, tôi biết là tôi đến đây để làm phiền và làm cô bức mình đây; nhưng những người lớn trong gia đình muốn tôi đến hỏi cưới cô. Nếu cô không muốn, tôi sẽ cố chờ đợi.

– Germain, Marie trả lời, anh đã quyết định chín chắn là thương yêu tôi sao?

– Tôi biết điều này làm cô bức mình, nhưng đó không phải là lỗi ở tôi: tôi sẽ rất vui lòng nếu cô thay đổi ý kiến, và có thể là tôi không xứng đáng với điều này. Tuy nhiên, hãy nhìn tôi đi Marie, tôi trông có quá xấu xí không?

– Không, Germain, cô gái tươi cười trả lời, anh đẹp trai hơn tôi thì có.

– Đừng chế nhạo tôi, hãy nhìn tôi thật độ lượng;

tôi chưa rụng một cái răng, bạc một sợi tóc nào. Mắt tôi muốn nói là tôi yêu cô. Vậy hãy nhìn vào đôi mắt tôi, câu tỏ tình đã được ghi trong đó và mọi cô gái đều có thể đọc được dòng chữ này.

Marie nhìn vào trong đôi mắt của Germain một cách lạc quan và tự tin; đột nhiên cô quay mặt đi và run rẩy.

– Ôi! Lay Chúa! Tôi đã làm cô sợ hãi, Germain nói. Cô nhìn tôi như thể là nhìn người chủ trang trại ở Ormeaux. Tôi xin cô đừng sợ tôi, điều này làm tôi rất đau đớn. Tôi sẽ không nói những lời khó nghe với cô. Tôi sẽ không ôm hôn cô nếu cô không đồng ý, và khi cô muốn tôi quay về, cô chỉ cần nói tôi một tiếng. Nào, tôi có cần phải bước ra khỏi nhà để cô hết run rẩy không?

Marie đưa tay về phía người nông dân, không quay đầu lại và không nói một lời.

– Tôi hiểu, Germain nói: cô thương xót cho tôi, vì cô quá tốt bụng; cô cảm thấy bức bối vì đã làm tôi đau khổ, tuy nhiên cô không thể nào thương yêu tôi phải không?

– Tại sao anh lại nói với tôi như vậy, Germain? Anh muốn là tôi khóc sao?

– Tôi nghiệp cô bé, tôi biết là cô rất tốt bụng; nhưng cô không thương yêu tôi. Cô che giấu tôi khuôn mặt vì cô sợ tôi trông thấy sự ghê tởm và bức mình của cô. Và tôi, tôi chưa dám siết tay cô một lần! Ở trong rừng, khi con trai tôi đã ngủ,

và cô cũng vậy, tôi đã muốn ôm hôn cô rất nhẹ. Nhưng tôi nghĩ là thà mình chết đi vì hổ thẹn còn hơn là bày tỏ với cô điều này, và tôi hôm đó tôi đã rất đau khổ vì bị dằn vặt. Kể từ hôm đó, hằng đêm tôi luôn luôn mơ tưởng đến cô. A! Marie! Phải chi tôi đã ôm hôn cô! Nhưng khi đó cô đang ngủ ngon giấc. Và bây giờ, cô biết tôi nghĩ gì không? Là nếu cô ngoảnh mặt lại để nhìn tôi bằng đôi mắt mà tôi dành cho cô, và nếu như cô áp sát khuôn mặt cô vào khuôn mặt tôi, tôi nghĩ là mình sẽ chết ngay vì sung sướng. Và cô, cô nghĩ là nếu sự việc này xảy ra với mình, cô sẽ chết ngay vì giận dữ và xấu hổ!

Germain nói mà không nghe những gì mình nói, anh nói như đang nằm mơ. Marie vẫn luôn luôn run rẩy; nhưng vì anh còn run hơn cô nên anh không nhận thấy điều này. Bất thình lình cô quay mặt lại; khuôn mặt đầm đìa nước mắt, nhìn anh như trách móc. Chàng nông dân tội nghiệp cứ tưởng đó là phút cuối cùng của đời mình, ngay lập tức anh nhồm dậy để ra đi, nhưng cô gái trẻ, hai tay ôm choàng lấy anh để chặn anh lại, dấu khuôn mặt mình vào ngực anh.

– Ôi, Germain! cô gái vừa nói vừa khóc tức tưởi, anh không nghĩ ra được là tôi yêu anh sao?

Germain sẽ điên lên nếu như con trai anh không cười lên một chiếc gậy gỗ giả làm ngựa, với cô em gái ngồi phía sau lưng đang vung vẩy chiếc roi bằng cây liễu gió, chạy vào túp lều tranh để tìm anh

khiến anh sợ hãi. Anh bỗng thẳng bé lên, đặt vào tay Marie và nói với cô:

– Này Marie! Khi thương yêu tôi, cô đã mang lại hạnh phúc không chỉ riêng mình tôi!

Đám cưới ở miền quê

Dến đây chấm dứt câu chuyện của Germain, đúng như chính anh ta đã kể lại cùng tôi, câu chuyện về một nông dân lão luyện! Xin các bạn đọc thứ lỗi vì tôi đã không thể nào diễn đạt khá hơn; thật ra, để diễn đạt trung thực, phải sử dụng một thứ ngôn ngữ cổ xưa và ngây ngô của các nông dân ở vùng đất mà tôi muốn nói đến. Ngoài ra, thật thích thú khi còn nghe được một thứ tiếng Pháp sinh động, tại Berry, một vùng quê xưa của miền trung nước Pháp. Đó là vùng đất vẫn còn gìn giữ được những lễ thói cho đến bây giờ. Một số tập tục rất khác thường, rất kỳ cục, mà tôi hy vọng sẽ tiêu khiển được các bạn trong giây lát. Nếu được,

tôi sẽ kể lại cùng các bạn chi tiết một lễ cưới ở miền quê, lễ cưới của Germain chẳng hạn, mà tôi rất thích thú khi được tham dự.

Đó là vào mùa đông, vào khoảng lễ hội hóa trang, ở miền quê chúng tôi, đó là thời kỳ thích hợp cho các đám cưới. Vào mùa hè, người ta không có thời gian, và công việc của một nông trại, không thể hoãn lại trong ba ngày, chưa tính đến những ngày sau đó mà tàn dư lễ cưới còn để lại cho thể lực và tâm lý. Tôi đang ngồi cạnh ống khói của một lò sưởi cổ ở gian bếp, chợt nghe tiếng súng nổ, tiếng chó sủa và âm thanh chói tai của chiếc kèn túi, cho biết đám rước cô dâu chú rể sắp đến. Chẳng mấy chốc vợ chồng bố Maurice, Germain và cô bé Marie cùng đi vào sân, sau đó là Jacques và vợ mình, một số họ hàng thân thuộc cùng các bố mẹ đỡ đầu của cô dâu chú rể.

Cô bé Marie chưa nhận các món quà cưới, ở vùng quê này quà cho cô dâu thường là áo quần mới, nên chỉ mặc bộ đồ tươm tất nhất trong số y phục của một cô gái nghèo: một chiếc áo đầm vải thô màu xám, một tấm khăn choàng vai màu trắng với cành lá thêu màu sắc rực rỡ, một tạp dề màu đỏ sẫm khá hợp thời trang cùng một chiếc mũ vải nút xơ lin rất trắng. Cô trông tươi tắn và vui vẻ, không một chút kiêu hãnh, mặc dầu cô rất đáng để kiêu hãnh. Germain nghiêm trang và xúc động bên cạnh Marie. Các cô gái khác chắc đã tạo ra cho mình một dáng vẻ quan trọng và khoác lên người một bộ y phục rực

rờ; vì, trong tầng lớp nào cũng vậy, việc kết hôn không vì vụ lợi là cả một vấn đề. Người ta thấu rõ là cô rất hài lòng và không bận tâm đến dư luận. Cô vẫn luôn tỏ ra quả quyết, nhưng thẳng thắn và đầy thiện ý; không một chút hờn lảo nào trong thành công cũng như không một chút vị kỷ nào trong nghị lực của cô. Tôi chưa bao giờ thấy một cô dâu nào duyên dáng như Marie khi cô trả lời thẳng thắn với các bạn gái mình khi họ hỏi cô là cô có hài lòng không: “Đi nhiên, có chứ! Tôi đâu oán trách Chúa lòng lành.”

Bố Maurice điều hành buổi lễ; ông vừa nói những lời chào mừng và mời mọc thông lệ. Trước hết ông buộc vào ống khói lò sưởi một cành nguyệt quế được trang trí bằng các dải lụa; ở đây, đó là một hình thức báo hi; sau đó ông phân phát cho từng vị khách mời một thập tự giá làm bằng một dải lụa xanh lơ, đan chéo cùng một dải lụa khác màu hồng; màu hồng dành cho cô dâu, màu xanh lơ cho chú rể; và các khách mời sẽ cất giữ dấu hiệu này, người thì sử dụng làm vật trang trí cho chiếc mũ của họ, người khác cài lên khuy áo họ trong ngày cưới. Đó là dấu hiệu của khách mời, giắt vào cửa.

Khi bố Maurice nói lời chào mừng, ông mời chủ nhà cùng bầu đoàn của ông ta, có nghĩa là tất cả các trẻ em, bà con, bạn bè và tất cả người giúp việc của ông ta tham dự vào lễ ban phép lành vào buổi yến tiệc, vào buổi hòa nhạc, vào vũ hội và vào tất cả các cuộc vui khác sau đó.

Mặc dầu lời mời mọc hào phóng đến từng nhà một trong khắp họ đạo, nhưng phép lịch sự, rất được các nông dân xem trọng, chỉ cho phép hai người trong mỗi gia đình được tham dự, thường là người chủ gia đình và thêm một trong các người con của họ.

Chào mừng khách mời xong, đôi vợ chồng mới và bố mẹ, họ hàng hai bên cùng đến ăn trưa ở khu tá điền.

Marie vẫn tiếp tục giữ ba con cừu và Germain thì làm đất như thể không có chuyện gì xảy ra.

Trước hôm đám cưới một ngày, vào khoảng hai giờ chiều, dàn nhạc đến, có nghĩa là những người thổi kèn túi và chơi đàn quay, cùng các nhạc cụ trang trí bằng những dải lụa dài phất phới. Họ chơi một hành khúc ngẫu hứng, với một làn điệu hơi chậm so với bước chân của người không phải là dân bản xứ, nhưng kết hợp hài hòa với đất đai màu mỡ và các lối đi quanh co ở đây. Thanh niên và trẻ em bắn những phát súng để thông báo là lễ cưới bắt đầu. Dần dần mọi người tập trung lại và bắt đầu nhảy múa trên thảm cỏ trước mặt nhà. Khi đêm đến, mọi người chia làm hai nhóm để chuẩn bị nghi thức tặng quà cho cô dâu.

Tại chòi tranh của bà Guillette, mẹ cô dâu đang ở với con gái mình cùng mười hai cô gái chần cừu trẻ đẹp và xinh xắn, là bạn bè và bà con của cô dâu, ngoài ra còn có hai hoặc ba phụ nữ lớn tuổi khác, là

các bà láng giềng rất giỏi đối đáp và rất rành rẽ các tập tục xưa cũ. Cuối cùng bà chọn thêm khoảng mười hai người mạnh khỏe trong số bà con và bạn bè; và sau hết là ông già làm nghề đánh tơ sợi gai, một ông cụ rất giỏi tài hùng biện.

Trong các vùng quê ở Bretagne, người hành nghề thợ may trong làng thường kiêm luôn nghề đánh tơ sợi gai và chải len. Ông ta thường có mặt trong mọi cuộc lễ vui hoặc buồn, vì thường là người rất uyên thâm và có tài ăn nói, do vậy luôn luôn cần đến ông để tiến hành một số nghi thức. Thường phải đi đây đi đó nhiều, lo toan cho gia đình của những người khác đến mức bỏ bê gia đình của mình, đã khiến ông ta trở thành một người hay nói, vui tính, biết ca hát và kể chuyện. Người đánh tơ sợi gai, một nghề đã có từ thuở xa xưa, và người đào huyết, mà lát nữa chúng ta sẽ nói đến, vô tình được xem như những hương chức trong làng, những người có trí tuệ và tinh thần mạnh mẽ. Họ thường kể nhiều chuyện về ma quỷ và họ biết rất rõ những trò mà chúng có khả năng tạo ra nên họ chẳng bao giờ sợ hãi chúng. Ban đêm thường là khoảng thời gian mà người đánh tơ sợi gai, người đào huyết và ma quỷ thi thố tài năng. Đêm cũng là lúc mà người đánh tơ sợi gai kể lại những truyền thuyết bi thương. Mong bạn đọc cho phép tôi nói lạc đề một chút...

Khi sợi gai đã tới, có nghĩa là đã được ngâm đầy đủ trong dòng nước và phơi hơi héo trên bờ, liền

được mang về trong sân nhà. Người ta bó chúng lại từng bó nhỏ, cột tròn một đầu và dựng đứng lên. Buổi tối những bó sợi gai trông giống như một bầy quỳ nhỏ màu trắng đang đi diễu hành trong im lặng trên đôi chân mảnh khảnh dọc theo các bức tường.

Vào cuối tháng chín, khi đêm tối còn chưa lạnh lẽo, dưới ánh trăng mờ nhạt, người ta bắt đầu nghiền sợi. Trong ngày, sợi gai đã được sấy khô trong lò; buổi tối chúng được lấy ra để nghiền khi còn đang nóng. Một đòn bẩy bằng gỗ đặt trên cái giá ba chân được sử dụng để nghiền sợi gai mà không làm chúng đứt lìa. Vì thế trong đêm vắng ở miền quê này, người ta thường nghe thấy những âm thanh khô khốc, vọng lên từng ba hồi một rất nhanh. Sau đó là một khoảng im lặng, đây là thời gian để trở đầu sợi gai. Và âm thanh ba hồi lại tiếp tục vọng lên, cho đến đi ánh trăng nhường chỗ cho những tia sáng đầu tiên của ban ngày. Vì công việc này chỉ kéo dài một vài ngày trong năm, nên lũ chó rất lạ lẫm với những âm thanh khác thường này, cất tiếng tru thương tâm khắp nơi.

Đây là khoảng thời gian của những âm thanh khác thường và bí ẩn ở vùng quê này. Đàn sếu di trú bay đến những miền đất mà ngay giữa ban ngày, mắt thường khó nhìn ra chúng. Người ta chỉ nghe những tiếng kêu của chúng vào ban đêm; những tiếng khàn khàn và rên rỉ này, lạc lõng giữa những đám mây, như tiếng kêu thương và lời vĩnh biệt

đến những linh hồn bị dày vò, đang cố tìm đường trở về lại cõi trời, những linh hồn đang bị một sức mạnh vô hình và tàn nhẫn, buộc phải lững lờ, quanh quẩn đâu đó, rất gần nơi chốn trú ngụ của con người; vì lũ chim di trú này trong khi bay qua bầu trời đều có những nét mơ hồ khác thường và những âu lo kỳ bí. Thỉnh thoảng những cơn gió nhẹ thất thường trời dậy kế tiếp nhau làm chúng lạc hướng. Khi đó tiếng kêu của bầy chim chuyển sang một thứ ngôn ngữ xa lạ để thông báo cho nhau về các tai ương này.

Trong đêm khuya thanh vắng, người ta nghe thấy tiếng kêu tai ương đó vẫn vũ khá lâu trên các mái nhà; và vì không trông thấy gì hết, người ta cảm thấy trong lòng mình dâng lên một mối lo sợ và bất ổn, cho đến khi tiếng nức nở này tan biến vào trong khoảng không vô tận.

Ngoài ra vào thời điem này trong năm còn có những âm thanh đặc thù khác và chỉ nghe được trong các vườn cây ăn quả. Mùa thu hoạch của quả chưa đến, nhưng hàng ngàn tiếng răng rắc khác thường đã làm cho cây cối trở thành những sinh vật sống. Một cành cây oằn xuống, phát ra tiếng kêu do sức nặng của sự tăng trưởng; hoặc một quả táo lia cành và rơi xuống chân bạn, tạo thành một âm trầm. Khi đó bạn sẽ nghe thấy tiếng chân chạy trốn của một sinh vật mà bạn không thấy mặt, chạm vào các cành cây và cỏ lá: đó là con chó của một người nông dân, một con vật rình rập, tò mò,

lo sợ, vừa trắng tráo vừa nhát gan, một con vật luôn lách khắp nơi, không bao giờ ngủ, luôn luôn tìm kiếm cái gì đó, luôn rình rập bạn bằng cách ẩn mình trong các bụi rậm và trốn chạy khi nghe tiếng động của một quả táo rơi, nghĩ là bạn vừa ném đá vào nó.

Trong những đêm như vậy, những đêm xám và mờ nhạt, người đánh tờ sợi gai kể lại các câu chuyện phiêu lưu khác thường về những kẻ dờ dại dờ điên và những chú thỏ rừng trắng, về những linh hồn bị đầy dọa và những phù thủy hóa mình thành sói, về những lễ hội ma quỷ và những con chim cú mèo biết thuật tiên tri ở ngoài nghĩa địa. Tôi nhớ là mình đã trải qua những giờ đầu hôm, ngồi cạnh cỗ máy nghiền sợi gai đang hoạt động để lắng nghe những câu chuyện kể, đôi khi âm thanh của đôn bầy làm ngừng câu chuyện ở đoạn khủng khiếp nhất, và chúng tôi ai nấy cảm thấy như có luồng hơi lạnh chạy qua sống lưng. Thường thì ông già tốt bụng vừa kể chuyện vừa nghiền đai, nên thỉnh thoảng năm hoặc sáu từ không nghe được rõ: có thể là các từ rất ghê sợ, và chúng tôi đã không dám nói ông nhắc lại, những nội dung bỏ sót này khiến câu chuyện đã bí ẩn lại càng bí ẩn và rùng rợn thêm.

Các cô gái giúp việc nhà đã hoài công khi nhắc chúng tôi là đã quá muộn để ngồi ngoài trời và giờ đi ngủ đã trôi qua khá lâu, vì chính các cô ta cũng rất thích được nghe, và sau đó đúng là khủng khiếp khi tất cả chúng tôi phải đi băng qua làng để về

nhà! Với chúng tôi chiếc cổng nhà thờ sao mà sâu hun hút, và bóng những cây cổ thụ trông dày và tối đen! Còn khu nghĩa trang thì chúng tôi không trông thấy; chúng tôi đều nhắm mắt khi đi men theo.

Nhưng người thợ đánh tơ sợi gai không chỉ biết làm người khác sợ, nhưng còn biết làm cho người khác cười; ông hay chế giễu và nếu cần thiết cũng rất đa cảm khi phải ca tụng một hôn lễ, chính ông ta là người sưu tầm và lưu giữ trong đầu những bài hát cổ xưa nhất, và truyền chúng lại cho hậu thế. Trong các đám cưới, chính ông là người tham gia vào nghi thức tặng quà cho cô dâu, mà chúng ta sẽ gặp lại ở hôn lễ của cô bé Marie.

Quà tặng cô dâu

Khi mọi người đã qui tụ đầy đủ trong nhà, các cửa sổ và cửa lớn đều được đóng lại cẩn thận, ngay cả cửa sổ ở gác mái cũng được chốt lại; những tấm ván, những giá gỗ, những gốc cây và bàn ghế đều được sử dụng để chặn các lối ra, giống như người ta chuẩn bị để chống giữ lại một cuộc bao vây, và bên trong ngôi nhà pháo đài này, một sự im lặng chờ đợi khá long trọng đang diễn ra cho đến khi những tiếng hát, tiếng cười và âm thanh các nhạc cụ cổ vọng đến. Đó là đoàn chú rể, Germain dẫn đầu, đi sau là những kẻ đồng hành gan dạ nhất, người đào huyết, bà con, bạn bè và các gia nhân, tạo thành một đám rước vui vẻ và hùng mạnh.

Càng đến gần ngôi nhà của Guillette, đám rước đi chậm dần lại, mọi người cùng nhau bàn tính và tất cả quyết định im lặng. Các thiếu nữ, khép mình trong ngôi nhà, đã chọn các kẻ hở làm cửa sổ, qua đó các cô thấy họ đến và chia thành thế trận. Trời mưa nhẹ và lạnh làm phong phú thêm tình huống hấp dẫn này, trong khi đó trong lò sưởi của ngôi nhà, một ngọn lửa lớn đang reo lên lách tách. Marie muốn rút ngắn các khoảng thời gian chậm chạp không tránh được trong cuộc vây khốn này; cô không muốn vị hôn phu của mình sốt ruột chờ đợi, nhưng cô không có quyền quyết định và ngược lại cô phải chia sẻ một cách công khai về tàn nhẫn mang tính lém lỉnh của những cô bạn gái thân thiết.

Khi cả hai nhóm đã đối mặt nhau, từ nhóm bên ngoài một loạt súng nổ chát chúa, khiến lũ chó ở các khu vực quanh đó sủa lên ầm ĩ. Các chú chó nuôi trong nhà vừa chạy xô về phía cửa lớn, vừa sủa vì tưởng đó là một cuộc tấn công thật sự. Những đứa trẻ, cho dù mẹ chúng hết sức trấn an cũng bắt đầu run rẩy và khóc thét lên. Cảnh này được diễn rất khéo đến mức một người khác lạ nào đó nằm trong trường hợp này cũng sẽ nghĩ đến việc kháng cự lại.

Khi đó người đào huyết, nhà thơ trữ tình và nhà hùng biện của chú rể, đứng trước cửa, trao đổi bằng một giọng náo lòng với người đánh toại sợi gai đang ở trên cửa sổ gác mái. Nội dung cuộc trao đổi như sau:

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Hỡi ơi! Những con người tốt bụng, những người cùng một họ đạo với chúng tôi. Vì Chúa xin hãy mở cửa.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢI GAI

Ông là ai vậy? Ông lấy quyền gì để gọi chúng tôi là những người cùng họ đạo? Chúng tôi đâu quen biết ông.

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Chúng tôi đều là những người lương thiện. Xin các bạn đừng sợ! Hãy ân cần tiếp đón chúng tôi. Sương giá đang rơi, những đôi chân khốn khổ của chúng tôi đều lạnh buốt. Chúng tôi từ xa đến đây và các đôi guốc của chúng tôi đều đã nứt nẻ.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢI GAI

Nếu guốc của các ông bị nứt nẻ, các ông có thể tìm dưới đất một cọng liễu gió để buộc chúng lại.

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Những cọng liễu gió không đủ chắc chắn. Hỡi những người tốt bụng, các bạn cười nhạo chúng tôi đây phải không? Tốt hơn xin hãy mở cửa cho chúng tôi. Trong nhà các bạn, chúng tôi thấy đang sáng rực lên một ngọn lửa; có thể các bạn đang chuẩn bị nướng thịt, chúng tôi xin được chia sẻ cùng. Xin hãy mở cửa cho những khách hành hương khốn khổ, chúng tôi sẽ gục chết trước cửa nhà các bạn nếu các bạn từ chối.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢ GAI

A! Các ông là những người hành hương sao? Các ông không nói dối chứ! Vậy các ông đi hành hương từ đâu về vậy?

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Chúng tôi chỉ nói khi nào các bạn mở cửa, vì chúng tôi đến từ rất xa mà các bạn không thể nào tin được.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢ GAI

Mở cửa cho các ông à? Được thôi! Nhưng chúng tôi không tin tưởng được ở các ông. Nào, có phải các ông đến từ Saint-Sylvain de Pouligny không?

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Chúng tôi đã ở Saint-Sylvain de Pouligny; nhưng chúng tôi đến còn từ xa hơn nữa.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢ GAI

Vậy các ông có thể đến từ Saint-Solange.

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Đĩ nhiên chúng tôi đã ở Saint-Solange; nhưng chúng tôi đến còn từ xa hơn nữa.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢ GAI

Các ông nói dối; các ông chưa bao giờ ở Saint-Solange cả

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Chúng tôi ở một nơi xa hơn nhiều, và, vào lúc này, chúng tôi đến từ Saint-Jacques-de-

Compostelle.

NGƯỜI ĐÁNH TƠI SỢI GAI

Các ông nói bây bạ làm sao! Chúng tôi không biết đến họ đạo này. Chúng tôi thấy rõ các ông là những người xấu, những kẻ bất lương, một phường vô lại, những kẻ nói dối. hãy đi nơi khác xa hơn để nói những lời nhằm nhĩ; chúng tôi canh phòng rất cẩn mật, và các ông sẽ chẳng bao giờ vào đây được.

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

Hỡi các bạn tốt bụng! Hãy thương xót chúng tôi! Các bạn đã đoán đúng, chúng tôi không phải là những khách hành hương. Chúng tôi chỉ là những thợ săn lậu đang bị truy đuổi. Nếu các bạn không cho chúng tôi trốn trong mái tranh rách nát của các bạn, chúng tôi sẽ bị bắt và dẫn vào tù.

NGƯỜI ĐÁNH TƠI SỢI GAI

Và lần này, có cái gì để chứng minh cho lời nói của các ông không? Vì các ông đã không bảo vệ được lời nói dối của mình.

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

Nếu các bạn mở cửa cho chúng tôi, chúng tôi sẽ cho các bạn thấy một con thú săn mập mạp mà chúng tôi vừa hạ được.

NGƯỜI ĐÁNH TƠI SỢI GAI

Hãy đưa chúng tôi xem ngay vì chúng tôi rất nghi ngờ.

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

Vậy hãy mở cửa lớn hoặc cửa sổ ra, chúng tôi sẽ trao nó cho các bạn.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢI GAI

Ồi! Chúng tôi đâu có ngu ngốc như vậy! Chúng tôi đang nhìn các ông qua một khe hở! Và chúng tôi chẳng thấy thú săn, thợ săn nào trong số các ông.

Đến đây, một thanh niên chân bò, dáng người mập mạnh và mạnh khỏe, bước ra khỏi nhóm người này, đưa cao lên phía cửa sổ gác mái một con ngỗng đã được nhặt lông, nằm xuyên qua một cây xiên bằng sắt, trang trí bằng những bó rơm và dải lụa.

– Uí cha! Người đánh tôi sợi gai la lên, sau khi đã thông một cánh tay ra ngoài để thăm dò món thịt quay: đây chẳng phải là chim cú, cũng chẳng phải gà gô, chẳng phải thỏ rừng hay thỏ nhà: là một thứ gì đó giống như ngỗng hay gà tây. Quả thật các ông là những thợ săn điêu luyện đấy! Nhưng với món thú săn này đâu cần phải nhọc công sức! Thôi, xin mời các ông đi cho! Những lời dối trá của các ông đã bị lộ rồi, tốt nhất các ông nên trở về nhà mình để lo buổi tối! Các ông sẽ không ăn được tại nhà chúng tôi đâu.

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

Chúa ơi, chúng tôi sẽ phải đi đâu để nấu món thú săn của mình? Với một số người đông đúc như chúng tôi, thật là nan giải; hơn nữa chúng tôi không có

lửa, lại không có nơi để nấu nướng. Vào giờ này mọi nhà đã đóng cửa, mọi người đã đi ngủ; chỉ còn nhà các bạn là đang tổ chức lễ cưới, và các bạn thật tình là đã có trái tim sắt đá khi để chúng tôi đứng đợi ở bên ngoài. Hãy mở cửa cho chúng tôi, hỡi những con người tốt bụng! Một lần nữa chúng tôi xin các bạn đấy; chúng tôi sẽ không làm cho các bạn tốn kém đâu. Các bạn thấy là chúng tôi có đem món thịt theo; chỉ cần một ít chỗ ngồi cạnh bếp lửa, một ít lửa để làm cho chín thịt và chúng tôi sẽ hài lòng ra đi.

NGƯỜI ĐÁNH TƠI SỢI GAI

Các ông nghĩ là bếp lửa chúng tôi rộng chỗ lắm sao, và củi lửa không tốn tiền mua sao?

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Chúng tôi hiện đang có một bó rơm để đốt lửa, và chúng tôi chỉ sử dụng bấy nhiêu thôi; chúng tôi chỉ xin phép được đặt que xiên thịt của mình qua lò sưởi của các bạn.

NGƯỜI ĐÁNH TƠI SỢI GAI

Việc này không thể nào như vậy được, chúng tôi chán ngấy và chẳng thương hại các ông chút nào. Theo suy nghĩ của tôi các ông đang say rượu, các ông chẳng cần gì cả và chỉ muốn vào nhà để đánh cắp lửa của chúng tôi.

NGƯỜI ĐÀO HUYẾT

Vì các bạn không muốn nghe điều hay lẽ phải, chúng tôi sẽ vào nhà bằng sức mạnh.

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢ GAI

Hãy thử đi, nếu các ông có thể. Chúng tôi phòng thủ khá kiên cố nên không phải lo sợ các ông. Và vì các ông quá trắng tráo, chúng tôi sẽ không trả lời gì thêm.

Nói xong, người đánh tôi sợ gai sập mạnh cánh cửa sổ ở gác mái và theo xuống căn phòng bên dưới bằng một cái thang. Rồi ông cầm tay cô dâu, và các thanh niên, thiếu nữ cầm lấy tay nhau, tất cả bắt đầu nhảy múa, cười nói vui vẻ; trong khi mấy bà lớn tuổi ca hát bằng một giọng chói tai và cười lớn tỏ vẻ ý khinh bỉ và thách thức cùng nhóm người đứng ngoài đang chuẩn bị tấn công.

Về phần mình, những người đang bao vây tỏ vẻ điên cuồng lên: Họ chia súng về phía các cửa sổ, chọc lù chó, đánh mạnh vào các bức tường, lay các lá cửa, hét lên những tiếng man rợ; cuối cùng là một sự ồn ào như chưa từng có, một đám bụi và khói mù bốc lên như chưa từng thấy...

Tuy nhiên cuộc tấn công này chỉ là mô phỏng: vì mọi người không thể vi phạm qui ước. Nếu khi rình rập quanh nhà, nếu phát hiện ra một lối vào không được canh giữ; nhóm người ngoài sẽ bất ngờ lên vào bên trong, và khi đó, nếu người mang que xiên thịt đặt được món thịt quay vào bếp lửa, quyền sở hữu bếp lửa đã được quyết định; vở hài kịch chấm dứt và chú rể được xem là kẻ thắng cuộc.

Nhưng các lối ra vào của ngôi nhà không có nhiều,

nên người ta đã không bỏ sót một sự canh phòng nào, và không một ai được phép dùng bạo lực trước lúc ấn định cho cuộc chiến.

Khi mọi người đã mệt mỏi vì nhảy múa và la hét, người đánh tới sợi gai nghĩ đến việc đầu hàng. Ông leo lại lên gác mái, mở cửa sổ một cách thận trọng và chào những người bao vây đang nhứt chí bằng một tiếng cười dòn.

– Thế nào, các chàng trai, ông ta nói, các anh bối rối lắm phải không? Các anh nghĩ là không có gì dễ hơn khi vào đây và các anh đã gặp phải sự bảo vệ khá kiên cố của chúng tôi. Nhưng chúng tôi bắt đầu thấy tội nghiệp cho các anh rồi đó, muốn để các anh vào nếu các anh đầu hàng và chấp nhận các điều kiện của chúng tôi.

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

Hãy nói đi, hỏi những người tốt bụng; hãy nói phải làm gì để được ngồi cạnh bếp lửa của các bạn.

NGƯỜI ĐÁNH TỚI SỢI GAI

Các bạn phải ca hát, nhưng hãy hát một bài hát mà chúng tôi không biết, và qua đó chúng tôi không thể đối đáp lại bằng một bài hát nào hay hơn.

– Mong các bạn giữ lời, người đào huyết trả lời, và bắt đầu cất lên một giọng hát mạnh mẽ:

“Mùa xuân đến đã sáu tháng tròn...”

“Ta dạo chơi trên thảm cỏ non”, người đánh tới sợi gai đáp lại bằng một giọng khàn khàn, nhưng

rất lớn. Các anh cười nhạo tôi đấy hỡi các chàng trai tội nghiệp, khi hát cho chúng tôi nghe một bài hát cũ mèm như vậy sao? Các anh thấy rõ là chúng tôi đã chận các anh lại ngay từ đầu tiên!

“Đó là con gái của một ông hoàng...”

“Và nàng muốn lấy chồng.” Người đánh tôi sợi gai đáp tiếp. Thôi, qua một bài hát khác đi! Chúng tôi cũng biết bài hát này khá rõ.

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

Các bạn có muốn nghe bài này không?

“Vừa từ Nantes trở về...”

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢI GAI

“Tôi rất mệt! thấy không, tôi rất mệt.” Bài hát này có từ thời bà ngoại của tôi. Nào, hát bài khác đi!

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

“Hôm qua trong khi đi dạo...”

NGƯỜI ĐÁNH TÔI SỢI GAI

“Đọc theo cánh rừng dễ thương!”. Một bài hát quá dở. Con cháu chúng tôi cũng không muốn hát đáp lại! Sao! Các bạn chỉ biết chừng này bài hát thôi sao!

NGƯỜI ĐÀO HUYỆT

Ồ! Chúng tôi sẽ hát đến chừng nào các bạn phải im tiếng.

Cuộc đối đáp kéo dài khoảng một giờ như vậy. Vì

cả hai người đàn ông này đều là những người rất tinh thông và biết nhiều bài hát nhất trong vùng này, số lượng các bài hát của họ không bao giờ cạn kiệt, nên có thể diễn ra suốt đêm; hơn nữa người đánh tới sợi gai lại muốn bông đùa đôi chút, để đối thủ của mình hát một số bài bi ca dài đến mười, hai mươi hay ba mươi đoạn, giả vờ im lặng để tỏ ra thua cuộc. Khi đó nhóm người của chú rể mừng vui chiến thắng, mọi người cùng nhau hát lớn tiếng và tin là lần này nhóm đối phương sẽ thua cuộc; nhưng vào khoảng giữa đoạn cuối, người ta nghe thấy giọng khàn khàn như bị cầm của ông già đánh tới sợi gai rống lên những câu còn lại; rồi ông ta cất tiếng: "Nào các cháu, đừng nhọc sức để hát một bài hát quá dài như vậy! Chúng tôi thuộc nằm lòng!"

Tuy vậy cũng có một hoặc hai lần ông già nhăn mặt, nhíu mày và quay lại nhìn các bà lớn tuổi với một vẻ thất vọng. Một khi người đào huyệt hát lên một bài hát quá xưa, khiến đối thủ của mình quên đi xuất xứ hay chưa bao giờ nghe hát; khi đó các phụ nữ lớn tuổi hát tiếp bằng một thứ giọng mũi, the the như giọng của loài chim hải âu, điệp khúc thắng lợi; và người đào huyệt, bị thúc ép phải thua cuộc, hát tiếp một bài khác. Thật phải chờ đợi quá lâu để biết bên nào thắng cuộc trong trận đấu cân sức này. Nhóm của cô dâu tuyên bố là họ sẽ ban đặc ân với điều kiện là nhóm kia phải có một món quà xứng đáng cho cô dâu.

Tiếp theo sau đó là bài hát tặng quà cho cô dâu

với một làn điệu trang trọng như một bài hát trong nhà thờ.

Những người đàn ông bên ngoài đồng loạt hát theo giọng trầm:

"Hãy mở cửa, xin hãy mở cửa.

Hỡi Marie, cô bé đáng yêu

Tôi có những món quà xinh xắn biếu tặng cô

Nào cô gái! Hãy để chúng tôi vào"

Qua đó, các phụ nữ bên trong hát theo giọng kìm, một làn điệu ta thán:

"Cha tôi đang âu lo, mẹ tôi đang u buồn

Và tôi là một cô gái rất nhiều thương tâm

Nên không thể mở cửa vào giờ này"

Những người đàn ông lặp lại phần đầu bài ca với câu hát thứ ba được sửa đổi:

"Tôi có một khăn tay xinh xắn xin biếu tặng cô"

Nhưng, thay mặt cô dâu, các phụ nữ vẫn tiếp tục hát trả như lần đầu.

Ít nhất trong khoảng hai mươi điệp khúc, những người đàn ông đã liệt kê tất cả các món quà dành cho cô dâu, mỗi điệp khúc luôn luôn mang theo một món mới trong câu ca cuối: một tấm tạp dề đẹp, những dải lụa xinh, một bộ y phục, đăng ten, một thập giá bằng vàng, cho đến một trăm kim ghim để ghim dây chiếc giỏ của cô dâu. Sự từ chối của các phụ nữ lớn tuổi luôn luôn không đổi; nhưng cuối cùng những chàng trai quyết định hát về *"một người*

chông đẹp trai để hiến tặng cô”, khi đó, các phụ nữ
hướng về cô dâu và hát cùng với các ông:

“Hãy mở cửa, xin hãy mở cửa.

Hỡi Marie, cô bé đáng yêu.

Người chông đẹp trai đang đến tìm cô.

Nào cô gái, hãy để cho họ vào”.

Hôn lễ

Ngay lập tức, người đánh tới sợi gai rút chốt cửa đóng bên trong: vào thời kỳ này, đây vẫn còn là cách đóng cửa thông dụng nhất của đa số cư dân trong làng. Nhóm các chú rể tràn vào nơi ở của cô dâu, nhưng không phải trong thiện chí hòa bình; vì các thanh niên đóng ở trong nhà, cả ông già đánh sợi gai và các bà lớn tuổi đều có trách nhiệm bảo vệ bếp lửa. Người mang xiên thịt, hỗ trợ bởi những người của mình, cố cắm được món thịt quay trong lò. Đây quả là một trận chiến dù không dùng vũ lực, và sẽ chẳng bao giờ có sự giận dữ trong cuộc đọ sức này. Nhưng mọi người chen lấn, xô đẩy nhau, và tại đây đã làm trỗi dậy biết bao lòng tự ái mà hậu quả có thể sẽ trầm trọng nếu

không được giải tỏa bằng những tiếng cười, câu hát. Ông già đánh sợi gai tội nghiệp kháng cự như một mãnh thú, cuối cùng bị ép sát vào bức tường và vây quanh bởi đám đông, gần như là ngạt thở. Không ít người vô tình bị xô ngã dưới chân người khác, không ít bàn tay bị tước máu do đâm vào cây xiên thịt. Những cuộc vui như vậy rất nguy hiểm, các tai nạn trầm trọng cũng đã xảy ra trong những năm tháng gần đây khiến các nông dân đã quyết định bỏ đi nghi lễ tặng quà cho cô dâu đầy vẻ lạc hậu này.

Nhưng ở vào thời kỳ đám cưới của Germain, cuộc chiến nghi lễ này vẫn đầy sức quyến rũ: một mặt là vấn đề danh dự, mặt kia là sự tấn công và bảo vệ bếp lửa của nhà Guillette. Cây xiên thịt lớn như vậy, vẫn bị uốn cong và xoắn tít lại như một đỉnh ốc dưới những bàn tay rắn chắc. Một phát súng nổ, làm cháy hình nộm bằng sợi gai đặt trên một tấm liếp ở trần nhà. Sự cố này làm cho mọi người mất tập trung, và trong khi một số người cố dập đám cháy nhỏ này, người đào huyết len leo lên rầm nhà, tụt xuống bằng lối ống khói và chộp lấy cây xiên, được người chặn bò giơ cao khỏi đầu để khỏi bị đánh dụt. Một vài phút trước khi xảy ra cuộc tấn công, các phụ nữ lớn tuổi đã cẩn thận dụi tắt bếp lửa vì lo sợ trong cuộc chiến có ai đó do xô đẩy, té vào đó và bị bỏng. Người đào huyết, đã thoả thuận trước với người chặn bò, chiếm được vật phẩm một cách không khó khăn và đặt nằm ngang qua giá nướng thịt. Thế là mọi chuyện xem như đã kết

thức, không một ai được phép chạm vào. Ông ta chạy ra giữa nhà, đốt lên một nhúm rơm, giả vờ như nướng thịt; vì thực tế con ngỗng đã được nướng xong xuôi đâu đó từ trước và đang nằm dài trên sàn nhà với tứ chi chẳng còn nguyên vẹn. Mọi người cười nói rôm rả, chỉ cho nhau thấy những vết đòn mà họ đã nhận được; và thường thì do bàn tay của người thân, bạn bè gây ra nên chẳng ai than vãn, gây gổ gì. Ông già đánh tôi sợi gai, gần như bị đè bẹp dí, đứng dậy xoa hông và nói là ông không đến nỗi nào, nhưng phản đối mưu mẹo của người đào huyệt cùng cách lấy thịt đè người của nhóm chú rể, nếu không bếp lửa không dễ dàng gì bị chiếm. Các phụ nữ lớn tuổi quét dọn mọi cái và trật tự được vãn hồi. Trên bàn dọn đầy những hũ rượu mới. Sau khi mọi người đã cùng nhau cụng chén và nghỉ xả hơi, chú rể được dẫn đến giữa nhà, và với một chiếc dưa dài anh phải thực hiện tiếp một thử thách mới.

Trong cuộc độ sức của hai nhóm, cô dâu đã được mẹ đẻ, mẹ đỡ đầu và các cô dì của mình đem đi dầu cùng với ba người bạn gái. Cả bốn cô đều ngồi trên một băng ghế dài ở một góc khá tối và được phủ bằng một tấm vải trắng lớn. Ba cô bạn gái này đều có cùng một cỡ người như Marie, tất cả đều đội những chiếc mũ hoàn toàn giống nhau, sao cho một khi tấm vải được phủ lên từ đầu đến chân, rất khó để phân biệt từng cô một.

Chú rể chỉ được phép chạm vào các cô bằng đầu mút dưa, và để chỉ rõ cô nào là vợ của mình. Người

ta cho phép chú rể có thời gian quan sát bằng mắt, và các phụ nữ lớn tuổi, đứng ở hai bên, nghiêm ngặt theo dõi để không xảy ra gian lận. Nếu chú rể chỉ nhầm, anh phải khiêu vũ một đêm với cô gái đó, chứ không được khiêu vũ với cô dâu.

Germain, khi thấy mình đang đứng trước những bóng ma choàng trong cùng một tấm vải liệm này, rất sợ bị nhầm lẫn. Vì việc này đã thường xảy ra với những người khác. Tim anh đập khá mạnh. Cô bé Marie cố thở mạnh và làm nhúc nhích tấm vải, nhưng các cô gái ranh mãnh kia cũng cố tình làm như vậy; và trong cuộc thử thách này, tấm vải đã cử động theo những dấu hiệu rất bí ẩn của các cô gái. Thật khó để nhận ra các nếp nhăn trên trán của ai đó dưới chiếc mũ vuông đã được tấm vải che kín.

Germain, sau mười phút do dự, phó mặc cho số phận, nhắm mắt lại và giăng chiếc đĩa ra một cách may rủi. Anh chạm vào trán của Marie, cô gái tung tấm vải ra xa và reo lên. Lúc này anh được phép hôn cô và nhắc bóng cô lên trong đôi tay rắn chắc. Anh bế cô lại giữa nhà và cả hai bắt đầu khiêu vũ cho đến hai giờ sáng. Sau đó mọi người chia tay và hẹn gặp lại lúc tám giờ. Vì có một số thanh niên đến ở các làng lân cận, và vì không đủ giường ngủ cho mọi người, mỗi khách mời trong làng đón về nhà mình hai hoặc ba khách ở làng bên; trong khi lũ nhỏ lăn ra trên lớp cỏ khô trải ở rằm nhà. Chúng ta có thể tin chắc là tại đó chúng chẳng bao giờ nhắm mắt ngủ được, vì chỉ nghĩ đến việc trêu chọc

nhau, kể cho nhau nghe những câu chuyện vui, đôi khi hơi điên rồ. Trong các hôn lễ ở vùng này, luôn luôn có ba đêm thức trắng, những đêm mà mọi người đều sống trọn vẹn, vô tư và không lo nghĩ.

Sau khi mọi người đã ăn món xúp sữa với rất nhiều hồ tiêu để lấy lại khẩu vị, vì các bữa ăn trong lễ cưới thường khá thịnh soạn, tất cả tập trung lại trong sân của nông trại vào đúng giờ đã định để đến nhà thờ làm lễ. Họ đạo ở làng này không có cha sở, nên phải đến cách đó khoảng nửa dặm để tiến hành lễ hôn phối. Trời rất đẹp và mát, nhưng đường đi khá xấu. Mỗi người đàn ông cỡi trên lưng ngựa cùng với một phụ nữ hay thiếu nữ khác. Germain cỡi con Xám, được chải lông cẩn thận, đóng bộ móng mới và trang trí bằng những dải lụa, đang dậm chân vì nóng ruột. Anh đi sang nhà Marie cùng với Jacques, anh của người vợ đã quá cố, để đón người vợ tương lai của mình. Jacques sẽ cùng đi với mẹ Guillette trên lưng con Xám già, trong khi Germain với cô vợ trẻ của mình, để trở về lại nông trại. Sau đó đoàn người, ngựa vui vẻ lên đường, theo sau là lũ trẻ nhỏ, vừa chạy bộ vừa nổ súng lên trời, khiến các chú ngựa nhảy lông lên. Mẹ Maurice ngồi trên chiếc xe ngựa nhỏ với ba đứa con của Germain cùng những người chơi vĩ cầm. Họ mở đầu đám rước trong tiếng nhạc. Bé Pierre rất xinh xắn khiến bà ngoại của cậu hết sức kiêu hãnh. Nhưng thằng bé hiếu động này không chịu ngồi yên; ngang một đoạn đường phải dừng lại, cậu bé liền lên đến

với bố mình và xin bố cho lên ngôi phía trước, trên lưng con Xám.

– Trời đất! Không được đâu! Germain trả lời. Mọi người sẽ chê cười chúng ta mất!

– Tôi không bận tâm đến những gì người ta nói ở Saint-Chartier, Marie nói. Hãy bế thẳng bé lên đi Germain, tôi xin anh đấy: tôi sẽ hãnh diện vì nó hơn là bộ đồ cô dâu tôi đang mặc.

Germain đồng ý, và cả ba phóng nhanh cùng con Xám theo đoàn rước.

Và thật vậy, những cư dân ở Saint-Chartier, dù tỏ ra nhạo báng và có hơi ganh tỵ vì giáo dân ở các làng bên tập trung vào họ đạo của mình, đã không dám cười cợt khi trông thấy một cô dâu quá xinh gái, một chú rể quá đẹp trai và một đứa bé mà không một ai là không ưa thích. Bé Pierre mặc một bộ đồ xanh lơ cùng một cái áo gilê đỏ, ngắn, rất đom đàng. Trông cậu bé mới hãnh diện làm sao! Ngoài ra cậu còn đội thêm chiếc mũ tròn với một dải lụa đen sọc vàng, cầm chiếc lông công cùng một túm lông gà sao. Một bó hoa lớn hơn đầu cậu bé che phủ cả đôi vai nhỏ với các dải lụa màu phất phới dần tận chân.

Người đánh rơi sợi gai, vừa là thợ cạo và thợ làm tóc giả trong làng đã vanh tròn mái tóc của cậu, bằng cách chụp lên đầu cậu bé một cái tô lớn, cắt trụi và cạo láng tóc thừa bên ngoài tô: đây là một phương pháp để bảo đảm cho đường kéo được chính

xác. Với cách ăn mặc và tóc tai kỳ quái này, cậu bé đáng thương trông mất đi nét thi vị hơn là với mái tóc dài và làn da cừ non của cậu. Nhưng bé Pierre chẳng hay biết gì hết, và mọi người vừa nhìn ngắm cậu, vừa nói là cậu có dáng vẻ của một ông cụ non. Tuy nhiên vẻ đẹp của cậu bé vẫn vượt trội và chiến thắng mọi suy nghĩ; thật vậy, có gì hơn được vẻ đẹp tuyệt vời của một đứa trẻ?

Cô em gái Solange, lần đầu tiên trong đời, được phép đội chiếc mũ vải thay cho chiếc mũ trẻ em mà các bé gái thường đội. Và trông chiếc mũ vải kia! Nó mới rộng và cao làm sao so với cô bé! Cô bé ngồi thẳng đơ, không dám cử động cái đầu của mình vì sợ người ta nhầm lẫn với cô dâu.

Riêng với bé Sylvain, còn quá nhỏ nên mặc áo đầm và ngủ quên trên đầu gối của bà ngoại cậu, cậu chưa hay biết gì về cái gọi là đám cưới.

Germain nhìn các con mình với vẻ trù mến, và trên đường đi đến trụ sở của Ủy ban hành chính, anh nói với vợ mình:

—Này Marie, bây giờ anh vui vẻ hơn nhiều so với cái ngày mà anh đưa em trở về nhà từ cánh rừng Chanteloube, khi đó anh nghĩ là em sẽ không bao giờ thương yêu anh; anh đã bế em trên tay để xuống ngựa như bây giờ, nhưng anh nghĩ là chúng ta sẽ vĩnh viễn không bao giờ còn ngồi chung trên lưng con Xám với bé Pierre ngồi trên đầu gối chúng ta nữa. Marie, anh thương yêu em rất nhiều, anh cũng

thương yêu lũ con bất hạnh của mình như vậy, anh rất hạnh phúc khi được em thương yêu cả anh và lũ nhỏ; anh cũng thương yêu mẹ em, bạn bè em và mọi người có mặt trong ngày hôm nay, phải chi anh có được ba, bốn con tim để đủ sức thương yêu. Thật vậy, với một con tim không thể nào chứa hết biết bao tình thương yêu và sự thỏa mãn! Anh có cảm tưởng như mình đang bội thực.

Một đám đông đứng ở cổng vào Ủy ban và nhà thờ để xem cô dâu xinh đẹp. Tại sao chúng ta không nói sơ qua về y phục của cô dâu nhỉ? Cô bé ăn mặc rất hợp với khổ người. Chiếc mũ bằng vải mút-xơ-lin màu sáng, đầy những nét thêu, có các dải cột bằng ren; vào thời này phụ nữ nông dân không cho phép để lộ một sợi tóc nào ra khỏi mũ, họ cột các lọn tóc bằng những dải lụa trắng và che chúng dưới mũ. Cho đến ngày nay cũng vậy, với họ, việc để đầu trần khi gặp một người khác phái là một cử chỉ mất lịch sự và đáng xấu hổ, nên họ cho phép mình buộc một dải băng-đô lên trán thay vì đội mũ, và như vậy càng làm tăng thêm vẻ đẹp của họ. Nhưng tôi chỉ nuối tiếc kiểu tóc cổ điển ở thời của mình: những dây ren trắng trên làn da các cô gái đã tạo nên một vẻ trong trắng cổ sơ, mà với tôi trông trang trọng hơn nhiều, và khi một khuôn mặt đã đẹp trong kiểu dáng này, đó là một vẻ đẹp mà không bút mực nào tả xiết nét quyến rũ và nét ngây thơ tuyệt vời.

Marie vẫn mang kiểu tóc này, và trán cô quá trắng và quá trong lành đến mức làm nhạt đi màu

vải. Cho dù suốt đêm qua cô không hề chớp mắt, không khi buổi sớm mai và nhất là niềm vui trong lòng một tâm hồn trong sáng như bầu trời, cộng thêm một chút chứa đam mê kỳ bí, ẩn trong sự thẹn thùng của một thiếu nữ mới lớn, đã làm đôi má cô hồng lên như hoa đào tháng tư.

Tấm khăn choàng đầu màu trắng để lộ ra đường nét xinh xắn của một chiếc cổ tròn như cổ con chim cu mái; bộ đồ lót bằng vải xanh mỏng đã làm nổi bật thân hình bé nhỏ rất gọn gàng của cô, tấm thân còn đang phát triển và lớn lên vì cô mới mười bảy tuổi. Marie mang một chiếc tạp dề lụa tím mà phần trên ngực bó sát vào làm tăng vẻ duyên dáng và khiêm tốn cho cô thiếu nữ.

Theo thông lệ, Germain đặt vào tay vợ mình mười ba đồng tiền bạc như là quà cưới. Anh mang vào tay cô một chiếc nhẫn bạc, một nghi thức không bao giờ thay đổi từ bao đời nay, có khác chăng là hiện nay đã vĩnh viễn thay bằng nhẫn vàng. Khi ra khỏi nhà thờ, Marie nói nhỏ với anh.

– Có phải đó là chiếc nhẫn mà em ao ước không? Chiếc nhẫn mà em từng yêu cầu anh không Germain?

– Vâng, anh trả lời. Đó là chiếc nhẫn mà Catherine đã mang trong tay khi cô ta qua đời. Cùng một chiếc nhẫn cho cả hai đám cưới của anh.

– Em cảm ơn anh Germain, cô vợ trẻ tiếp lời với một giọng nói nghiêm túc và tin tưởng. Em sẽ chết

cùng với chiếc nhẫn này, và nếu em ra đi trước anh, anh sẽ giữ lại cho con bé Solange.

Mọi người lên ngựa và trở về lại nông trại. Bữa ăn thật thịnh soạn, xen lẫn với nhảy múa và ca hát, kéo dài đến tận nửa đêm. Những người lớn tuổi ngồi ở bàn tiệc trong suốt mười bốn giờ. Người đào huyết lo việc làm bếp và ông ta đã nấu nướng rất khéo. Ông ta nổi tiếng về việc này, và ông chỉ rời bếp để đến nhảy múa và ca hát giữa mỗi lần phục vụ. Không ai có thể rời bàn tiệc. Người ta chỉ có thể tỉnh trí lại vào sáng sớm hôm sau.

Và khi mọi người im lặng và khập khuỵu trở về lại mái tranh của mình, Germain hãnh diện và thỏa mãn, bước ra để buộc lại những chú bò của mình. Anh cảm thấy thoải mái khi được ở một mình. Anh quì gối lên luống cà mà anh sẽ cà trở lại và bắt đầu đọc kinh sáng với một nỗi niềm dạt dào khiến hai dòng lệ chảy dài trên đôi gò má.

Mục Lục

Công việc đồng áng	5
Bố già Maurice	14
Germain, người nông dân lão luyện	20
Bà Guillette	28
Cậu bé Pierre	35
Trong vùng trắng hoang	44
Dưới tán cây sồi già	52
Buổi cầu kinh tối	61
Qua cơn lạnh lẽo	67
Giữa ngàn sao	77
Người phụ nữ góa chồng	86
Người chủ trang trại	92
Bà lão	101
Quay về nông trại	109
Mẹ Maurice	116
Cô bé Marie	122
Đám cưới ở miền quê	127
Quà tặng cô dâu	136
Hôn lễ	149

Đón đọc:

Danh Tác Văn Học Thế Giới Rút Gọn:

10 TRUYỆN PHÁT HÀNH ĐỢT II

THÁNG 01/2001

11/ ĐẢO CHÂU BÁU

của Robert Louis Baltour STEVENSON

12/ OLIVER TWIST

của Charles DICKENS

13/ TÚP LỀU CỦA CHÚ TOM

của Harriet Elizabeth Beecher STOWE

14/ TRUY TÌM BÌNH THÁNH

của Vincent WATERLET

15/ 12 KỶ CÔNG CỦA HERCULE

của Thierry LEFÈVRE

16/ THƯ VIẾT Ở CỐI XAY GIÓ

của Alphonse DAUDET

17/ TIẾNG GỌI CỦA RỪNG THẳM

của Jack LONDON

18/ VÒNG QUANH THẾ GIỚI 80 NGÀY

của Jules VERNE

19/ SISSI, NỮ HOÀNG ÁO QUỐC

của Anne Françoise LOISEAU

20/ NGƯỜI CUỐI CÙNG CỦA BỘ TỘC
MOHICANS

của Fenimore COOPER

Danh Tác Văn Học Thế Giới Rút Gọn

AO MA

George Sand

Chịu trách nhiệm xuất bản:

LÊ HOÀNG

Biên tập & sửa bản in: **HOÀNG HOA**

Bìa: **HUY TIẾN**

Trình bày: **NHẤT NHÂN**

Đơn vị liên doanh:

CÔNG TY VĂN HÓA THỜI ĐẠI

NILÀ XUẤT BẢN TRẺ

161B Lý Chính Thắng, Q3, TP HCM

ĐT: 8442849, 8446211, 8465596

Thiết kế bìa: Lê Hoàng

ĐƠN VỊ LIÊN DOANH

In 1000 cuốn, khổ 10.5x17.5 cm, tại Xi nghiệp In 5, TP HCM.

Số đăng ký KHXH: 698/H65 do Cục XB cấp ngày 06-7-2000.

Giấy TNKH: 902/2000. In xong và nộp lưu chiểu Quý 4/2000.

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ HÂN HẠNH GIỚI THIỆU:

TỦ SÁCH DANH TÁC VĂN HỌC THẾ GIỚI RÚT GỌN

**ĐỢT I, THÁNG 12/2000
PHÁT HÀNH 10 TỰA**

1/ Uất Kim Hương Đen	của Alexandre Dumas
2/ Hiệp Sĩ Ivanhoe	của Walter Scott
3/ Nanh Trắng	của Jack London
4/ Cá Voi Trắng - Moby Dick	của Hermann Melville
5/ Hai Vạn Dặm Hành Trình Dưới Biển	của Jules Verne
6/ Ao Ma	của George Sand
7/ Mũi Tên Đen	của R. L. Stevenson
8/ Những Cuộc Phiêu Lưu Của Tom Sawyer	của Mark Twain
9/ Hồng Hải Tặc	của Fenimore Cooper
10/ Jane Eyre	của Charlotte Brontë

NHÀ SÁCH TRẺ

186 Nguyễn Thị Minh Khai, Q.3, TPHCM
ĐT: 9303652-9301022 Fax: 848.9301022

GIÁ: 12.500Đ